

วารสาร

สังคมศาสตร์และศาสตร์ร่วมสมัย

Journal of Social Sciences and Modern Integrated Sciences

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2564

Vol. 2 No. 2 Jul. - Dec. 2021

ISSN : XXXX-XXXX (Online)

วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์ร่วมสมัย

Journal of Social Sciences and Modern Integrated Sciences

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2564)

Vol.2 No.2 (July-December 2024)

ISSN : XXXX-XXXX (Online)

วัตถุประสงค์

วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์ร่วมสมัย “Journal of Social Sciences and Modern Integrated Sciences (JSMIS)” เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่บทความในสาขาวิชาการเกี่ยวกับสังคมศาสตร์และศาสตร์ร่วมสมัยใหม่ที่มีขอบข่ายครอบคลุมตั้งแต่ 2 สาขาวิชาขึ้นไปร่วมกัน ได้แก่ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การพัฒนาท้องถิ่น ศีกษาศาสตร์ ศาสนาและปรัชญา รวมถึงสหวิทยาการอื่นที่มีนัยทางทฤษฎีหรือการประยุกต์ใช้ในศาสตร์ร่วมสมัยใหม่ ไม่ว่าจะเป็นด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในมุมมองภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาชน โดยมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้และส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิชาการ ผู้สนใจโดยทั่วไปในทุกสาขาวิชา

กำหนดการเผยแพร่

วารสารเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน) คือ ฉบับที่ 1 ระหว่างมกราคม – มิถุนายน และฉบับที่ 2 ระหว่างเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม

คณะกรรมการที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ แสนบุราณ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ปัญญาดี

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พรหมกุล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการบริหาร (Executive Editor)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิจ ฝาเจริญ

กองบรรณาธิการ (Editorial Board)

1. ศาสตราจารย์ ดร.พระมหาบุญเลิศ ช่วยธานี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรพล พุทธิรักษา	มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ เลิศสมพร	มหาวิทยาลัยพะเยา
4. รองศาสตราจารย์ ดร.พูลพงศ์ สุขสว่าง	มหาวิทยาลัยบูรพา
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
6. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
7. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญอริ ยี่หะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
8. รองศาสตราจารย์ ดร.พระมหาวิเศษ เสาะพบดี	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวนธง ครุฑจั่น	มหาวิทยาลัยทักษิณ
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร แสงสุโพธิ์	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร แสนมี	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิติ มณีกาญจน์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนัสสา โรจนตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ นพแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พุดผจกร สิทธิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ฝ่ายจัดการวารสาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิจ ผาเจริญ

สำนักงาน

สำนักงานศูนย์การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เลขที่ 1 หมู่ที่ 8 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 50220

จัดพิมพ์โดย

ร้านธนพร เลขที่ 152/1 หมู่ที่ 3 ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 50220

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review)

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564)

1. รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรมย์ สีตาคำ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พรหมกุล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ นพแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุเทน ลาพิงค์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
5. อาจารย์ ดร.เชษฐ ใจเพชร	มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร
6. อาจารย์ ดร.ชาญชัย ฤทธิร่วม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
7. อาจารย์ ดร.กรวิทย์ เกาะกลาง	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
8. อาจารย์ ดร.มงคลชัย สมศรี	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
9. อาจารย์อุทัย ชุมเหล็ก	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทบรรณาธิการ

วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย ฉบับนี้เป็นปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2564 มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญที่จะเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้ ผลงานวิชาการด้านสังคมศาสตร์ มนุษย์ศาสตร์ และศาสตร์รวมสมัย ศาสตร์สมัยใหม่สู่สาธารณชนอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้และสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน

ฉบับนี้ มีบทความวิจัยและบทความวิชาการที่ได้รับการคัดเลือกให้ตีพิมพ์ทั้งสิ้น 5 บทความ ประกอบด้วย บทความวิชาการ จำนวน 5 เรื่อง คือ 1) การพัฒนาและยกระดับผลผลิตภัณฑ์ กระทำออนไลน์น้อยเพื่อสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่ม กรณีศึกษาตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยพุทธิพงศ์ อินทร์จันทร์และคณะ 2) การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่: มุลเหตุ รูปแบบ และสิ่งที่คาดหวังของคนรุ่นใหม่ โดยขวัญภา นิลพัฒน์ และปาจริย์ จะแจ้ง 3) คนรุ่นใหม่กับการต่อต้านเผด็จการและปฏิบัติการอารยะขัดขืนในมิติการเรียกร้องประชาธิปไตย โดยอรสา นิลสุวรรณ 4) รูปแบบการศึกษาของไทยกับการส่งเสริมทางการเมืองเพื่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยขวัญฤดี มินันท์ และ 5) วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นนำระดับท้องถิ่นไทย : จากมุมมองทฤษฎีชนชั้นนำ โดยเดือนภา เสนแก้ว

กองบรรณาธิการขอขอบคุณเจ้าของทุกบทความ และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้
อนุเคราะห์กลั่นกรองและปรับปรุงบทความให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
วารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านเพื่อนำไปสู่มุมมองที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมต่อไป
โอกาสนี้จึงขอเชิญชวนนักวิชาการ คณาจารย์นักวิจัย นิสิตนักศึกษา ทุกสถาบัน เสนอบทความเพื่อ
เข้ารับการพิจารณากลั่นกรองตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานให้หลากหลายยิ่งขึ้นไป

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิจ ผาเจริญ)

บรรณาธิการวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารนี้ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน
จึงไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

สารบัญ

กองบรรณาธิการ	ข
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ	ค
บทบรรณาธิการ	ค
บทความวิชาการ	
การพัฒนาและยกระดับผลผลิตภัณฑั้ที่กระทอนคลองน้อยเพื่อสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ มูลค่าเพิ่ม กรณีศึกษาตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี : พุทธิพงศ์ อินทร์จันทร์, วรินยุพา เต็มแต้ม, ณัฐพร จันทบุตร, ชาลิสา ใจสบาย, ธัญญรัตน์ โมรา	1
การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่: มุขเหตุ รูปแบบ และสิ่งที่คาดหวัง ของคนรุ่นใหม่ : ขวัญภา นิลพัฒน์, ปาจริย์ จะแจ้ง	12
คนรุ่นใหม่กับการต่อต้านเผด็จการและปฏิบัติการอารยะขัดขืนในมิติการเรียกร้อง ประชาธิปไตย : อรสา นิลสุวรรณ	22
รูปแบบการศึกษาของไทยกับการส่งเสริมทางการเมืองเพื่อความเป็นพลเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย : ขวัญฤดี มีนันท์	36
วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นนำระดับท้องถิ่นไทย : จากมุมมองทฤษฎีชนชั้นนำ : เตือนนภา เสนแก้ว	50

**การพัฒนาและยกระดับผลผลิตภัณฑ์กระท้อนคลองน้อยเพื่อสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์
มูลค่าเพิ่ม กรณีศึกษาตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี**
**Development and upgrading of Krathon Klong Noi products for a
value-added creative economy A case study of Khlong Noi Sub-
district, Mueang District, Surat Thani Province**

พุทธิพงศ์ อินทร์จันทร์, วรินยุพา เต็มแต้ม, ณฐพร จันทบุตร, ชาลิสา ใจสบาย,
ธัญญ์รัศม์ โมรา¹

Puttipong injan, Warinyupa Teamtaem, Nathaphon Chanthabut,
Chalisa Chaisabai, Thanyarat Mora

บทคัดย่อ

พัฒนาและยกระดับผลผลิตภัณฑ์กระท้อนคลองน้อยเพื่อสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่ม ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นยกระดับในแก่กระท้อนคลองน้อย ได้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายและมากขึ้น ซึ่งชาวบ้านนำกระท้อนมาแปรรูปมาเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆเช่น น้ำพริกกระท้อน เพื่อยกระดับสินค้าทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน สินค้า OTOP ของตำบล การพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกกระท้อน และการยืดอายุการเก็บน้ำพริกกระท้อน พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีคุณภาพ ด้วยการพาสเจอร์ไรส์เพื่อยืดอายุการเก็บ ทำให้ทางวิสาหกิจชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจการยกระดับผลผลิตภัณฑ์กระท้อนคลองน้อยเพื่อสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่มเพื่อให้กระท้อนมีมูลค่ามากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การพัฒนาและยกระดับผลผลิตภัณฑ์; เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่ม; ผลิตภัณฑ์น้ำพริกกระท้อน

¹ วิศวกรสังคมประจำตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี; Social Engineer at Khlong Noi Subdistrict, Mueang District, Surat Thani Province

Abstract

Develop and upgrade the results of Krathon Klong Noi products for a value-added creative economy. Klong Noi Subdistrict, Mueang District, Surat Thani Province It is elevated in Kaeng Krathon Khlong Noi. has been widely known and more which the villagers bring santol to be processed into various products such as santol chili paste to upgrade agricultural products Community products, OTOP products of Khlong Noi Subdistrict, Mueang District, Surat Thani Province The development of santol chili paste packaging and extending the shelf life of chili santol Developing quality packaging with pasteurization to extend shelf life As a result, the community enterprises have the knowledge and understanding to upgrade the results of Krathon Klong Noi products to a value-added creative economy to make santol more valuable.

Keywords: development and upgrading of product results; value-added creative economy; santol chili paste products

บทนำ

แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ คือ แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา การสร้างสรรค์งาน (Creativity) และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual property) ที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคม และเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่เพื่อผลิตสินค้าและบริการที่สร้าง “มูลค่าทางเศรษฐกิจ” และ “คุณค่าทางสังคม” ซึ่งตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในตลาดโลกได้โดยการสร้างมูลค่าที่เกิดจากความคิด นอกจากนี้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้นิยามเศรษฐกิจสร้างสรรค์ว่าเป็น “การพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการสร้างและใช้องค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และทรัพย์สินทางปัญญา ที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคม เทคโนโลยี และนวัตกรรม ในการผลิตสินค้าและบริการใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ”

กรณีศึกษา ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตำบลคลองน้อยมีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ มีแหล่งน้ำธรรมชาติกระจายอยู่ทั่ว จึงทำให้เหมาะกับการทำเกษตรกรรม ซึ่งชาวบ้านนิยมปลูกกระท้อนเป็นจำนวนมาก จึงทำให้กระท้อนเป็นผลไม้ OTOP ของตำบลคลองน้อย

จากการที่มีผลผลิตที่มีจำนวนมากนั้นทำให้กระทอนล้นตลาด คนในชุมชนจึงคิดนำกระทอนมา ทำผลิตภัณฑ์อื่นๆ เพื่อถนอมอาหารให้อยู่ได้นานขึ้นและสร้างรายได้ให้มากขึ้น จึงได้เกิดการทำ น้ำพริกกระทอน ไอศกรีมกระทอน และสบู่จากเปลือกกระทอน แต่ที่นิยมมากจนเป็นที่ขึ้นชื่อ คือน้ำพริกกระทอน ทั้งนี้เพื่อสร้างสรรค์และยกระดับกระทอนของชุมชนให้ มีคุณภาพและสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนตำบลคลองน้อย

ตำบลคลองน้อย เป็นตำบลในพื้นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำตาปี มีคลองเชื่อมต่อพื้นที่การเกษตรหลายสาย เป็นที่มาของการเรียกขาน “คลองร้อยสาย” มีการตั้งถิ่นฐานขึ้นตั้งแต่เมื่อใด ไม่ทราบ ชาวบ้านตำบลคลองน้อย มีทั้งคนพื้นเพดั้งเดิมและคนที่อพยพถิ่นฐานมาจากที่อื่น เช่น เพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม และสมุทรสาคร ตำบลคลองน้อย แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้าน อาชีพหลักของคนในตำบลคลองน้อย คือการทำสวนมะพร้าว ซึ่งส่วนใหญ่จะมีการปลูก มะพร้าวกันแทบทุกครัวเรือน รายได้หลักจึงมาจากมะพร้าวส่วนอาชีพรองของคนในตำบลคลองน้อย คือ การปลูกไม้ผล พืชไร่พืชผัก พืชสำคัญที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกร ได้แก่ กระทอน มังคุด ส้มโอ มะนาว ชมพู่ทุเรียน เกล็ด กล้วย พืชผักต่างๆ และทำงานตามโรงงานอุตสาหกรรมนอกเขตพื้นที่ค้าขาย ได้แก่ ขายผักผลไม้ ขายของชำ ขายอาหาร เป็นต้น นอกจากนั้นคืออาชีพรับราชการ หลังจากคณะทำงานได้มีการลงพื้นที่เก็บข้อมูล และประเมินศักยภาพชุมชนเบื้องต้น พบว่า ชุมชนต้องการให้มีการยกระดับ และส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวภายในชุมชน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ ตลอดจนการทำการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน และภูมิปัญญาที่มีอยู่ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร โดยบูรณาการร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัย หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ ได้ตระหนักถึงปัญหากระทอนที่ล้นตลาด จนทำให้กระทอนมีราคาตกต่ำ จึงทำให้วิสาหกิจสังคมและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ตระหนักถึงปัญหาเหล่านั้น จึงจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการมีส่วนร่วมของชุมชน

ดังนั้น บทความนี้ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเพื่อการพัฒนาและยกระดับผลผลิตภัณฑกระทอนคลองน้อยเพื่อสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่มทั้งนี้ ผู้เขียนมีความหวังว่า บทความนี้อาจเป็นหนึ่งในช่องทางที่สามารถจุดประกายการพัฒนาและยกระดับผลผลิตภัณฑกระทอนคลองน้อยเพื่อสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่มจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ต่อไปอนาคต

เนื้อเรื่อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์และมูลค่าเพิ่ม

การสร้างมูลค่าสินค้า หรือบริการที่เกิดจากความคิดของมนุษย์ สำหรับสาขาการผลิตที่พัฒนาไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์จะเรียกว่า “อุตสาหกรรม สร้างสรรค์” (Creative Industry) ซึ่งหมายถึงกลุ่มกิจกรรมการผลิตที่ต้องพึ่งพาความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่ง สำคัญ “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” คือแนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา (Education) การสร้างสรรค์งาน (Creativity) และการใช้ การเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้งซึ่งทางเศรษฐกิจและสังคมได้สร้างบรรยากาศการทำงานระบบใหม่ที่ต้องอาศัยพลังผลักดันสำคัญ คือ ความคิดสร้างสรรค์(creativity) อันเป็นที่มาของนวัตกรรม (innovation) ต่างๆ มากมายผลของ ความสร้างสรรค์นอกจากจะนำมาซึ่งความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแล้ว ยังเป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้มนุษย์เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองอยากมีส่วนร่วมทางความคิด มีส่วนร่วมในการทำงาน และมีความอยากที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ที่สนุกและท้าทาย ซึ่งการแสดงออกของพฤติกรรมเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จทางธุรกิจขององค์กร (สมบัติ กุสุมาวดี, 2558)

2. แนวคิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

สำหรับความหมายของผลิตภัณฑ์ ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ดังต่อไปนี้ สูดาวง เรื่องรุจีระ (2538) ได้ให้ความหมายว่า ผลิตภัณฑ์ หมายถึง สิ่งใดที่เสนอขายต่อตลาด เป้าหมายที่สามารถตอบสนองความต้องการได้ มีทั้งลักษณะที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม สิ่ง ที่จับต้องได้ (Tangible) คือ สินค้าที่มีตัวตน (Physical Product) มีรูปร่าง มองเห็น และสามารถสัมผัส ได้ สิ่งที่ไม่จับต้องไม่ได้ (Intangible Product) หรือ บริการ (Service) หมายถึง กิจกรรมผลประโยชน์ หรือความพึงพอใจที่เสนอขายแก่ลูกค้า ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541: 203) ได้ ให้ความหมายว่า ผลิตภัณฑ์ เป็นสิ่งที่ผู้ขาย เสนอขายต่อตลาดเพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจอยาก ได้เป็นเจ้าของ และซื้อมาเพื่ออุปโภคบริโภคอัน เป็นการตอบสนองความต้องการ าคว่า ผลิตภัณฑ์ ไม่ได้มีความหมายจำกัดเพียงวัตถุที่มีรูปร่างจับต้อง ได้เท่านั้น แต่ยังหมายถึงผลิตภัณฑ์บริการ สถานการณ์องค์กรหรือบุคคลและความคิด ผลิตภัณฑ์ต้องมี อรรถประโยชน์ (Utility) มีมูลค่า (Value) ในสายตาของลูกค้า จึงจะมีผลท าให้ผลิตภัณฑ์สามารถขาย ได้ การกำหนดลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย ผลิตภัณฑ์ที่ต้องพยายามคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้ 1. ความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ (Product Differentiation) 2. พิจารณาจากองค์ประกอบ (คุณสมบัติ) ของผลิตภัณฑ์ (Product Component) เช่น ประโยชน์พื้นฐาน รูปร่างลักษณะคุณภาพ การบรรจุภัณฑ์ ตราผลิตภัณฑ์ ฯลฯ 3. การกำหนดตำแหน่ง (Product Positioning) เป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ของบริษัทเพื่อ แสดง

ตำแหน่งที่แตกต่างและมีคุณค่าในจิตใจของลูกค้าเป้าหมาย 4. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product Development) เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีลักษณะใหม่และ ปรับปรุงให้ดีขึ้น ซึ่งต้องคำนึงถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น 5. กลยุทธ์เกี่ยวกับส่วนประสมผลิตภัณฑ์ (Product Mix) และสายผลิตภัณฑ์ (Product Line)

นอกจากนั้นชาญชัย อาจินสมาจาร (2551) กล่าวว่า ผลิตภัณฑ์ที่ดี คือ คุ้มค่าสู่ความสำเร็จของตลาด ผลิตภัณฑ์เป็นตัวแทนของความคาดหวังของผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์ตอบสนองความพึงพอใจของสังคม ผลิตภัณฑ์ที่ประสบความสำเร็จประกันถึงความส่งเสริมตัวเอง ถ้าสามารถตอบสนองความต้องการของ ผู้บริโภค นั่นก็คือ ผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับตลาด ผลิตภัณฑ์ที่ดีควรก่อให้เกิดความกระตือรือร้น สุขปัญญา ไชยชาญ (2543: 218) กล่าวว่า ผลิตภัณฑ์แต่ละรายการที่มีวางจำหน่ายอยู่ตาม ห้างตลาดจำนวนมากมาทุกวันนี้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งสามกลุ่มในระบบการตลาด อันได้แก่ ผู้ผลิต ผู้ขาย และผู้บริโภค อาจเห็นเป็นคนละอย่างเพราะต่างคนก็ต่างมุมมอง เช่น เข็มขัดเพียงหนึ่งเส้น ผู้ผลิตอาจคิดถึงความต้องการของตลาด การออกแบบ วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต กรรมวิธีการผลิตต้นทุน การผลิต และกำไรที่จะได้รับ ส่วนผู้ขายอาจคิดถึงความต้องการของตลาด การโฆษณา และกำไรที่จะได้รับ สำหรับผู้บริโภคอาจคิดถึงความสะดวกสบายดูเด่นสะดุดตา ความคงทนถาวร จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นสามารถสรุปแนวคิดของผลิตภัณฑ์ได้ว่า ผลิตภัณฑ์หมายถึง สิ่งที่จับต้องได้และสิ่งที่ไม่จับต้องไม่ได้ ซึ่งอยู่ในรูปแบบผลิตภัณฑ์และการบริการ ตามลำดับ เพื่อเป็นการตอบสนองต่อความ จา เป็นและความต้องการของผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์จะประกอบด้วย ความหลากหลาย คุณภาพ การออกแบบ รูปแบบ ตราผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ ความสวยงาม ความคงทนถาวร และการบริการ โดยผู้ผลิตในแต่ละรายจะเป็นผู้กำหนดหรือออกแบบคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ในตัวเอง เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ของตนเองมีความได้เปรียบกว่าผลิตภัณฑ์ของคู่แข่งรายอื่นๆ

3. สภาพบริบททั่วไป วิเคราะห์ชุมชน (เศรษฐกิจ เช่น หนี้สิน รายจ่าย สังคม อัตลักษณ์ ปัญหาการเกี่ยวกระทอน

3.1 ข้อมูลทั่วไป

ตำบลคลองน้อย อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ มีแหล่งน้ำธรรมชาติกระจายอยู่ทั่ว มีแม่น้ำและ ลำคลองล้อมรอบหลายสาย มีเนื้อที่ทั้งตำบล ประมาณ 18,125 ไร่ หรือ 29 ตารางกิโลเมตร ตำบลคลองน้อย แรกเริ่มเดิมมีชื่อว่า ตำบลป่าเหล้า โดยการตั้งชื่อตามเจ้าที่คือ พ่อตาเหล้า แม่ยายเศรษฐี โดยเอาชื่อของตามาตั้งคือ “พ่อตาเหล้า” มาตั้งเป็นชื่อตำบลป่าเหล้า เพราะสภาพในตอนนั้นเป็นป่ามาก ตำบลป่าเหล้า มีกำนันคนแรกชื่อ “ขุนรัตนมาล” เป็นกำนันจนครบเกษียณอายุราชการต่อมา มี “พันเขียน เทพพิพิธ” เป็น

กำนันแทน สมัยนั้นมีการตั้งเป็นกักอั้งยี่ (เจ้าพ่อในปัจจุบัน) สามารถคุ้มครองหมู่บ้านได้ และมีลูกบ้านเป็นสมาชิก ถ้าหากใครเป็นสมาชิกจะมีที่ตักน้ำซึ่งเรียกว่า “หมาตักน้ำ” (ทำด้วยกาบหมาก) แขนงไว้ที่หน้าบ้านริมคลอง การปกครองสมัยนั้นบ้านเมืองยุ่งเหยิงมาก และกำนันได้ถูกทางราชการจับตัวไปทิ้งที่แม่น้ำโขง (ตามข่าวที่ทราบ) เมื่อสิ้นสมัยของ พันเขียน เทพพิพิธ บุตรชายพันเขียนขึ้นเป็นกำนันแทน และได้เปลี่ยนชื่อตำบลป่าเหล้ามาเป็น “ตำบลคลองน้อย” จนกระทั่งปัจจุบัน มีนายเดชรัตน์ เครือรัตน์ เป็นกำนัน โดยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้าน ประกอบไปด้วย หมู่ที่ 1 บ้านท้องถ่วง หมู่ที่ 2 บ้านบางแหงแรด หมู่ที่ 3 บ้านคลองน้อย หมู่ที่ 4 บ้านหัวแหลม หมู่ที่ 5 บ้านปากคลองน้อย หมู่ที่ 6 บ้านทอนหญ้าปล้อง หมู่ที่ 7 บ้านค้อบน หมู่ที่ 8 บ้านดอนตะโก และหมู่ที่ 9 บ้านค้อล่าง การตั้งถิ่นฐานมีขึ้นตั้งแต่เมื่อใด ไม่ทราบ ชาวบ้านตำบลคลองน้อย มีทั้งคนพื้นเพดั้งเดิมและคนที่อพยพถิ่นฐานมาจากที่อื่น เช่น เพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม และสมุทรสาคร ซึ่งภาษาพูดมีทั้งภาษากลางและภาษาท้องถิ่นของภาคใต้ ประเพณีดั้งเดิม มีการทำบุญเดือนสิบ วันสงกรานต์ วันปีใหม่ วันตรุษไทย การบวชนาค เป็นต้น

3.2 อาณาเขต

- ทิศเหนือ ติดตำบลบางโพธิ์ อำเภอมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ทิศใต้ ติดแม่น้ำตาปี อำเภอฟุนพิน และตำบลวัดประดู่ อำเภอมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ทิศตะวันออก ติดตำบลบางไทร และตำบลบางใบไม้ อำเภอมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ทิศตะวันตก ติดคลองฟุนพิน อำเภอฟุนพิน และตำบลบางโพธิ์ อำเภอมืองสุราษฎร์ธานี

3.3 สภาพทางสังคม

- สถาบันและองค์การทางศาสนา มีวัด 2 แห่ง คือวัดบุญบันเทิง หมู่ที่ 2 , วัดธาราวดี หมู่ที่ 8 ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ด้านการศึกษาและสาธารณสุข
- การศึกษา ,โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 1 แห่ง คือโรงเรียนวัดบุญบันเทิง หมู่ที่ 2
- โรงเรียนอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 แห่ง โรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง หมู่ที่ 6 ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 9 แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 แห่ง หมู่ที่ 2 การสาธารณสุข สถานีอนามัยประจำตำบล 1 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 3 คน

- ศูนย์บริการสุขภาพชุมชน 1 แห่ง หมู่ที่ 5 และมีกองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำทุกหมู่บ้าน มี อสม. ครบทุกหมู่บ้านตามเกณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุข อัตราการมีส่วนร่วมรดน้ำ ร้อยละ 99.90 ไม่มีโรงพยาบาลของรัฐ เอกชน และร้านขายยา ในพื้นที่ สภาพทางด้านเศรษฐกิจ

3.4 อาชีพของประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

อาชีพหลักของคนในตำบลคลองน้อย คือการทำสวนมะพร้าว ซึ่งส่วนใหญ่จะมีการปลูกมะพร้าวกันแทบทุกครัวเรือน รายได้หลักจึงมาจากมะพร้าวอาชีพรองของคนในตำบลคลองน้อย คือการปลูกไม้ผล พืชไร่พืชผัก พืชสำคัญที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกร ได้แก่ กระเทียม มังคุด ส้มโอ มะนาว ชมพู่ทุเรียนกล้วย พืชผักต่างๆ และสวนปาล์มรับจ้าง ได้แก่รับจ้างทั่วไป และทำงานตามโรงงานอุตสาหกรรมนอกเขตพื้นที่ค้าขาย ได้แก่ ขายผัก ผลไม้ ขายของชำ ขายอาหาร เป็นต้นรับราชการ อื่นๆ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้อย ไม่มีป่าไม้ น้ำตก ภูเขา ทะเล ดังนั้น

3.5 เอกลักษณะของตำบลคลองน้อย ชาวตำบลคลองน้อย พบว่า ในชุมชนมีกระท้อนที่เป็นจุดเด่นต้องการให้มีการยกระดับในชุมชน และส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวภายในชุมชน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ ตลอดจนการทำการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน และภูมิปัญญาที่มีอยู่ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร โดยบูรณาการร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัย หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ ได้ตระหนักถึงปัญหากระท้อนที่ล้นตลาดจนทำให้กระท้อนมีราคาตกต่ำ จึงทำให้วิศวกรสังคมและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ตระหนักถึงปัญหาเหล่านั้น จึงจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการมีส่วนร่วมของชุมชน

4. วิถีกระบวนการถอดบทเรียนในการพัฒนาและยกระดับผลผลิตกระท้อนคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขั้นตอนที่ 1 สืบหาข้อมูลเบื้องต้น คือ การลงพื้นที่ไปพบปะกับชาวบ้านในชุมชนบ้านคลองน้อย เพื่อทำการสำรวจกระท้อนในพื้นที่ชุมชนบ้านคลองน้อย

ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องในการจัดการการยกระดับกระท้อนคลองน้อย

ขั้นตอนที่ 3 ระดมความคิด คือ จัดให้มีประชุมในแลกเปลี่ยนความคิดของระหว่างวิศวกรสังคมตำบลคลองน้อยและผู้นำชุมชนและคนในชุมชนในการทราบดีวัตถุประสงค์ในการยกระดับผลผลิตกระท้อนคลองน้อยในครั้งนี้

ขั้นตอนที่ 4 ทีมวิศวกรสังคมตำบลคลองน้อยได้สัมภาษณ์ นายสานิต ปานบำรุง ในการทำน้ำพริกกระท้อนและขั้นตอนในการทำน้ำพริกกระท้อน

ขั้นตอนที่ 5 เสนอขายผลิตภัณฑ์ คือ เป็นการเสนอขายในรูปแบบของออนไลน์ เพื่อสะดวกในการสั่งซื้อน้ำพริกกระท้อนจากคนนอกพื้นที่หรือคนต่างจังหวัด

5. การพัฒนาและยกระดับผลผลิตภัณฑ์กระท้อนคลองน้อยเพื่อสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่ม กรณีศึกษาตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากการที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้ศึกษาจึงมุ่งศึกษาการพัฒนาผลผลิตภัณฑ์กระท้อนคลองน้อย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน โดยเลือกชุมชนคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องจากเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ริมฝั่งคลองติดแม่น้ำ มีความอุดมสมบูรณ์ และชาวบ้านสามารถปลูกกระท้อนได้เป็นจำนวนมาก ซึ่งกระท้อนคลองน้อยมีสรรพคุณและประโยชน์ของกระท้อนผลใช้รับประทานเป็นอาหาร ใช้ทำอาหารคาวหวานได้หลากหลายชนิด เช่น แกงคั่ว แกงฮังเล ผัด ตำกระท้อน ส่วนอาหารหวานก็เช่น กระท้อนทรงเครื่อง กระท้อนลอยแก้ว กระท้อนดอง กระท้อนกวน กระท้อนแช่อิ่ม เยลลี่กระท้อน แยมกระท้อน น้ำกระท้อน หรือใช้กินเป็นผลไม้สดก็ได้เช่นกัน (ผล) ประโยชน์กระท้อน ลำต้นใช้ทำเป็นไม้ใช้สอยต่าง ๆ เช่นประโยชน์ของกระท้อน กระท้อนเป็นผลไม้ที่มีรสเปรี้ยว มีฤทธิ์เย็น จึงเหมาะกับผู้ที่เกิดในเดือนสิงหาคม กันยายน และตุลาคม ซึ่งธาตุเจ้าเรือนอยู่ในธาตุน้ำ คุณค่าทางโภชนาการของกระท้อนต่อ 100 กรัม (สีเหลือง) โปรตีน 0.118 กรัม ไขมัน 0.1 กรัม โยอาหาร 0.1 กรัม ธาตุแคลเซียม 4.3 มิลลิกรัม ธาตุฟอสฟอรัส 17.4 มิลลิกรัม ธาตุเหล็ก 0.42 มิลลิกรัม แคโรทีน 0.003 มิลลิกรัม วิตามินบี 1 0.045 มิลลิกรัม วิตามินบี 3 0.741 มิลลิกรัม วิตามินซี 86.0 มิลลิกรัม และอื่นๆและจากเดิมที่มีผลผลิตกระท้อนอยู่แล้ว ผู้ศึกษาจึงต้องการพัฒนาผลผลิตให้น่าสนใจ และเก็บรักษาได้ยาวนานขึ้น และยังต้องการขยายกลุ่มผู้ผลิต จากเดิมที่มีกลุ่มเล็กๆ อาจจะนำความรู้ไปถ่ายทอดให้ชาวบ้านในตำบลคลองน้อย เพื่อให้ชาวบ้านหันมาร่วมมือร่วมใจกัน สร้างผลผลิตจากกระท้อนให้เพียงพอต่อความต้องการ เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชุมชนคลองน้อย สภาพเศรษฐกิจ สังคม ตำบลคลองน้อย สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ตำบลคลองน้อย เป็นพื้นที่ที่มีแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงอย่างต่อเนื่อง เพราะเนื่องด้วยในปัจจุบันกระท้อนคลองน้อยได้รับความนิยมของคนในพื้นที่และนอกพื้นที่ วิศวกรสังคมตำบลคลองน้อยได้วางการทำงานเอาไว้ดังนี้

- การประชุมกลุ่มครั้งที่ 1 ประชุมเตรียมความพร้อมการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

ประธานตำบลชี้แจงรายละเอียดภาระงานที่ได้รับมอบหมายจากส่วนกลาง พุดคุยทำความเข้าใจระหว่างสมาชิกภายในตำบลเพื่อเตรียมความพร้อม และแบ่งชุดทำงานในการลงพื้นที่เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน เป็นฐานข้อมูลในการดำเนินงาน

- การประชุมกลุ่มครั้งที่ 2 ประสานงานเก็บข้อมูล จากผู้นำชุมชน

สมาชิกแต่ละทีมเลือกหัวหน้าทีมและ ประธานตำบลชี้แจงการประสานงานกับผู้นำหมู่บ้าน นอกจากนี้ประธานตำบลชี้แจงแนวทางการปฏิบัติ เพื่อภาพลักษณ์ที่ดีและเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน

- การประชุมกลุ่มครั้งที่ 3 ลงพื้นที่เก็บข้อมูล ของผู้ประกอบการอาชีพจริง

นำข้อมูลจากการลงพื้นที่จากหมู่บ้านต่างๆ ภายในตำบลเขาคอกมาพูดคุยกันเพื่อหาแนวทางในการดำเนินการต่อ การประชุมได้เลือกผลิตภัณฑ์จากหมู่ที่ 3 บ้านคลองน้อย กระท้อน และมอบหมายให้สมาชิกไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม และแบ่งสมาชิกบางส่วนหาวิจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อเพื่อดำเนินการพัฒนาระดับ

- การประชุมกลุ่มครั้งที่ 4 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ถึงปัญหาเพื่อหาแนวทางแก้ไข

นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์พบว่ากระบวนการผลิตมีบางขั้นตอนสามารถพัฒนาได้ นอกจากนี้การบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สามารถพัฒนาให้ทันสมัยและสามารถดำเนินการในส่วนการตลาดออนไลน์ได้เพื่อเพิ่มมูลค่า คุณภาพ และยอดขายของผู้ผลิต

- การประชุมกลุ่มครั้งที่ 5 สะท้อนกิจกรรม

ประชุมสมาชิกในตำบลเพื่อสะท้อนกิจกรรมหาจุดบกพร่องของการทำงาน สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น หาจุดเด่นจุดด้อยของการทำงานเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาในการปฏิบัติงานครั้งต่อไปโดยมี

เราจะเห็นได้จากการลงพื้นที่พัฒนาผลิตภัณฑ์ปลาแดดเดียว ด้วยองค์ความรู้ต่างๆ สามารถทำให้สินค้ามีคุณภาพมากขึ้น นอกจากนี้การนำสินค้าเข้าสู่ตลาดออนไลน์สามารถทำให้ยอดขายของผลิตภัณฑ์มากขึ้นตามไปด้วย

จุดอ่อน ประกอบด้วย 1) งบประมาณที่มีจำนวนจำกัด 2) ระยะเวลาในการดำเนินการ 3) เทคโนโลยีในการพัฒนา และ 4) ความรู้ของประชากรภายในท้องที่

จุดแข็ง ประกอบด้วย ความพร้อมของปัจจัยการผลิต และการให้ความร่วมมือของประชากรในพื้นที่

โอกาสประกอบด้วย โครงการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ (โครงการคนละครึ่ง เราชนะ และบัตรสวัสดิการ)

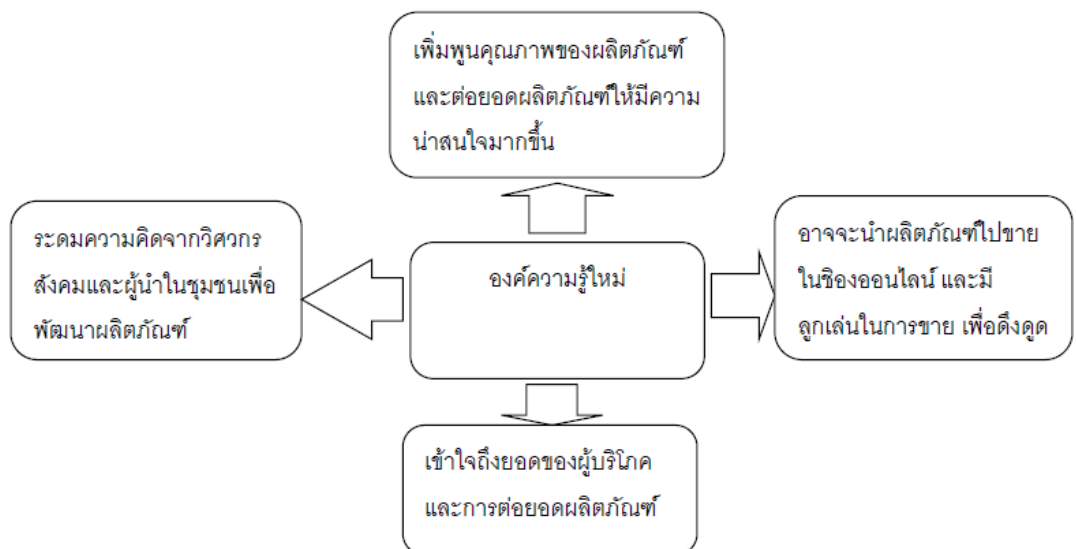
อุปสรรค ประกอบด้วย เมื่อถึงหน้าผลไม้ของตำบลเช่นกระท้อน ชาวบ้านส่วนใหญ่จะนำกระท้อนส่วนหนึ่งไปขายและกระท้อนที่ถูกคัดออกจะนำแปรรูป เช่นน้ำพริกกระท้อน ไอติมกระท้อนหรือกระท้อนทรงเครื่อง

สรุป

การพัฒนาผลิตภัณฑ์กระท้อน ให้กลายน้ำพริกกระท้อนนั้น ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยการนำองค์ความรู้ทางด้านการผลิต การบรรจุภัณฑ์และการทำการตลาดสู่ประชาชนที่ประกอบอาชีพปลาแดดเดียวตามภาระงานจากโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ “มหาวิทยาลัยสู่ตำบล สร้างรากแก้วให้ประเทศ” พบว่าภายหลังการจัดกิจกรรมประชาชนผู้ประกอบอาชีพแปรรูปกระท้อน ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง มีการพัฒนาการทางด้านต่างๆดีขึ้น อาทิคุณภาพของสินค้า การบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนถึงยอดขายที่เพิ่มขึ้นจากการขายออนไลน์ ประชาชนผู้ประกอบอาชีพการแปรรูปจากกระท้อนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

องค์ความรู้ใหม่

เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์กระท้อน ของประชาชน ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยการเพิ่มคุณภาพ มูลค่าและต่อยอดการผลิตกระท้อนคลองน้อย เพื่อให้ประชาชนผู้ประกอบอาชีพปลูกกระท้อนเช่นเดียวกันนี้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จตุพล ดวงกลาง. (2559). แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การตลาดสินค้า หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) กรณีศึกษาประเภทอาหารอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2551). ทฤษฎีการบริหารตามแนวคิดของปราชญ์ตะวันตก. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- ณัชชา เพชรพินิจ.(2562). แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อยกระดับมาตรฐานให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น. แผนที่ตำบลคลองน้อย. (2559). สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2563, จาก https://www.ecitepage.com/map.php?provinceID_start=67&hurID_start=884&
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). การวิจัยธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร: เพชรจรัสแสงแห่งโลกธุรกิจ.
- สมบัติ กุสุมาวลี. (2558). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์การของบริษัทในอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์, ที่ประชุม การประชุมวิชาการระดับชาติในวันคล้ายวันสถาปนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ประจำปี 2558, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ณ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- สุดาตวง เรืองรุจิระ. (2538). นโยบายผลิตภัณฑ์และราคา. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- สุปัญญา ไชยชาญ. (2543). การบริหารการตลาด. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พี.เอ.ลิฟวิ่ง.
- องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้อย. (2562). กระท่อนคลองน้อย. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2563. จาก WWW.KLONGNOI.GO.TH

การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่: มูลเหตุ รูปแบบ และสิ่งที่ คาดหวังของคนรุ่นใหม่

Participation in political activities of the new generation : causes,
patterns and expectations of the new generation

ขวัญนา นิลพัฒน์, ปาจารย์ จะแจ้ง¹

Kwannapha Ninphat, Pajaree Jajang

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ไทยในปัจจุบัน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสังคม เพื่อการพัฒนาไปสู่ความต้องการทางการเมืองอย่างแท้จริง โดยกลุ่มคนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองที่มุ่งสู่การพัฒนาประเทศ คนรุ่นใหม่ในสังคมปัจจุบันมีความคาดหวังทางการเมืองมากขึ้น เพราะความก้าวหน้าของเทคโนโลยี เป็นการเปิดไปสู่สังคมสาธารณะมากขึ้น ตลอดจนการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น จึงส่งผลให้เกิดกิจกรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ที่สูงขึ้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกาเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย เพราะคนรุ่นใหม่เหล่านี้จะเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยต่อไปในอนาคต นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของระบบการเมืองไทยที่ดีขึ้น ความคาดหวังในการเมืองแห่งอนาคตของคนรุ่นใหม่ก็คือการสร้างสังคมใหม่โดยก้าวข้ามผ่านความคิดของคนรุ่นเก่า รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการสร้างการเมืองใหม่ภายใต้แนวคิดประชาธิปไตยรูปแบบใหม่ คนรุ่นใหม่จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่จะเป็นแรงผลักดันให้สังคมมีความตื่นตัวเพื่อนำไปสู่การเป็นประชาธิปไตยใหม่แห่งอนาคตอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: คนรุ่นใหม่ในปัจจุบัน, กิจกรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่, การมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่

Abstract

This article is aimed at the political participation of the new generation in Thailand today. promoting social political participation for the development of real

¹ วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้; School of Administrative Studies Maejo University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: pajaree3904@gmail.com

political needs The new generation has taken part in political activities aimed at the development of the country. The younger generation in today's society has more political expectations. Because the advancement of technology has opened up to a more public society. as well as being more aware of political news This has resulted in more political activities of the new generation. Political participation of the new generation plays an important role in promoting and developing democracy. Because these new generations will continue to be citizens in a democratic society in the future. leading to a change in the better Thai political system The future political expectation of the new generation is to create a new society by transcending the thinking of the older generation. including participating in the creation of new politics under the concept of a new democracy The new generation is therefore an important factor that will drive the society to be alert in order to truly lead to a new democracy of the future.

Keywords: current new generation, new generation's political activities, new generation's participation

บทนำ

นับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญเมื่อปี พ.ศ.2475 แต่ความเป็นประชาธิปไตยยังคงต้องเผชิญกับปัญหาในหลายด้าน ซึ่งปัญหาที่เกิดจากการขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาพลักษณ์ในสายตาของภาคธุรกิจ การลงทุน และกลุ่มผู้ประกอบการจากต่างประเทศ คนรุ่นใหม่เติบโตขึ้นบนความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และเป็นสังคมสาธารณะมากขึ้น ด้วยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่มากขึ้นผ่านโลกดิจิทัล ทำให้คนรุ่นใหม่ตระหนักถึงประชาธิปไตยภายในประเทศมากขึ้น ตลอดจนตั้งข้อสงสัยกับความไม่ถูกต้องในการบริหารจัดการและการใช้อำนาจ รวมทั้งปัญหาจากการเกิดโรคระบาดส่งผลให้เกิดความไม่พอใจกับประชาชนที่อยากเห็นการเปลี่ยนแปลงประเทศ ซึ่งเราจะเห็นได้จากการชุมนุมเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออกหรือรับผิดชอบต่อการบริหารงานที่ผิดพลาดอยู่บ่อยครั้ง ทั้งจากการจัดกิจกรรมเชิงการเมืองของเหล่านักศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่าคนรุ่นใหม่มีความตื่นตัวทางการเมืองอย่างต่อเนื่องในสังคมปัจจุบัน

พวกเขาเคลื่อนไหวทั้งในโลกโซเชียลมีเดีย โลกอินเทอร์เน็ต และมีการรวมกลุ่มกันภายใต้อุดมการณ์แห่งประชาธิปไตยเพื่อเรียกร้องความถูกต้อง กลุ่มคนรุ่นใหม่เหล่านี้ จึงเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของระบบการเมืองของไทยที่ดีขึ้น คนรุ่นใหม่จึงนับเป็นกำลังสำคัญที่จะเป็นแรงผลักดันให้สังคมตื่นตัวทางการเมือง เพื่อนำไปสู่การเป็นประชาธิปไตยแห่งอนาคตอย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหนึ่งในตัวเร่งสำคัญของอิสระของเยาวชน กล่าวคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะส่งเสริมให้เยาวชนเป็นอิสระและเป็นตัวของตัวเองเร็วขึ้น ในทางกลับกัน หากเยาวชนมีอิสระและเป็นตัวของตัวเองมากขึ้นก็มีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองและเรียนรู้การใช้สิทธิของตัวเองมากขึ้นเช่นกัน โดยมองว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น “เครื่องมือ” ชั้นดีในการพัฒนาเยาวชน เพราะเยาวชนไม่เพียงแต่จะได้เรียนรู้กระบวนการทางการเมืองซึ่งเป็นเรื่องพื้นฐานสำหรับสังคมสมัยใหม่เท่านั้น หากแต่ยังช่วยให้พวกเขาพัฒนาทักษะและคุณลักษณะจำนวนมากที่จำเป็นสำหรับการเป็นพลเมืองในโลกใหม่ เช่น การเจรจาต่อรอง การใช้ดุลยพินิจเพื่อตัดสินใจ การเห็นคุณค่าในตัวเอง ความมั่นใจ ฯลฯ

เนื้อเรื่อง

หากกล่าวถึงความหมายของการเมือง หมายถึง การจัดสรรอำนาจรัฐ แจกแจงแบ่งปันทรัพยากรที่มีคุณค่าซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกับรัฐ และแผ่นดิน การบริหารประเทศเฉพาะที่เกี่ยวกับนโยบายในการบริหารประเทศ กิจกรรมอำนาจ หรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ส่วนการใช้อำนาจเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนมีความหมายครอบคลุมถึงการใช้อำนาจในการบัญญัติและบังคับใช้กฎหมายและระเบียบทั้งมวลของสังคม เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในสังคมอย่างสงบสุข ตลอดจนอำนาจในการจัดสรรทรัพยากร การดำเนินโครงการ และกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนอย่างเสมอภาคทั่วหน้า

1. สาเหตุที่ทำให้สังคมไม่ปฏิบัติตามสังคมในฝันของพวกเรา

สาเหตุของสังคมไทยเป็นเรื่องค่านิยม วัฒนธรรม และสิ่งที่เราคิดว่าเป็นปัญหาสำคัญมาก คือ การที่ยังมีกลุ่มคนจำนวนมากปรับตัวกับสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ ยังไม่ต้องการให้สภาพของสังคมไทยเปลี่ยนแปลง อาจจะเรียกว่าเป็นกลุ่มอนุรักษ์นิยมที่ต้องการให้ค่านิยมเก่าๆ และสถานะของตัวเองยังคงอยู่ กลุ่มคนพวกนี้ส่วนหนึ่งคือ กลุ่มผู้มีอำนาจ กลุ่มนายทุนใหญ่ ที่ได้ผลประโยชน์จากการปกครองและสภาพสังคมแบบนี้ แต่ไม่ใช่แค่คนรวยและคนชนชั้นสูงอย่างเดียว แม้แต่ชนชั้นกลางหลายคนก็ยังรู้สึกปรับตัวได้เช่นกัน พวกเขามองว่าการออกมาประท้วงเรียกร้องการเปลี่ยนแปลงจะทำให้

สังคมวุ่นวาย หลายคนบ่นว่าทะเลาะกับพ่อแม่ ไม่เข้าใจว่าทำไมเขาถึงเอาการเมืองแบบนี้ ทั้งๆ ที่เขาก็ไม่ได้เป็นคนมีอภิสิทธิ์อย่างนายทุนใหญ่หรือตระกูลเก่าแก่ แต่กลับมองว่าสังคมแบบนี้ดีแล้ว

คนเหล่านี้ไม่ได้จำกัดแค่ฝั่งสนับสนุนรัฐบาล เช่น การยกตัวอย่างประเด็นของสิทธิสตรี แม้แต่คนที่สนับสนุนประชาธิปไตยเองบางคนก็โจมตีคนที่สนับสนุนสิทธิสตรีหนักมาก เป็นตัวอย่างหนึ่งของคนที่เชื่อคุณค่าแบบเดียวกัน แต่เมื่อได้รับผลประโยชน์จากระบบประชาธิปไตยจึงโจมตีคนที่เรียกร้องสิทธิสตรี ดังนั้นในภาพรวมอย่างการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ก็ไม่แปลกใจเลยที่มีคนจำนวนมากที่ได้รับผลกระทบแล้ว แล้วออกมาโจมตี หรือพยายามเงียบไม่สนใจ

2. คนรุ่นใหม่ปัจจุบัน

กลุ่มคนที่มีความคิด เสรีนิยม มีความคิดแบบสังคมนิยมและมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์ โดยคนรุ่นใหม่ในปัจจุบันจะมีการตื่นตัวมากกว่าแต่ก่อนที่เห็นได้ชัดเจนจากสื่อต่างๆ คนรุ่นใหม่ในสังคมปัจจุบันตื่นตัวกับการเมืองมากขึ้น เพราะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการเปิดโลกภายนอกหรือสังคมสาธารณะมากขึ้น และการรับรู้ข่าวสารทาง การเมืองมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ สนใจเหล่านี้อาจเริ่มสนใจเมื่ออยู่ในโรงเรียนหรือในมหาวิทยาลัย เพราะเริ่มมีการทำกิจกรรม เริ่มเปิดประตูเข้าสู่สังคมที่กว้างขึ้น เริ่มสนใจข่าวสารบ้านเมือง รวมทั้งสนใจสิ่งต่างๆ รอบตัว อีกทั้งในปัจจุบันการเข้าถึงสื่อโซเชียลมีเดียและโลกอินเทอร์เน็ต เป็นเรื่องที่ไม่ยากและใกล้ตัวมาก สื่อออนไลน์ในปัจจุบันนำเสนอข่าวการเมืองอย่างรวดเร็ว และอธิบายกระชับ มีการใช้ภาพอินโฟกราฟิกมากขึ้นเพื่อให้เข้าใจง่าย และสะดวกต่อการให้ความรู้ ทำให้ผู้คนทุกเพศทุกวัยสามารถรับรู้ข่าวสารบ้านเมือง ด้านสังคม การเมือง วัฒนธรรมรวดเร็วมากขึ้น จึงทำให้เกิดการตื่นตัวที่เห็นจากสื่อต่างๆ เช่น เฟซบุ๊ก ยูทูบ ทวิตเตอร์ เป็นต้น การเข้าถึงเทคโนโลยี และความทันสมัย ทำให้คนรุ่นใหม่ที่มีอุดมการณ์เดียวกันรวมตัวกันได้ง่ายขึ้น หากเปรียบเทียบกับเมื่อก่อนเหตุผลเหล่านี้ ทำให้คนรุ่นใหม่ตื่นตัวทางการเมืองและกล้าแสดงออกมากขึ้น

การตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในฮ่องกง ถือเป็นการแสดงออกซึ่งความตื่นตัวของคนรุ่นใหม่ที่ถูกกดขี่ไปทั่วโลก โดยคนรุ่นใหม่พากันลุกขึ้นสู้กับระบอบจีน ระบอบที่ได้ชื่อว่าเป็นอำนาจนิยมที่ใหญ่ที่สุดชุดหนึ่งของโลก ขบวนการประชาธิปไตยฮ่องกง หรือถูกเรียกขานว่า “ขบวนการปฏิวัติร่ม” โดยเริ่มต้นขึ้นจากเด็กมัธยมปลายกลุ่มหนึ่งที่ก่อตั้งกลุ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2554 โดยต้องการผลักดันประเทศใน 3 ด้าน ได้แก่ นโยบายด้านเยาวชน นโยบายด้าน การศึกษาของฮ่องกง และการปฏิรูปทางการเมือง โดยจุดยืนสำคัญของพวกเขาคือ การต่อสู้ เรียกร้องให้ปกป้องนโยบายการศึกษาของฮ่องกงไม่ให้รัฐบาลจีนเข้ามาแทรกแซง ภายใต้หลักการ “หนึ่งประเทศ สองระบบ” โดยคนรุ่นใหม่ในฮ่องกงใช้วิธีการต่อสู้ที่พัฒนาและหลากหลายอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการชุมนุมแบบไร้แกน

นำการสลายตัวแล้วรวมใหม่อย่างรวดเร็ว ประยุกต์สิ่งของในชีวิตประจำวันเป็นเกราะกำบัง ใช้แอปพลิเคชันสื่อสารแบบเครือข่าย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถูกพัฒนาได้ก็เพราะความระแวงว่าจะถูกใช้ความรุนแรงจากรัฐบาล ทำให้พวกเขาศึกษาหาความรู้ในการป้องกันตัวและประดิษฐ์เครื่องมือเพื่อต่อสู้กับรัฐ โดยเชื่อและพร้อมจะแลกชีวิตกับประชาธิปไตย

3. กิจกรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่

จุดยืนประชาธิปไตยใหม่แห่งอนาคตในมุมมองของคนรุ่นใหม่ อาจหมายถึงประชาธิปไตยสมัยใหม่หรือเสรีประชาธิปไตยที่เหล่าคนรุ่นใหม่ คาดหวังว่าวันหนึ่งสังคมไทยจะพัฒนาไปถึงจุดนั้น อันจะประกอบด้วย การปกครองตามหลักนิติธรรม ซึ่งต้องอาศัยกฎหมายเพื่อสร้างและรักษาเงื่อนไขนี้ การเคารพสิทธิทางการเมืองและเสรีภาพของพลเมือง ทั้งการแสดงออกและการรวมกลุ่มองค์กรพรรคการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ มีการเลือกตั้งที่เสรี และยุติธรรม มีฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารที่มาจาก การเลือกตั้ง มีตัวแทนที่พร้อมรับผิดชอบและยอมรับการตรวจสอบ ที่ไม่เพียงแต่เฉพาะการตรวจสอบจากฝ่ายการเมืองด้วยกันเท่านั้น แต่รวมถึงการตรวจสอบจากสาธารณะ หรือองค์กรภาคประชาชน และมีอำนาจในการบริหารประเทศอย่างแท้จริง โดยไม่ถูกแทรกแซงจากองค์กรอื่น เป้าหมายก็เพื่อให้ระบบการเมืองและการปกครองเปิดโอกาสและทำให้โอกาสนั้นเป็นจริง ในการให้ประชาชนทั้งหมดหรือส่วนมากที่สุด มีส่วนร่วมในกระบวนการเมืองทั้งปวงของรัฐและกระบวนการเมืองทั้งหลายดำเนินไปอย่างสันติ รวมทั้งเปิดโอกาสให้สถาบันและกลุ่มองค์กรสังคมได้พัฒนาเข้าสู่การเมืองอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ถูกทำลายกีดขวางและปิดกั้นอำนาจอิทธิพลเหนือรัฐบาลและได้รัฐบาล

คนรุ่นใหม่ที่เกิดโตมาในสังคมปัจจุบันกับการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย อาจจะเป็นเรื่องไกลตัวสำหรับเด็กก่อนๆ แต่ปัจจุบันคนรุ่นใหม่เป็น New Voter ซึ่งจะมีคนพูดถึงในฐานะที่เป็นฐานคะแนนเสียงที่ใหญ่ ประชาธิปไตยใหม่ที่คนรุ่นใหม่ในยุคนี้กำลังเรียกร้องกันนั้นแตกต่างจากประชาธิปไตยที่ดำเนินกันอยู่ในทางสากลนั้นมาก เนื่องจากพวกเขามองว่าประชาธิปไตยที่เป็นกันอยู่นี้เป็นประชาธิปไตยของคนเก่าๆ เพียงเพื่อสร้างโลกที่สนองตอบต่อความต้องการของคนรุ่นเก่าเหล่านี้ อีกทั้งยังกีดกันคนรุ่นใหม่ไม่ให้เข้าไปมีอำนาจในการบริหาร ยิ่งไปกว่านั้นประชาธิปไตยของคนรุ่นใหม่จะต้อง“เปิดพื้นที่”ให้กว้างขวางและคนรุ่นใหม่ก็มีความหวังว่าจะสร้างการเมืองใหม่ให้กับสังคมไทยได้ การที่จะทำให้มีการเมืองที่พึงประสงค์นั้นได้ คือ การพัฒนาการเมืองโดยกระบวนการทางการเมืองต้องพยายามเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบ โดยมีพื้นฐานสำคัญอยู่ที่วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน ที่ตอบสนองความต้องการของสังคมด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม ผ่านบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เป็นแกนสำคัญของ

การขับเคลื่อนระบบหรือองค์กรทางการเมือง กระบวนการที่ดำเนินการไปนั้นสามารถตอบสนองประโยชน์ส่วนรวมและมีความเป็นธรรมในการบริหารจัดการ จึงจะเป็นการพัฒนาทางการเมืองที่สมบูรณ์แบบอย่างแท้จริง

4. การมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนเป็นความคาดหวังของ “ผู้ใหญ่” ในแทบทุกสังคม นับตั้งแต่ทศวรรษ 1980 เป็นอย่างน้อย เยาวชนถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นพวกสนใจแต่ตัวเอง แต่ไม่เอาสังคมและไม่สนใจปัญหาบ้านเมือง ข้อวิจารณ์นี้ยิ่งรุนแรงมากขึ้นกับคนที่เกิดหลังปี 2000 ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่เติบโตมาพร้อมกับดิจิทัลเทคโนโลยีจนทำให้ดูเหมือนพวกเขาสนใจและจดจ่ออยู่กับเฉพาะสิ่งที่อยู่เบื้องหน้าตนเอง

อย่างไรก็ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลกไม่ว่าจะเป็น ไต้หวัน ฮองกง สวีเดน รวมถึงไทย คงไม่มีใครปฏิเสธแล้วว่าการเมืองกำลังกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต “คนรุ่นใหม่” ทั่วโลก ในช่วง 10 ปีหลังคนอย่างเกรตา ธันเบิร์ก นักกิจกรรมภูมิอากาศชาวสวีเดน โจชัว หว่อง นักเคลื่อนไหวทางการเมืองชาวฮ่องกง หรือมะลาละห์ ยูซุฟซัย นักกิจกรรมที่เรียกร้องสิทธิสตรีจนได้รางวัลโนเบลสาขาสันติภาพล้วนแต่มีชื่อติดอยู่ในลิสต์ผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดและแรงบันดาลใจ ในช่วงอายุที่เราเรียกกันอย่างคุ้นปากว่า “วัยรุ่น” ควบคู่ไปกับปรากฏการณ์ในระดับโลก การเคลื่อนไหวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในเมืองไทยก็กำลัง “เขย่า” สังคมอย่างรุนแรง คงไม่มีใครกล้าปฏิเสธว่าการประกาศเจตนารมณ์ของคนรุ่นใหม่ในครั้งนี้ทำให้งานด้านเด็กและเยาวชนมีความน่าตื่นเต้นที่สุดครั้งหนึ่งในสังคมไทยสมัยใหม่

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยยังมีความชอบธรรมจากเหตุผลอื่นอยู่อีก ซึ่งได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิทธิพื้นฐานของเยาวชน ดังนั้น เยาวชนจึงสามารถใช้สิทธินี้ได้อย่างเต็มที่ 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนจะทำให้เสียง ความต้องการ และผลประโยชน์ของพวกเขาถูกมองเห็นเพิ่มมากขึ้น จากเดิมที่จะโดนถูกผลักให้อยู่แต่ชายขอบของระบบการเมือง 3) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนจะทำให้ระบบการเมืองมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะในระบอบประชาธิปไตย การมองเห็นความต้องการและผลประโยชน์ที่หลากหลายของผู้คน ย่อมทำให้ระบบการเมืองสามารถพัฒนาการผลิตรายการที่ดีและตอบโจทย์ได้ดียิ่งขึ้น

5. คนรุ่นใหม่กับการพัฒนาการเมือง

เมื่อการเมืองเข้าสู่โหมดการหาเสียง สร้างคะแนน สร้างความนิยมของพรรคการเมืองต่างๆ ด้วยการชูนโยบายเพื่อขจัดวงจรอุบาทว์ คือ “เจ็บ จน โง่” ในยุคที่ผู้คนทั้งหลายอายุเกินครึ่งศตวรรษไปแล้ว น่าจะเคยได้ยินคำว่า “ศึกษาดี มีเงินใช้ ไร้โรคฯ พาให้สุขสมบูรณ์” ต่อมาก็มาถึงยุค

พัฒนา “คนเป็นศูนย์กลาง” ตลอดจนใช้เครื่องมือเป็นกลยุทธ์ในการหาเสียง บัตรคนจน บัตรทอง โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค ฯลฯ และตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรกๆ ที่เห็นชัด คือ การพัฒนาเศรษฐกิจจะเป็นจุดเริ่มต้น ต่อมายังเพิ่มด้านสังคม จนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการพัฒนาทุกด้านที่กล่าวแล้วนั้นไม่สามารถที่จะดำเนินไปได้ถ้าขาดการ “พัฒนาทางการเมือง” ตัวแปรทางการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เสรีภาพทางการเมือง และระบบการเมือง ซึ่งต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรวมสรรพกำลังทั้งทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อพัฒนาอันจะนำไปสู่ความจำเริญทางเศรษฐกิจ ความเสมอภาคทางสังคม การพัฒนาสิทธิและเสรีภาพ ประชาธิปไตยเป็นตัวแปรที่สำคัญ รวมทั้งการเตรียมเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้มาสนใจทางการเมืองไทยให้มากขึ้น ลูกขึ้นมาร่วมด้วยช่วยกันคิดเรื่อง “แปลก ใหม่ ใหญ่ ดัง” สร้างผลผลิตให้ชาติ ซึ่งมีผลต่อศักยภาพในการพัฒนาประเทศชาติและสังคม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับประเทศต่างๆ ในสังคมนานาชาติ

สาเหตุสำคัญประการหนึ่งของการมองข้ามตัวแปรทางการเมือง เชื่อว่าเมื่อทางเศรษฐกิจดีและสังคมจะดีแล้วก็ตาม แต่หากหลายคนมองข้ามความจริงที่ว่า ถ้าการเมืองไม่มีเสรีภาพด้วยกรณีใดๆ รวมทั้งเกิดความขัดแย้งโดยใช้ความรุนแรงจนนำไปสู่การไร้เสถียรภาพย่อมมีผลกระทบโดยตรงต่อทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งในส่วนนี้อาจจะเป็นเพราะเหตุว่าผู้บริหารประเทศมุ่งเน้นในเรื่องปากท้องของประชาชน จึงวางแผนดังกล่าวโดยนักเศรษฐกิจ ซึ่งก็คงไม่ผิดเพราะเรื่องใกล้ตัว จับต้องได้รู้ผลเร็วและประชาชนก็ตอบรับ เเทใจให้ด้วยในการเลือก ส.ส. หรือพรรคการเมืองนั้นๆ หากแต่ดูสภาพและสมดุลระหว่างการพัฒนาทางการเมืองเศรษฐกิจสังคม และทางการเมือง จำเป็นต้องมีและเกิดขึ้น ซึ่งเราก็จะพบอยู่อย่างต่อเนื่อง ว่าสุดท้ายก็นำไปสู่ความเสียหายอย่างหนักต่อสังคมโดยรวม เมื่อความจำเริญทางการเมืองเกิดขึ้นเนื่องจากการขยับตัวของสังคมจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องสร้าง “สถาบันการเมืองที่เป็นรูปธรรมยั่งยืน” และกระบวนการที่สามารถปรับเปลี่ยนแปลง หรือตอบสนองพลวัตใน “มิติทางการเมือง” ดังกล่าวซึ่งได้แก่ “การพัฒนาการเมือง” การสร้างสถาบันส่วนนี้ อันได้แก่ การมีรัฐธรรมนูญที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเจ้าของประเทศมีส่วนร่วมมากที่สุดมีระบบการเลือกตั้งโดยมีกฎหมายเลือกตั้ง และการจัดตั้งพรรคการเมืองไทย ประชาชนมีโอกาสในการแสดงประชามติวิจารณ์ การแสดงความคิดเห็น การคัดค้าน การต่อสู้เพื่อความถูกต้อง มีการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังมีทฤษฎีของ ศาสตราจารย์ เอ. เอฟ. เค. ออร์แกนสกี (A.F.K. Organski) ซึ่งกล่าวถึงความจำเริญเติบโตแห่งชาติและอำนาจแห่งชาติ ได้กล่าวไว้ว่ามี 5 ตัวแปรสำคัญ คือ

1) จะต้องมีการพัฒนาการเมือง (Political development) โดยมีระบบและกระบวนการที่เอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการทางการเมือง และการกำหนดนโยบายสาธารณะ

2) จะต้องมีการพัฒนาเศรษฐกิจ (Economies development) จากเกษตรไปสู่อุตสาหกรรมของประเทศชาติ คือ ในยุคนั้น “การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ” ยังไม่พัฒนาอย่างเต็มที่จึงไม่มีการกล่าวถึง ณ ปัจจุบันนี้ โดยระบบหรือขณะที่เป็นยุคไอที เจริญรุ่งเรืองแล้ว จึงนับเป็นตัวแปรที่สำคัญมากอีกด้วย

3) การมีระบบสังคมที่เอื้ออำนวยโอกาสให้มีการขยับขึ้นทางสังคม (Social mobilization) ด้วยการเข้าถึงการศึกษาและโอกาสการว่าจ้างแรงงานด้วยความเสมอภาค

4) ประชากรต้องมีจิตวิทยาที่ทันสมัย (Psychological modernity) มีความคิดแบบวิทยาศาสตร์มากขึ้น มีเหตุผล ไม่หลงงมงาย

5) จำนวนประชากร (population) มีมากพอประเทศมหาอำนาจในอดีต เช่น ประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส โปรตุเกส สเปน ฯลฯ มีประชากรไม่น้อยกว่า 30 ล้านคน ทั้งนี้ เนื่องจากประชากรที่มีจำนวนมากพอนั้นจะเป็นแรงผลิตทางเศรษฐกิจ จะมีการนำไปสู่อุปสงค์ของตลาดภายในจะทำให้เกิดการผลิต (อุปทาน) ที่มีจำนวนมากพออันจะนำไปสู่ต้นทุนการผลิตที่ต่ำแต่สำคัญ “ประชากรจะต้องเป็นประชากรที่มีคุณภาพ” อันได้แก่ มีการศึกษาดี มีรายได้เพียงพอ และโครงสร้างประชากรที่มีอายุอยู่ระหว่างช่วงวัยทำงาน สร้างผลผลิต คือ ระหว่างอายุ 16-60 ปี เป็นจำนวนมากพอ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า การเมืองตามความต้องการของคนรุ่นใหม่ คือ คนรุ่นใหม่ในปัจจุบันจะมองว่าการเมืองตามความต้องการในยุคสมัยนี้ควรที่จะเป็นการเมืองเชิงสร้างสรรค์ และมีจริยธรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม คนรุ่นใหม่คิดว่าถ้าจะพัฒนาการเมืองควรที่จะต้องพัฒนาทางด้านเสรีภาพทางการเมืองและระบบการเมือง ซึ่งจะต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยได้มีส่วนร่วมทางด้านการเมืองให้มากยิ่งขึ้น โดยรวมกำลังจากทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรธรรมชาติเพื่อพัฒนาการทางด้านการเมืองและเศรษฐกิจให้มีความเจริญมากยิ่งขึ้น

สรุป

จะเห็นได้ว่าคนรุ่นใหม่ มีความต้องการที่จะเห็นการเมืองในแบบที่คาดหวังไว้ คนรุ่นใหม่ในสังคมปัจจุบันมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่มีส่วนที่สำคัญในการเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาระบบการเมืองในประเทศ เพราะความก้าวหน้าของ

เทคโนโลยีทำให้การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองได้ง่ายยิ่งขึ้น ส่งผลให้เป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยที่จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศชาติต่อไป นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของระบบการเมืองไทยที่ดีขึ้น ประชาธิปไตยใหม่ในมุมมองของคนรุ่นใหม่ก็คือการก้าวไปสู่สังคมใหม่ การพัฒนาสังคมใหม่ คนรุ่นใหม่จึงถือเป็นแรงผลักดันให้สังคมไทยได้ตื่นตัวทางการเมือง เพื่อนำไปสู่การเป็นประชาธิปไตยแห่งอนาคตตามความเป็นจริง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่จะส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่เป็นอิสระและได้เป็นตัวของตัวเอง แต่ในทางกลับกันนั้น ถ้าหากคนรุ่นใหม่มีอิสระและเป็นตัวของตัวเอง ก็มีแนวโน้มที่คนรุ่นใหม่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและใช้สิทธิของตัวเองได้มากขึ้น และคนรุ่นใหม่ก็จะต้องการที่จะพัฒนาการเมืองให้เป็นไปในรูปแบบที่ควรจะเป็น โดยต้องมีความเป็นประชาธิปไตยอยู่ด้วย

4. องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กิตติทัศน์ ผกาทอง. (2562). คนรุ่นใหม่กับกิจกรรมทางการเมือง. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_2408961.
- ทวี สุรฤทธิกุล. (2562). คนรุ่นใหม่กับประชาธิปไตยใหม่. สืบค้นจาก <https://www.posttoday.com/politic/columnist/603407>.
- นัฐพงษ์ ป้องแสง. (2563). คนรุ่นใหม่กับประชาธิปไตยที่แท้จริง. สืบค้นจาก <https://isaanrecord.com/2020/03/10/the-democracy-for-new-generation/>
- ลิขิต อีร์เวคิน. (2552). การเมืองไทยและประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มิสเตอร์ก๊อปปี้
- วิชัย เทียนถาวร. (2562). คนรุ่นใหม่กับการพัฒนาการเมือง. สืบค้นจาก www.matichon.co.th.
- สตีธร ธนานิธิโชติ. (2562). บทบาทคนรุ่นใหม่กับประชาธิปไตยช่วงเปลี่ยนผ่าน ความหวัง หรือความฝัน. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/Journal/2018/10/>.
- สมคิด พุทธศรี. (2562). นโยบายเยาวชนใหม่เพื่อการเมืองของคนหนุ่มสาว. สืบค้นจาก <https://www.the101.world/youth-manifesto/>.
- อนุสรณ์ ลีมนณี. (2559). การปฏิรูปการเมืองการพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทย. สถาบันพระปกเกล้า. สืบค้นจาก http://kpi.ac.th/Media/pdf/M7_139.pdf.

คนรุ่นใหม่กับการต่อต้านเผด็จการและปฏิบัติการอารยะขัดขืนในมิติการเรียกร้อง

ประชาธิปไตย

Process for democracy of the new generation

อรสา นิลสุวรรณ¹

Orasa Ninsuwan

บทคัดย่อ

การเรียกร้องประชาธิปไตยของกลุ่มคนรุ่นใหม่ เป็นจุดสำคัญในการเคลื่อนไหวเรียกร้องประชาธิปไตย การกล้าแสดงออกของกลุ่มคนแกนนำ ที่ส่วนมากจะเป็นผู้นำเล่นบทนำมานำมา ซึ่งการประท้วงที่มีเป็นกระบวนการที่ชัดเจนและเกิดขึ้นจริง การระดมคนจากคนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งที่ไม่อยากเห็นอนาคตตัวเองดับ ไปสู่คนหลักแสนในการประท้วงในหลายกิจกรรมที่กลุ่มคนรุ่นใหม่ได้จัดแฟลชม็อบม็อบขึ้น การแสดงความคิดเห็นบนเวทีใหญ่เป็นสิ่งที่น่านับถือและน่าชื่นชมเพราะถ้าไม่สามารถรักษาไว้ได้ แม้กระทั่งสิทธิเสรีภาพของตนเองการแสดงความคิดเห็นการคิดต่าง ทำให้เกิดการแตกแยกนั้นแปลว่าประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ระบบเผด็จการ ซึ่งดังที่เห็นกันในปัจจุบันกฎหมายที่ไม่ได้มีไว้รักษาเสรีภาพและสันติสุข แต่เป็นกฎหมายที่มีไว้รังแกประชาชนนั้นแปลว่ากระบวนการยุติธรรมด้วยที่กำลังเปลี่ยนไปจากเดิม คำกล่าวหาที่ว่าความยุติธรรมเป็นความอยุติธรรมนั้นเกิดขึ้นมาจากสมัยก่อนสู่ยุคปัจจุบัน ยังคงมีคำนี้เกิดขึ้นอยู่นั้นเป็นเพราะอะไร อีกประการรัฐธรรมนูญที่ร่างไว้ เพื่อคนกลุ่มน้อยแทนที่จะเป็นการกลุ่มมาก ทำให้เกิดปัญหาและยิ่งนานไปยิ่งจะใหญ่โตขึ้นจากการสืบทอดอำนาจ ที่ควรจะต้องทิ้งมันไปการที่กลุ่มคนรุ่นใหม่ออกมาต่อต้านคงไม่แปลกถ้าหากสิ่งที่จะได้มาคือการเปลี่ยนแปลงของระบบรัฐบาลหรือแม้กระทั่งระบบโครงสร้างของการปกครองของไทยที่มีจุดบกพร่องและมีช่องว่าง ทำให้เกิดการแทรกแซงทางอำนาจมีมาหรือเกิดขึ้นมาโดยตลอดการเปลี่ยนแปลงที่ประชาชนทุกคนต้องการ คือการร่างรัฐธรรมนูญที่ประชาชนสามารถมีสิทธิและสามารถดำรงอยู่ในประเทศไทย ที่มีระบบประชาธิปไตยอย่างมีคุณภาพประชาธิปไตยที่แท้จริงจะต้องจะต้องไม่ทำร้ายประชาชน

¹ สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้; Political Science School of Administrative Studies, Maejo University

Email: Nilsurxnrsa@gmail.com Tel: 0967811362

คำสำคัญ : กระบวนการเรียกร้องประชาธิปไตย,คนรุ่นใหม่

Abstract

The popularity of the new generation is the key to the democratic movement, and the close proximity of the elite will be the leading role-playing force that has brought forth a massive protest process and a wave of people who don't want to see one's ideas disintegrated into the mainstream. A great deal of faith and affection can't be maintained by a cat as long as it's free. So, as a token of the government's commitment to cracking down on its guests, Thailand is moving into a system of tyranny, which is known as the law of non-violence and peace, and the law of civil society, and the law of truce, which is floundering into the rule of justice. It's the only way to make Deb look and feel bigger and bigger and bigger. How many generations of monarchs are there to rule over? Six things that need to be changed: a monarchic system or a monarchic system of monarchies with weaknesses and margins to orientate, a monarchic system that can be squeezed up, a monarchic system that needs to be adapted.

Keywords: democratic process, new generation.

บทนำ

การปกครองของประเทศไทย เป็นแบบประชาธิปไตยและมีการกำเนิดรัฐธรรมนูญฉบับแรก หลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475ระยะเวลาเพียง 88 ปี เราใช้รัฐธรรมนูญไป 20 ฉบับอาจมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักการ หรือกฎ กติกา บางประการไปบ้าง ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป แต่ไม่มีการยกเลิกและบัญญัติรัฐธรรมนูญขึ้นใช้ใหม่ทั้งฉบับ ดังที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น เป็นปรากฏการณ์ที่น่าแสวงหาคำตอบ และเชื่อว่าคำตอบที่เกิดจากการใช้ความรู้ทางวิชาการบริสุทธิ์ค้นคว้า จะเป็นคำตอบที่ช่วยทำให้การเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญจะเป็นทั้งหมดหรือบางส่วนลดลงอย่างน่าพอใจ แต่ก่อนที่จะใช้หลักวิชาแสวงหาคำตอบดังกล่าว ควรที่จะทำความเข้าใจความเข้าใจเกี่ยวกับ”รัฐธรรมนูญ”ว่าคืออะไร มีที่มาอย่างไร มีความสำคัญต่อมนุษยชาติอย่างไร และรัฐธรรมนูญที่ดีควรมีคุณลักษณะอย่างไร และทำอย่างไรจึงทำให้

รัฐธรรมนูญของเรามีความคงทนถาวรเหมือนนานาอารยประเทศ ระบอบการปกครองไทยจึงมีลักษณะสำคัญ คือ การปกครองแบบรัฐธรรมนูญ (Constitutionalism) ซึ่งการปกครองแบบนี้ “อำนาจสูงสุดของประเทศได้ถูกแบ่งมอบให้แก่องค์กรต่างๆกันและองค์กรเหล่านี้จะใช้อำนาจนั้นได้ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศทั้งนี้หาได้หมายความว่า จะเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตยเหมือนกันไม่จริงอยู่ประเทศส่วนมากที่มีรัฐธรรมนูญย่อมมีการปกครองโน้มเอียงไปในทางประชาธิปไตยมากบ้างน้อยบ้างแต่ประเทศเผด็จการก็อาจมีรัฐธรรมนูญใช้ได้เช่นเดียวกัน....”

เพื่อความเข้าใจในเรื่องนี้ จำเป็นต้องกล่าวว่ามนุษย์ไม่สามารถจะมีชีวิตอยู่ตามลำพังในสภาพธรรมชาติ ซึ่งแสนจะมีอิสระเสรี เพราะมนุษย์ยังไม่มีกฎเกณฑ์ใดๆที่จะใช้ควบคุมพฤติกรรมอันไม่ถูกไม่ควร เพราะมนุษย์ในสภาพธรรมชาตินั้น ยังไม่ได้มาอยู่ร่วมกันเป็น “รัฐ” ที่จะต้องมีกฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผนวางไว้เพื่อให้มนุษย์ที่อยู่ร่วมกันภายใน “รัฐ” ได้ใช้เป็นหลักปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ ตามกระบวนการที่กล่าวมาอย่างกว้างๆว่า “การปกครอง (government) ธรรมชาติและความจำเป็นของมนุษย์ที่ไม่สามารถจะดำรงชีวิตอยู่ได้ในสภาพธรรมชาติ จำเป็นต้องตั้งรกรากอยู่ร่วมกันเป็น “รัฐ” และสร้างกฎเกณฑ์และระเบียบแบบแผนเพื่อให้การดำรงอยู่กันหมู่มากนั้นสันติจะเห็นได้ว่าระบอบประชาธิปไตยถูกสร้างขึ้น มา เพื่อเป็นกฎเกณฑ์ภายในรัฐจากที่อยู่กันจากกลุ่มคนเล็กๆ ไปสู่คนกลุ่มใหญ่สู่ประชาชนทุกคนภายในประเทศ เพื่อการอยู่ร่วมกันภายใต้รัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของการปกครองประเทศ รัฐธรรมนูญเป็นแม่บทของกฎหมายทั้งหลายทั้งปวงในประเทศ ซึ่งจากสถานการณ์ปัจจุบันประเทศไทยถูกสื่อทั่วโลกจ้องมองในส่วนของการที่มีปวงชนชาวชาวออกมาเคลื่อนไหวอีกครั้ง เป็นคำถามว่าระบอบประชาธิปไตยที่มีอยู่ยังไร้เสถียรภาพเพราะอะไรและมีการสืบทอดอำนาจเผด็จการโดยการไม่ยอมล้มล้างระบอบเผด็จการอย่างจริงจัง ยังคงเห็นภาพประชาชน ออกมาเรียกร้องประชาธิปไตยอยู่สม่ำเสมอและชนวนที่ประชาชนออกมาปฏิบัติเรียกร้องเป็นมาอย่างไร จึงเป็นสิ่งที่ผู้ค้นคว้าต้องการที่จะหาคำตอบซึ่งผู้ศึกษาได้แยกประเด็นไว้ 3 ข้อคือ 1) สาเหตุหารประท้วง 2) ปัญหาความขัดแย้ง และ 3) การต่อต้านเผด็จการ

เนื้อเรื่อง

1. สาเหตุการประท้วง

หยุดคุกคามประชาชน, ยุบสภา, ร่างรัฐธรรมนูญใหม่ เป็นสาเหตุหลักและสำคัญในการเคลื่อนไหวของกลุ่มคนรุ่นใหม่ การเลือกตั้งที่สุ่มสุจริต และความไม่ชอบธรรมของรัฐบาลเริ่มจากการออกกฎหมายให้ ส.ว. ที่ตัวเองเป็นคนแต่งตั้ง 250 คน มีส่วนร่วมในการเลือกนายกรัฐมนตรี ทำให้

อำนาจการต่อรองในการจัดตั้งรัฐบาลมาอยู่กับพรรคพวกตัวเอง แม้ฝั่งตรงข้ามได้ ส.ส. มากกว่า การคิดคำนวณ ส.ส. แบบประหลาด ทำให้มีพรรคเล็กพรรคน้อยมาเป็น ส.ส. ร่วม 10 พรรค พรรคละ 1 ที่นั่ง แล้วดึงเข้าร่วมรัฐบาลเพื่อให้ตัวเองมีเสียงข้างมากในสภาแบบปริ่มน้ำการเลือกตั้งที่ไม่ชอบมาพากล มีเรื่องของบัตรเลือกตั้งที่นิวซีแลนด์ ประมาณ 1,500 ใบ ถูกส่งมาถึงไทยช้า ทำให้กลายเป็นสุญเปล่า รวมถึงมีเรื่องบัตรเขย่ง เรื่องการประกาศผลการเลือกตั้งช้า ทั้งที่ปกตินั้นเลือกตั้งเสร็จ 1 วันก็สามารถประกาศผลได้แล้ว แต่เลือกตั้งครั้งนี้กลับใช้เวลานานเป็นเดือนกว่าจะประกาศผล และมีรัฐบาลชุดใหม่จนเกิดความสับสนขึ้น มีการเรียกร้องให้ตรวจสอบโดยกระบวนการยุติธรรมแต่เสมือนว่ามีการเตรียมกันไว้ ทั้งกระบวนการเป็นชนวนของรัฐบาลชุดนี้ ที่ทำให้เกิดปัญหาขึ้นและปัญหาได้ถาโถมเข้ามาเรื่อยๆ และเริ่มมีการออกมาแสดงจุดยืนขึ้น เพื่อย้ำให้รัฐบาลได้เห็นว่ประชาชนได้รับผลกระทบอยู่ และส่วนมากผู้ประท้วงในไทยที่ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษา กำลังเพิ่มความกดดันไปที่รัฐบาลที่ได้รับการหนุนหลังจากกองทัพ โดยการเรียกร้องให้ประเทศมีประชาธิปไตยมากขึ้นการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของมีอบเยาวชนในไทยได้เริ่มขึ้นตั้งแต่กลางเดือนกรกฎาคม ที่ผ่านมา เมื่อการเมืองบนท้องถนนกลับมาเข้มข้น การปฏิบัติการของฝ่ายความมั่นคงก็ดูจะกลับมาเข้มข้นอีกครั้ง ชาวเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยเฉพาะนอกเครื่องแบบไปที่บ้านของประชาชนที่รัฐมองว่าเป็น "บุคคลเป้าหมาย" กลายเป็นข่าวที่มีการรายงานออกมาเป็นระยะๆ บางคนเจ้าหน้าที่ไปหาก่อนวันงาน บางคนไปติดตามหลังจบการชุมนุม ไม่ใช่แค่พนักงานกิจกรรมหรือผู้ชุมนุมที่ตกเป็นเป้าหมาย นักวิชาการหรืออาจารย์มหาวิทยาลัยบางคนก็ฝ่ายความมั่นคงมองว่ามักเปิดพื้นที่ให้นักศึกษาทำกิจกรรมก็ตกเป็นเป้าหมายของการติดตามไปด้วย หลังจากได้เริ่มมีการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลไทยมาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2563 เมื่อศาลรัฐธรรมนูญไทยมีมติยุบพรรคอนาคตใหม่ที่นำโดย นายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ เศรษฐีที่มีแสนหาในการดึงดูดผู้คน และพรรคอนาคตใหม่ยังได้รับความนิยมจากชาวไทยโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ จนทำให้คว่ำชัยชนะในการเลือกตั้งเป็นอันดับ 3 ในการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนมีนาคม 2562 ซึ่งรัฐประหารอ้างผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมและไม่ผ่านระบบประชาธิปไตยในการยึดอำนาจจากฝ่ายบริหาร โดยพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ถึงความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตย เช่น การใช้รัฐธรรมนูญ 2550 ภายใต้อำนาจของคณะปฏิรูปการปกครองและการใช้ระบอบประชาธิปไตยแบบไม่สมบูรณ์โดยรัฐธรรมนูญ 2550 ได้ใช้มาตราต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งของคำว่า "ความขัดแย้งของระบอบประชาธิปไตยกับวัฒนธรรมทางการเมือง" และบ่งชี้ถึงความขัดแย้งทางด้านพื้นฐานทางด้านความคิดที่นำไปสู่วิกฤตทางการเมืองในปัจจุบัน ซึ่งก่อให้เกิดความล้มเหลวในรูปแบบต่างๆ เช่น สภาวะการเมืองที่ไม่มั่นคง (Political Instability) และ การใช้นโยบายต่างๆ ที่ล้มเหลว และล่าช้า (Policy Uncertainty) อัลจา

ชีรา ซึ่งว่าการชุมนุมประท้วงต่อต้านรัฐบาลนายกรัฐมนตรีประยุทธ์ ซึ่งเริ่มขึ้นโดยเยาวชนนิสิตนักศึกษา ได้มีการเติบโตขยายวงกว้างมากขึ้น ไปยังพลเมืองทุกกลุ่มอายุ และทุกชนชั้นทางสังคม เศรษฐกิจ และเชื้อชาติ ท่ามกลางความไม่พอใจกับความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในประเทศไทยที่กำลังกว้างขวางมากขึ้นและเมื่อมีอำนาจก็ต้องมีการต่อต้านชัดเจน ชุดความคิดของการต่อต้านชัดเจนจึงได้ก่อตัวขึ้นบนรากฐานของการไม่เห็นด้วยและพยายามที่จะเข้าแย่งยึดความชอบธรรมจากอำนาจเก่าที่ดำรงอยู่ “อารยะชัดเจน” เป็นวาทกรรม/องค์ความรู้ที่ถูกเลือกหยิบมาใช้ในปฏิบัติการของอำนาจที่เป็นอื่นในฐานะอำนาจชายขอบ แต่ด้วยการขาดอำนาจในการค้า ความชอบธรรมของวาทกรรม/องค์ความรู้ชุดใหม่ ทำให้การเกิดขึ้นเพื่อแย่งยึดพื้นที่ความชอบธรรมของอำนาจชายขอบเป็นไปอย่างแผ่วเบา และถูกตีได้จากอำนาจศูนย์กลางในทุกรูปแบบเช่นกัน (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักษ์ พันธ์ชูเพชร.2020.)

จึงเห็นได้ว่า สาเหตุของการประท้วงของกลุ่มนิสิตนักศึกษาและยังลามไปถึงนักเรียนที่ลุกขึ้นออกมาต่อสู้กับความอยุธรรมภายในประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่มีระบอบประชาธิปไตย ประเทศหนึ่งแต่ยังเกิดความขัดแย้งให้เห็นเสมอตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย จนกระทั่งมาถึงยุคที่ได้กรุงใหม่ ตื่นตัวในเรื่องทางการเมือง และสามารถระดมคนเป็นแสนได้ภายในไม่กี่วันในยุคสมัย ก่อนจะเป็นผู้ใหญ่ที่ออกมาเรียกร้อง ขณะนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปเหตุเพราะอนาคตของพวกเขาจะสลายไปหากยังไม่รีบแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จึงได้เห็นภาพกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีส่วนมากออกมาแสดงจุดยืนและงดการปะทะใช้วิธีการอารยะชัดเจนปฏิบัติการที่อาจจะละเมิดกฎหมาย แต่การที่ไม่ทำอะไรเลยแล้วไม่เกิดการแก้ไขก็ยิ่งทำให้สถานการณ์แย่งวิธีการที่ดีทางออกในการแก้ไขปัญหา นี้ อาจจะยากแต่ก็ต้องเกิดขึ้นเพื่อให้ประเทศได้เดินหน้าต่อไป

2. ปัญหาความขัดแย้ง

ความขัดแย้งในสังคมไทยเกิดขึ้นจากการรัฐประหาร (Irregular Government) หรือความไม่เป็นปกติของระบอบการปกครองโดยใช้อำนาจผ่านระบบรัฐสภาภายใต้ระบอบทหาร และความล้มเหลวของการใช้รัฐธรรมนูญปี 2550 ที่ผ่านมาเป็นชนวนที่ทำให้เกิดตัวแปรความขัดแย้งทางสังคม โดยการรัฐประหารอ้างผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมและไม่ผ่านระบบประชาธิปไตยในการยึดอำนาจจากฝ่ายบริหาร โดยพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ถึงความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตยเช่น การใช้รัฐธรรมนูญ 2550 ภายใต้อำนาจของคณะปฏิรูปการปกครองและการใช้ระบอบประชาธิปไตยแบบไม่สมบูรณ์โดยรัฐธรรมนูญ 2550 ได้ใช้มาตราต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งของคำว่า “ความขัดแย้งของระบอบประชาธิปไตยกับวัฒนธรรมทางการเมือง” และบ่งชี้ถึงความขัดแย้งทางด้านพื้นฐานทางด้านความคิด ที่นำไปสู่วิกฤตทางการเมืองในปัจจุบันซึ่งก่อให้เกิด

ความล้มเหลวในรูปแบบต่างๆ เช่นสภาวะการเมืองที่ไม่มั่นคง (Political Instability)และ การใช้นโยบายต่างๆที่ล้มเหลว และล่าช้า (Policy Uncertainty)โดยรัฐประหารในประเทศเกิดขึ้นมาแล้ว 13 ครั้ง ซึ่งประวัติการทำรัฐประหารในไทยมีดังนี้

1. รัฐประหาร 1 เมษายน พ.ศ. 2476 พระยามโนปกรณนิติธาดา ได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาปิดสภาผู้แทนราษฎร พร้อมงดใช้รัฐธรรมนูญบางมาตราเกิดจากการนำเสนอเค้าโครงเศรษฐกิจของนายปรีดี พนมยงค์ ฉบับที่เรียกว่า “สมุดปกเหลือง” ที่ถูกหลายฝ่ายมองว่าเป็นคล้ายกับเค้าโครงเศรษฐกิจของคอมมิวนิสต์ ก่อให้เกิดความเห็นขัดแย้งกันอย่างรุนแรงในหมู่คณะราษฎรด้วยกันเองและบรรดาข้าราชการ จึงเกิดการ รัฐประหารเจียบ ปราบบังคับให้นายปรีดีเดินทางออกนอกประเทศ พร้อมทั้งกวาดล้างจับกุมพวกที่คิดว่าเป็นคอมมิวนิสต์, พรรคคอมมิวนิสต์ ทั้งนี้มีบันทึกที่ไม่เป็นทางการว่า พระยามโนปกรณนิติธาดา และ พระยาทรงสุรเดช ร่วมมือกันในการขจัดบทบาททางการเมืองของคนสำคัญในคณะราษฎรเอง เช่น นายปรีดี พนมยงค์ และหลวงพิบูลสงคราม เป็นต้น

2. รัฐประหาร 20 มิถุนายน พ.ศ. 2476 นำโดยพลเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา ยึดอำนาจรัฐบาล พระยามโนปกรณนิติธาดาเป็นรัฐประหารครั้งแรกในประเทศไทย รัฐประหารครั้งนี้มีขึ้นหลังพระยามโนปกรณนิติธาดาประกาศพระราชกฤษฎีกาปิดสภาฯ และงดใช้รัฐธรรมนูญบางมาตราหลังจากมีความขัดแย้ง“สมุดปกเหลือง” จนกระทั่งเกิดวิกฤตเมื่อ “4 ทหารเสือ” พระยาพหลพลพยุหเสนา, พระยาทรงสุรเดช, พระยาฤทธิอัคเนย์ และพระประศาสน์พิทยายุทธ ลาออกจากตำแหน่งเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน ปีเดียวกัน โดยอ้างเหตุผลว่าเพื่อพักผ่อนหลังจากตรากตรำทำงานราชการจนสุขภาพเสื่อมโทรม

จากนั้น ในเวลาหัวค่ำของคืนวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2476 คณะทหารบก, ทหารเรือ และ พลเรือน นำโดยพระยาพหลพลพยุหเสนา, หลวงพิบูลสงคราม และหลวงสุขุขลาสัย ได้ทำรัฐประหารยึดอำนาจจากพระยามโนปกรณนิติธาดา

3. รัฐประหาร 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490 นำโดย พล.ท.ผิน ชุณหะวัณ ยึดอำนาจรัฐบาล พล.ร.ต.ถวัลย์ อารังนาวาสวัสดิ์ สาเหตุของการรัฐประหารก็คือ รัฐบาล พล.ร.ต.ถวัลย์ อารังนาวาสวัสดิ์ ซึ่งสืบอำนาจต่อจากรัฐบาล นายปรีดี พนมยงค์ ไม่สามารถจัดการกับปัญหาความขัดแย้งกันในชาติได้ อันมีสาเหตุหลักจากเหตุการณ์สวรรคตของรัชกาลที่ 8 ประกอบกับมีการทุจริตคอร์รัปชันในวงราชการ

4. รัฐประหาร 6 เมษายน พ.ศ. 2491 คณะนายทหารกลุ่มที่ทำการรัฐประหาร 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490 จี้บังคับให้ นายควง อภัยวงศ์ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และมอบ

ตำแหน่งต่อให้ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นการทำรัฐประหารโดยบุคคลกลุ่มเดียวกันกับที่ทำรัฐประหารรัฐบาล พล.ร.ต.ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ ซึ่งเป็นกลุ่มที่สนับสนุน จอมพล ป. อดีตนายกรัฐมนตรี โดยที่ภายหลังจากกลุ่มนายทหารนำโดย พล.ท.ผิน ชุณหะวัณ (ยศขณะนั้น) ได้ทำการรัฐประหารรัฐบาล พล.ร.ต.ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490 แล้วได้แต่งตั้งให้ นายควง อภัยวงศ์ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ พรรคฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร รักษาการในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เพื่อจัดการเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ต่อมาในการเลือกตั้งวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2491 พรรคประชาธิปัตย์ สามารถชนะการเลือกตั้งได้รับเสียงสูงสุดในสภาฯ นายควง อภัยวงศ์ ในฐานะ หัวหน้าพรรคได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสืบต่อท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่บ่งชี้ว่า ผู้มีอำนาจที่แท้จริงก็คือ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ทำให้เกิดการขัดแย้ง

5. รัฐประหาร 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2494 นำโดยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ยึดอำนาจรัฐบาลตนเอง เป็นการรัฐประหารอีกครั้งที่เกิดในประเทศไทย แต่เป็นรัฐประหารครั้งแรกที่เรียกได้ว่าเป็นการ รัฐประหารตัวเอง (ยึดอำนาจตัวเอง) เหตุเนื่องจากจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี อ้างว่าไม่ได้รับความสะดวกในการบริหารราชการแผ่นดิน เหตุสืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2492 อันเป็นรัฐธรรมนูญที่ใช้ขณะนั้น ไม่เอื้อให้เกิดอำนาจ คือให้ผู้ที่ป็นสมาชิกวุฒิสภาจะเป็นข้าราชการประจำไม่ได้ การยึดอำนาจกระทำโดยไม่ใช้การเคลื่อนกำลังใด ๆ ซึ่งการรัฐประหารครั้งนี้ได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางว่าเป็นการกระทำที่ประหลาดที่สุดในโลก และเป็นเหตุให้พรรคฝ่ายค้าน คือ พรรคประชาธิปัตย์ ได้ประกาศคว่ำบาตรรัฐบาลทุกประการ

6. รัฐประหาร 16 กันยายน พ.ศ. 2500 นำโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยึดอำนาจรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นการรัฐประหารที่ถือได้ว่าพลิกโฉมหน้าการเมืองไทยไปอีกรูปแบบหนึ่ง เช่นเดียวกับการรัฐประหารในปี พ.ศ. 2490 สืบเนื่องจากความแตกแยกกันระหว่างกลุ่มทหาร ที่นำโดย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้บัญชาการทหารบก กับ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ อธิบดีกรมตำรวจ ที่คำอำนาจของรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม มีการเลือกตั้งที่นับได้ว่าการโกงกันมากที่สุดในประวัติศาสตร์ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและประชาชนร่วมกันเดินขบวนประท้วงการเลือกตั้งจอมพล ป. นายกรัฐมนตรี สั่งประกาศภาวะฉุกเฉิน และแต่งตั้งให้ จอมพลสฤษดิ์ เป็นผู้ปราบปรามการชุมนุม แต่เมื่อฝูงชนเดินทางมาถึงสะพานม้ฆวานรังสรรค์แล้ว จอมพลสฤษดิ์ก็กลับเป็นผู้นำเดินขบวน พาฝูงชนข้ามสะพานม้ฆวานรังสรรค์

7. รัฐประหาร 20 ตุลาคม พ.ศ. 2501 นำโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยึดอำนาจรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร เกิดขึ้นหลังจากที่ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ทำการรัฐประหารในปี พ.ศ.

2500 ล้มอำนาจเดิมของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม แล้วได้มอบหมายให้ นายพจน์ สารสิน เอกอัครราชทูตไทยประจำสหรัฐอเมริกาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเพื่อจัดการเลือกตั้ง มีการเลือกตั้งขึ้นในวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2500 วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2501 พลโทถนอม กิตติขจร จึงขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อมาแต่ว่าการเมืองในรัฐสภาไม่สงบ เนื่องจากบรรดา ส.ส. เรียกร้องเอาผลประโยชน์และมีการชู้ว่าหากไม่ได้ตามที่ร้องขอจะถอนตัวจากการสนับสนุนรัฐบาล เป็นต้น พล.ท.ถนอม กิตติขจรก็ไม่อาจควบคุมสถานการณ์ได้ พล.ท.ถนอม กิตติขจร จึงประกาศลาออกในเวลาเที่ยงของวันเดียวกัน แต่ทว่ายังไม่ได้ประกาศให้แก่ประชาชนทราบโดยทั่วกัน จากนั้นจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ประกาศยึดอำนาจอีกครั้ง โดยอ้างถึงเหตุความมั่นคงของประเทศ ซึ่งมีลัทธิคอมมิวนิสต์กำลังคุกคาม โดยมีคำสั่งคณะปฏิวัติให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2495 ที่ใช้อยู่ขณะนั้น ยุบสภา ยกเลิกสถาบันทางการเมือง

8. รัฐประหาร 17 พฤศจิกายน พ.ศ.2514 นำโดย จอมพลถนอม กิตติขจร ยึดอำนาจรัฐบาลตนเอง เป็นการรัฐประหารอีกครั้งในประเทศไทย ที่เป็นการ ยึดอำนาจตัวเอง สาเหตุสืบเนื่องจากการที่สมาชิกพรรคสหประชาไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีที่มาจากกาเลือกตั้งในปี พ.ศ.2512 นำโดย นายถวิล เจริญศิริ ส.ส.จังหวัดอุดรธานี ได้เรียกร้องผลประโยชน์ตอบแทนต่าง ๆ ตามที่จอมพลถนอมได้เคยสัญญาไว้ในช่วงเลือกตั้ง เมื่อไม่ได้รับการตอบแทนดังที่สัญญาไว้ ส.ส.เหล่านี้ได้ต่างพากันเรียกร้องต่าง ๆ นานา บ้างก็ชู้ว่าจะลาออก เป็นต้น ซึ่งเหล่านี้เป็นเหตุให้ จอมพลถนอม หัวหน้าพรรคและนายกรัฐมนตรีซึ่งได้รับฉายาสมญานามว่า “นายกาคนชื้อ” ไม่อาจควบคุมสถานการณ์ในสภาฯ ได้ จึงทำการยึดอำนาจตนเองขึ้น โดยไม่มีชื่อเรียกคณะรัฐประหารในครั้งนี้โดยเฉพาะเหมือนการรัฐประหารที่เคยมีมาในอดีต แต่เรียกตัวเองเพียงแค่ ว่า คณะปฏิวัติ

9. รัฐประหาร 6 ตุลาคม พ.ศ.2519 นำโดย พล.ร.อ.สงัด ชลออยู่ ยึดอำนาจรัฐบาล ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมชเนื่องจากเหตุการณ์การสังหารหมู่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ ที่เกิดขึ้นมาตลอดช่วงวันนั้นที่เรียกว่า เหตุการณ์ 6 ตุลา รัฐบาลพลเรือนโดย หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ไม่อาจควบคุมสถานการณ์ให้อยู่ในความสงบเรียบร้อยได้ คณะนายทหาร 3 เหล่าทัพและอธิบดีกรมตำรวจ นำโดย พลเรือเอกสงัด ชลออยู่ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด จึงจำเป็นต้องยึดอำนาจการปกครองไว้ โดยใช้ชื่อว่า คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

10. รัฐประหาร 20 ตุลาคม พ.ศ.2520 นำโดย พล.ร.อ.สงัด ชลออยู่ ยึดอำนาจรัฐบาล นายธานินทร์ กรัยวิเชียร เหตุเนื่องจากการที่คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินที่นำโดย พล.ร.อ.สงัด ได้ทำ

การรัฐประหารเมื่อปี พ.ศ.2519 เนื่องจากในเหตุการณ์ 6 ตุลา และแต่งตั้งนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี โดยรัฐบาลนายธานินทร์มีภารกิจสำคัญที่จะต้องกระทำคือ การปฏิรูปการเมือง ภายในระยะเวลา 12 ปี ซึ่งทางคณะปฏิรูปเห็นว่าล่าช้าเกินไป ประกอบกับสถานการณ์ต่าง ๆ ใน ประเทศยังไม่สงบได้ด้วย ดังนั้นจึงทำการรัฐประหารซ้ำอีกครั้ง ซึ่งอาจเรียกว่าเป็นการ รัฐประหารตัวเอง เพื่อกระชับอำนาจ

11. รัฐประหาร 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2534 นำโดย พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ยึดอำนาจ รัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณบางครั้งเรียกว่า เหตุการณ์ รสช. โดย คณะรักษาความสงบ เรียบร้อยแห่งชาติ หรือ รสช.(National Peace Keeping Council – NPKC) ยึดอำนาจจากรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ โดยมีเหตุผลหลายประการ เช่น พฤติการณ์ฉ้อราษฎร์บังหลวง, ข้าราชการการเมืองใช้อำนาจกดขี่ข่มเหงราชการประจำผู้ซื้อสัตย์สุจริต, รัฐบาลเป็นเผด็จการทาง รัฐสภา

12. รัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 นำโดย พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ยึดอำนาจรัฐบาล รักษาการ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรนำโดย คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งมีพลเอก สนธิ บุญยรัตกลินเป็นหัวหน้าคณะ โดยโค่นล้ม รักษาการนายกรัฐมนตรีพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งนับเป็นการก่อรัฐประหารเป็นครั้งแรกในรอบ 15 ปี รัฐประหารครั้งนี้เกิดขึ้นก่อนการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนต่อมา หลังจากที่มีการเลือกตั้งเดือนเมษายน ถูกตัดสินให้เป็นโมฆะ นับเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในวิกฤตการณ์ทางการเมืองที่ดำเนินมายาวนาน นับตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ.2548 คณะรัฐประหารได้ยกเลิกการเลือกตั้งในเดือนตุลาคม ยกเลิก รัฐธรรมนูญ สัณยุสภา สั่งห้ามการประท้วงและกิจกรรมทางการเมือง ยับยั้งและเซ็นเซอร์สื่อ ประกาศใช้กฎอัยการศึก และจับกุมสมาชิกคณะรัฐมนตรีหลายคน

13. รัฐประหาร 22 พฤษภาคม พ.ศ.2557 นำโดย พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นการ ประกาศรัฐประหารเพื่อให้รัฐมนตรีรักษาการทั้งหมดหมดอำนาจ และเปลี่ยนผ่านสู่การจัดตั้ง คณะรัฐมนตรีชุดใหม่ เป็นเหตุการณ์รัฐประหารในประเทศไทยที่มีผลทั่วราชอาณาจักร เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เวลา 16.30 น. โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. (National Peace and Order Maintaining Council) ที่นำโดย พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก เป็นหัวหน้าคณะ นับเป็นการรัฐประหารครั้งที่ 13 ในประวัติศาสตร์ไทย (มูลนิธิเสถียรโกเศศ นาคะ ประทีป. ธันวาคม 28, 2018)

ปัญหาการแทรกแซงทางการเมือง มีมานานและไม่ได้มีการแก้ไขขึ้นประเทศไทยขึ้นชื่อว่า ใช้รัฐธรรมนูญสิ้นเปลืองที่สุดใช้มา 20 ฉบับแต่ก็ไม่มีใครยืนยันได้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจะเป็น

ฉบับสุดท้ายการแก้ไขรัฐธรรมนูญ การฉีกรัฐธรรมนูญของประเทศไทยทำเป็นว่าเล่นรวมไปถึงส่งผลกระทบทำให้เศรษฐกิจและความน่าเชื่อถือในการลงทุนต่าง ๆ ลดน้อยลงไป การเข้ามาพร้อมกับความไม่เป็นธรรมและสามารถเห็นได้อย่างโจ่งแจ้งว่าไม่ยุติธรรมจุดไหนทำให้ปัญหาที่มีมาอยู่แล้วทวีคูณเข้าไปใหญ่จึงต้องมีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระยะสั้นหรือยาวเพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นและลดความเสี่ยงที่จะเกิดการปะทะระหว่างผู้ชุมนุมกับเจ้าหน้าที่รัฐอีกประการหนึ่งคือลดความเสี่ยงในการทำรัฐประหาร

3. การต่อต้านเผด็จการ

กระบวนการเรียกร้องภายใต้รัฐธรรมนูญคือ การปฏิบัติหรือเคลื่อนไหวชุมนุมภายใต้กฎหมายความถูกต้องของระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย มักจะเห็นกระบวนการเรียกร้องที่มีวิธีการดำเนินการที่เป็นไปตามความถูกต้องและยังอยู่ในระเบียบของรัฐที่สร้างขึ้นมา การลุกขึ้นต่อต้านรัฐบาล เผด็จการทหารของนักศึกษาและประชาชนชาวไทยในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 นั้น นับได้ว่าเป็นการแสดงพลังทางการเมืองของประชาชนครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์การเมืองไทยสมัยใหม่

ปรากฏการณ์ “14 ตุลา” เป็นการสั่งสมของความกดดันของการเมืองไทย ที่อยู่ใต้ระบบเผด็จการมาเป็นเวลายาวนาน มีการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาใหม่แล้วฉีกทิ้งทำลาย สิทธิเสรีภาพที่ประชาชนพึงมีพึงได้ถูกปฏิเสธและเหยียบย่ำ อำนาจอการเมืองการปกครองก็ตกอยู่ในมือของคณะปฏิวัติเพียงไม่กี่คน ทั้งนี้โดยอาศัยกลไกของรัฐ ข้าราชการทหาร ตำรวจ และพลเรือนเป็นเครื่องมือ ขณะเดียวกันประชาชนก็ถูกริดรอนสิทธิเสรีภาพ ปัจจัยของผลประโยชน์ทางวัฒนธรรมทางการเมืองในระยะยาว ที่ได้ก่อให้เกิดความล้มเหลวของการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตยจากบริบทของการรัฐประหารและความไม่เป็นธรรมของกระบวนการยุติธรรมที่นำไปสู่สถานะทางการเมืองการทหารที่มีบทบาททางวัฒนธรรมทางการเมือง และสถานะการขยายฐานอำนาจทางการเมืองโดยอ้างถึง ความมั่นคง โดยการแสวงหา อำนาจจากรัฐประหารที่นำมาอำนาจทางการเมืองในรูปแบบของการใช้นโยบายภายใต้โครงสร้างในระบบสถาบันต่างๆ เช่น การดำรงตำแหน่งทางการเมืองและคณะกรรมการต่างๆ ในหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ คปค. ที่ก่อให้เกิดความล้มเหลวโดยรวมของการพัฒนาทางประชาธิปไตยโดยสามารถอธิบายจากสาเหตุหลักดังต่อไปนี้ 1) ความล้มเหลวในการตรวจสอบการดำเนินงานต่างๆทางทหารหลังการรัฐประหารเมื่อเปรียบเทียบกับตรวจสอบทางการเมืองโดยรวม 2) ความล้มเหลวในการลดบทบาททางการเมืองในการแทรกแซงบริบททางการเมืองเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมโดยรวมความล้มเหลวโดยรวมที่เกิดขึ้นเป็น

ความล้มเหลวของวัฒนธรรมทางการเมือง ระบบอุปถัมภ์ และ ความเป็นมาของรัฐธรรมนูญ 2550 ที่ไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมในระยะสั้นและระยะยาวกระบวนการต่อต้านของกลุ่มคนรุ่นใหม่มีหลากหลายรูปแบบ การต่อต้านด้วยการระดมคนไปเคลื่อนไหวในสถานที่ต่างๆ โดยการระดมคนนั้น จะเป็นการบอกกล่าวเชิญชวนผ่านสื่อออนไลน์ การระดมคนในยุคสมัย 4.0 จะเห็นได้ว่าจะเป็นไปได้ง่ายกว่าการระดมคนในยุคสมัยก่อนเห็นได้ว่ารัฐประหารเกิดจากการเล่นเกมสั่นอกติกาการปกครองภายในประเทศไทย ยังคงมีการแทรกแซงทางทหารมีส่วนเกี่ยวข้องในการเมือง “รัฐธรรมนูญที่สร้างขึ้นมา เพื่ออภิสิทธิ์ชนคนกลุ่มหนึ่ง เพื่อปกครองและกดขี่ให้คนอีกกลุ่มหนึ่งยอมให้ปัญหาทั้งหมด ปัญหาโครงสร้างต่างๆ อยู่ในฝุ่นใต้พรม ต้องปล่อยให้กลุ่มอภิสิทธิ์ชนเป็นเลื้อยไปรเกาะกินประเทศนี้ เอาเปรียบกินรวบประเทศนี้แต่เพียงผู้เดียว นี่แหละคือปัญหา ใครบอกว่ารัฐธรรมนูญไม่เกี่ยวกับปากท้อง นี่มันยิ่งกว่าปากท้อง” สังคมให้ความสนใจปรากฏการณ์คนรุ่นใหม่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองครั้งนี้ไม่น้อย มีทั้งผู้ที่สนับสนุนและตั้งคำถามถึง "เบื้องหลัง" การชุมนุมของคนรุ่นใหม่ บ้างว่าถูกปลุกระดมหรือมีพรรคการเมืองหนุนหลัง แต่การออกมาของคนรุ่นใหม่ในครั้งนี้นั้น เหตุผลเพียงเพราะต้องการให้รัฐบาลรับข้อเรียกร้องและล้มสภาทางออกที่มีจำกัดในที่ระบุไว้ในข้อเรียกร้องของประชาชน ดูเหมือนว่าจะไม่ได้ถูกยกไปให้ความสนใจมากพอ การทำงานอย่างไม่โปร่งใสการที่ประชาชนไม่สามารถตรวจสอบหน่วยงานไหนได้จะเป็นอีกหนึ่งเหตุปัจจัยสำคัญ ที่จะทำให้เกิดการเคลื่อนไหวและอาจจะยกระดับการเคลื่อนไหวไปจนกว่าพวกเขาจะได้ชัยชนะและได้ประชาธิปไตยที่แท้จริง การเคลื่อนไหวของกลุ่มคนรุ่นใหม่มีหลากหลายรูปแบบในบรรดากลุ่มคนที่ออกมาชุมนุมเหตุผล คงจะไม่เหมือนกันหมดแต่มีสิ่งเดียวที่พวกเขาต้องการที่เหมือนกันหมดในกลุ่มคนที่ออกมาชุมนุมนั่นคือ ประชาธิปไตย ประชาธิปไตยที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ การออกมาเคลื่อนไหวล้วนอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญอยู่ในกฎที่ได้ระบุไว้เพียงแต่รัฐบาลจะนำกฎอื่นที่ไม่สมเหตุผลออกมาจับ ดึงการเชือดไก่ให้ลิงดูเพื่อให้เกิดความเกรงกลัวแต่ในทางกลับกันกลับมีผู้คนลุกขึ้นมารวมพลเพื่อต่อต้านเผด็จการและรัฐบาลเพื่อทางออกที่ดีที่สุดของประเทศในตอนนี้

ประชาชนจึงได้เรียนรู้จากสถานการณ์ในอดีตจนมาถึงปัจจุบัน ที่ยังมีความคล้ายคลึงกันและยังเป็นประชาชนที่ยากได้ประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ปัญหาไม่ได้เกิดขึ้นจากรัฐบาลชุดนี้หมด แต่ปัญหาเกิดขึ้นจากอดีตและส่งผลมาถึงตอนนี้ การเรียกร้องภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญก็ยอมทำได้เสมอหากรัฐยังสืบทอดอำนาจกันอยู่ ระบบอุปถัมภ์เป็นหนึ่งในวัฒนธรรมที่อยู่คู่สังคมไทยมาช้านาน มีอิทธิพลทั้งต่อการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมระบบอุปถัมภ์ใน

แวดวงราชการ รัฐวิสาหกิจเป็นสาเหตุของความไม่เสมอภาคและความไม่เท่าเทียมในสังคมไทย สาเหตุเหล่านี้จึงนำไปสู่การลุกขึ้นมาสู้ของกลุ่มคนรุ่นใหม่

สรุป

ดังนั้น การที่กลุ่มคนรุ่นใหม่นักเรียนนักศึกษาออกมาเรียกร้องถึงความต้องการประชาธิปไตย ที่ทำเพื่อประชาชนนั้นก็เพราะต้องการให้ประเทศพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน ความมั่นคง และส่งผลดีต่อทุกคนในประเทศ จึงเกิดความเห็นแตกต่างในทุกยุคทุกสมัยที่เกิดการประท้วงขึ้นในสมัยก่อนการประท้วงเป็นไปได้ลำบากและมีการปะทะกันเกิดขึ้นการถูกปลุกฝังไม่ให้ไปยุ่งกับทางการเมืองก็คงจะไม่ใช้เรื่องเพราะภาพเหตุการณ์ในอดีต สื่อให้เห็นว่าการต่อต้านนั้นทำให้เกิดความรุนแรงเสี่ยงต่อชีวิต แต่ถึงอย่างไรการที่คนรุ่นใหม่ได้รวมตัวกันประท้วง อาจจะมีการพูดจารุนแรง ไม่ได้มีการลงไม้ลงมือหรือไม่มีมีการปะทะเกิดขึ้นกว่า 40 กว่าปี ตั้งแต่มีการเรียกร้องประชาธิปไตยก็ยังมีมีการเรียกร้องเหมือนเดิมและจากเดิมกลุ่มคนวัยกลางคนหรือพรรคต่างๆ มักจะชุมนุมต่อต้านฝ่ายที่ตนไม่ต้องการ กลับกลายเป็นเด็กและเยาวชนที่หันมาปกป้องระบอบประชาธิปไตยให้คงอยู่ อิสระภาพของระบอบประชาธิปไตย ที่นับวันยิ่งน้อยลงเหตุเป็นเพราะการสืบทอดอำนาจ คงไว้สื่อให้เห็นว่าการแทรกแซงอำนาจของฝ่ายต่างๆ การที่คุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ต่างๆ ลดลงจากปัญหาทางสังคมลามไปถึงเศรษฐกิจ ประเทศไทยยังต้องเดินถอยหลังและย่ำอยู่กับที่ไม่เดินหน้าการมีปัญหาและความขัดแย้งเกิดขึ้น และไม่มีที่ท่าว่าจะจบสิ้นลงเมื่อไหร่ทางออกไปทางไหนยังคงต้องติดตามการเคลื่อนไหวบนท้องถนน จึงเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในขณะนี้แค่กลุ่มนักเรียน นักศึกษาแต่เป็นการเคลื่อนไหวของทุกคน ทุกคนหวังว่าการออกมาจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นและล้มล้างระบบโครงสร้างรากเหง้าของเผด็จการแบบจริงจัง เพื่อไม่ให้เกิดการฉีกรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุด อันศักดิ์สิทธิ์ทำเหมือนเป็นกระดาษใบหนึ่งที่สามารถฉีกตอนไหนก็ได้ รัฐธรรมนูญเป็นการรักษาไว้ซึ่งสันติสุขและความสงบของประเทศ แต่หากมีไว้เพื่อทำลายล้างและสิ่งที่ต้องการคือ ไม่อยากให้ประเทศกลับเข้าสู่อำนาจนิยม ไม่กลับเข้าสู่ระบบศักดินา แล้วกลับมาเป็นประเทศไทยที่เป็นสังคมประชาธิปไตย อำนาจสิทธิเสรีภาพต่างให้ทุกคนให้ทุกคนมีโอกาสอย่างเท่าเทียมกันประชาชนคนไทยต่างรู้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ ไม่ได้ให้สิทธิประชาชนได้เลือกผู้ที่จะมาบริหารประเทศ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้สิทธิ ส.ว. ที่คณะรัฐประหารเป็นผู้เลือกให้เลือกนายกได้ ส.ว. ก็เปรียบเสมือนพรรคการเมืองพรรคหนึ่งที่ประชาชนไม่ได้เลือก แต่มีสิทธิมากกว่า ส.ส. ที่ประชาชนเลือกมา อย่างนี้จะเรียกว่าประชาธิปไตยได้อย่างไร ในเมื่อคนที่ทำรัฐประหารมาใช้อำนาจเลือก ส.ว. มาเลือกตัวเองเป็นนายก แล้วอย่างนี้จะให้ชาวโลกเชื่อว่าประเทศไทยเราเป็นประชาธิปไตยได้อย่างไร

องค์ความรู้ที่ได้รับ

ประชาธิปไตย ไม่ได้หมายถึงเพียงแค่ความหมายของรัฐเท่านั้น แต่ต้องเริ่มจากที่บ้านและห้องเรียน เพื่อเข้าสู่หลักประชาธิปไตยในภาพกว้างขึ้นในรูปแบบการเลือกตั้งอย่างเป็นอิสระ และการมีส่วนร่วมของกลุ่มการเมืองหลากหลาย รวมไปถึงความอดทน อดกลั้นในการเจรจา ต่อบริการความเสี่ยงของคนส่วนมาก การไม่ใช่วิธีการรุนแรงต่อฝ่ายตรงข้ามการต่อต้านเผด็จการของคนรุ่นใหม่ จะเป็นการประท้วงบนท้องถนนและปฏิบัติการอารยะขัดขืน ไม่ทำตามแบบวิธีของกฎหมาย แต่เป็นการทำเพื่อเป้าหมายที่จะต้องสำเร็จการต่อต้านที่เกิดขึ้น ทำให้ประชาชนที่นอกเหนือจากกลุ่มนักเรียนนักศึกษาแล้ว ยังสามารถระดมคนหรือสะสมกลุ่มคนที่หันมาและสนใจลัทธิที่จะแสดงจุดยืนเพื่อสิทธิเสรีภาพของพวกเขาปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นทำให้ประเทศไม่สามารถก้าวไปข้างหน้าได้ ประชาชนไม่มีปากไม่มีเสียง เพราะระบบรัฐบาลปิดปากประชาชนไว้ การกระทำเกินกว่าขอบเขตอำนาจก็มีให้เห็นเสมอ การรวมตัวในยุคนี้เกิดขึ้นด้วยเหตุผลด้วยอุดมการณ์ภาพที่ใช้ความรุนแรงจะไม่เกิดขึ้นในยุคนี้ แต่เป็นการเคลื่อนไหวที่ต้องการประชาธิปไตยจริงๆ การสู้ครั้งนี้เป็นการสู้ถึงโครงสร้างปัญหาการแก้ไขที่ต้นตอ จะสามารถทำให้ประเทศพ้นวิกฤตการณ์นี้ไปได้เพราะจะมีการแก้ไขที่ระบบ

เอกสารอ้างอิง

- จักร์ พันธุ์เพชร. (2020). อารยะขัดขืน: การต่อต้านขัดขืนอารยะ.วารสารสถาบันพระปกเกล้า ประหยัด หงษ์ทองคำ.(2020). รัฐธรรมนูญ: ในมุมมองทางรัฐศาสตร์.วารสารสถาบัน พระปกเกล้า. 1-32.
- ปฐมาภรณ์ อรรถนันท์, สัญญาเคณาภูมิ, ภักดีโพธิ์สิงห์. (2560). วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตย.8(2), 108-130
- มนตรี เจนวิทย์การ.(2020). ระบอบประชาธิปไตยไทยจะ何去何 : อนาคตประชาธิปไตยเสรีนิยมท่ามกลางกระแสครอบงำของอำนาจนิยม.วารสารสถาบันพระปกเกล้า. 1-16
- มูลนิธิเสถียรโกเศศ นาคะประทีป. (ธันวาคม 28, 2018). ย้อนรอยรัฐประหารในประวัติศาสตร์ไทย <https://www.snf.or.th/2019/2018/12/28/coup-detat-thai/> ข้อดีข้อเสียของการปกครองแบบเผด็จการ <https://sites.google.com/site/shafiq820710002>
- วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน.(2020). 72 ปี แห่งพัฒนาการของระบอบรัฐธรรมนูญไทย:สภาวะของความล้มเหลวในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย.วารสารสถาบันพระปกเกล้า. 1-18

สุพัตรา จิตตเสถียร.(2553). การแก้ไขปัญหาความรุนแรงทางการเมืองของไทย : พบทางตันจริงหรือ.วารสารสถาบันพระปกเกล้า.2553 (1)

BBC NEWS ไทย.(3 มีนาคม 2020). นักศึกษาประท้วง : คนรุ่นใหม่เผยเหตุผลที่ออกมาชุมนุมต่อต้านรัฐบาลประยุทธ์ <https://www.bbc.com/thai/thailand-51716774>

รูปแบบการศึกษาของไทยกับการส่งเสริมทางการเมืองเพื่อความเป็นพลเมืองใน ระบอบประชาธิปไตย

Thailand's education model and the promotion of political education for democratic citizenship

ขวัญฤดี มีนันท์¹

Khwanruedee meenun

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษาการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ อาจกล่าวได้ว่าการจัดการศึกษาเป็นจุดเริ่มต้นของการ สร้างความเป็นพลเมืองและเป็นกลไกสำคัญในการเตรียมพลเมืองให้เป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพในอนาคต การศึกษานับเป็นพื้นฐานของการสร้างคนและพัฒนา ประเทศ เพราะเป็นเครื่องมือในการสร้างคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศชาติและในการพัฒนาคนเพื่อให้เป็นกำลังในการพัฒนาประเทศจะต้องอาศัยการศึกษาด้านหน้าที่ และความเป็นพลเมืองในการเตรียมความพร้อมให้แก่เยาวชน ในประเทศนั้นๆ มีความรู้ ทักษะ มีจิตสำนึก และตระหนักในคุณค่า มีความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสมาชิกทางสังคมที่มีต่อรัฐ และมีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตย ประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จได้ไม่ใช่เพียงแต่มีรัฐธรรมนูญที่ดีเท่านั้น แต่ประชาชนจะต้องเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยในสังคมต้อง เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพกติกาในสังคม ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อสร้าง ความเป็นพลเมืองให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิดและยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง เพื่อที่จะช่วยกันสร้างคนไทยให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและเป็นพลเมืองที่ทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติต่อไป

คำสำคัญ : การศึกษา, การส่งเสริม, ความเป็นพลเมือง, ระบอบประชาธิปไตย

¹ วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้; School of Administrative Studies Maejo University

E-mail: khwanruedee280843@gmail.com

Abstract

This study aims to study management of education for citizenship. Providing education to build citizenship in educational institutions is important. It can be said that educational management is the beginning of It builds citizenship and is a key mechanism in preparing citizens to become effective citizens of the future. Education is the basis for building people and developing a country because it is a tool for building people in line with the needs of the nation and in the development of people. In order to be a development force in the country, it has to be studied at the front. And citizenship to prepare young people In that country, the knowledge, skills, consciousness and values are accountable as citizens to reflect the roles, duties and responsibilities of social members towards the State. And is important to the development of democracy Democracy can be successful not only by having a good constitution. But people must be democratic citizens in society. Respect the rights of others Respect the difference Respect social rules Therefore, education management to create Citizenship for efficiency and effectiveness is therefore the duty of education administrators. School administrators, teachers, faculty members and people involved in education management Must have a good understanding of the principles Concepts and strategies in education management to build citizenship In order to help build Thai people to become quality citizens and citizens that benefit the nation in the future.

Keywords : Education, Promotion, Citizenship, Democracy

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน เป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนา ความรู้ ความคิด ทักษะ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพ ประสิทธิภาพต่อการพัฒนาประเทศและเพิ่มต้นทุนทางสังคมให้แก่ประเทศ การศึกษาเป็นเครื่องมือสำหรับการกล่อมเกล่า ทางสังคมและการเมือง ระบอบการเมืองที่ดีจำต้องอาศัยกระบวนการบ่มเพาะทางความคิด และต้องปฏิบัติตนให้มีความ เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น การพัฒนาคนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี จำต้องใช้หรืออาศัยแนวทาง

การศึกษาเป็นกลไกหลักเพื่อพัฒนาความคิด ความเชื่อ อันนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อนึ่ง การพัฒนาคนโดยใช้ระบบการศึกษาถือเป็นการวางรากฐานอันสำคัญที่นำไปสู่การสร้างสังคมแห่งความสุขได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต การพัฒนาคนด้วยกลไกทางการศึกษามี หลายรูปแบบ เช่น การศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย รูปแบบที่แตกต่างล้วนแต่มีเป้าหมายเดียวกัน คือ การยกระดับคุณภาพของคน (ทิพย์พาร ตันติสุนทร, 2558) การทำความเข้าใจเรื่องความคิด คุณค่า อุดมการณ์ ประชาธิปไตย และความจำเป็นที่ต้องสร้างความเป็นพลเมืองให้สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย ในกระแสของการเรียกร้องการปฏิรูปการเมืองและการศึกษา จะช่วยให้เราได้เห็นสังคมและลักษณะของคนในระบอบประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้การที่ประชาชนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพแล้วย่อมส่งผลต่อการสร้างสรรค์สังคมที่มีคุณภาพ และนำไปสู่การพัฒนาให้เกิดรากฐานของสังคมที่เข้มแข็ง นับว่าเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง หลายประเทศที่พัฒนาแล้วมีความตระหนักดีในเรื่องดังกล่าว จึงให้ความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาคนตั้งแต่ระดับเยาวชน และขับเคลื่อน การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง (civic/citizenship education) (ดร.เลิศพร อุดมพงษ์, 2556) การให้ความสำคัญของการพัฒนาความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นสำหรับเยาวชนไทยนั้นก็มีมาอย่างต่อเนื่องเช่นกัน หลักฐานที่ประจักษ์ชัดสะท้อนได้จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ พระราชทานในโอกาสสำคัญหลายครั้ง อาทิ “...อนาคตของชาติทุกชาติย่อมขึ้นอยู่กับเด็ก เพราะเด็กก็คือผู้ใหญ่ในเวลาข้างหน้า ถ้าบุคคลได้รับการ อบรมบ่มนิสัย ให้เป็นพลเมืองดีอยู่ในศีลธรรม เคารพต่อบทกฎหมายของบ้านเมืองเสียตั้งแต่ยังเยาว์ เมื่อ เติบโตใหญ่ขึ้น พลเมืองของประเทศก็จะมีแต่คนดี และประเทศจะเจริญก้าวหน้าต่อไปได้ ก็โดยต้องมีพลเมืองดี ดังว่านี้...”

บทความนี้ผู้ เขียนได้นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับลักษณะของ ความเป็นพลเมือง รูปแบบและแนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองและเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้บริหารการศึกษา ครูและผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้เข้าใจและเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองและผู้เขียนมีความหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความนี้อาจเป็นหนึ่งช่องทางที่สามารถจุดประกายให้เห็นถึงการขัดเกลาทางสังคมเยาวชนเพื่อประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและกระแสของการสร้างความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นกับสังคมไทย

เนื้อเรื่อง

1. ความหมายของความเป็นพลเมือง

คำว่า “พลเมือง” หลายคนอาจจะคุ้นเคยกันอยู่ แต่อาจจะไม่เข้าใจความหมายของคำว่า พลเมืองอย่างถ่องแท้ ดังนั้นผู้เขียนจึงทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของพลเมืองเพื่อสร้างความเข้าใจความหมายที่แท้จริงของ คำว่า “พลเมือง” ว่ามีความหมายว่าอย่างไร ศิลปชัย ชัยสลาตัน ได้กล่าวถึงความหมายของพลเมืองไว้ว่า พลเมือง หมายถึง พลละกำลังของประเทศ ซึ่งมีส่วนเป็นเจ้าของประเทศ หมายถึงประชาชนที่มีสัญชาติไทย มีสิทธิหน้าที่ เสรีภาพภายใต้กฎหมายไทย แตกต่างจากชาวต่างชาติที่เข้าเมืองมาเพื่อประกอบธุรกิจ เพื่อการท่องเที่ยวหรือหลบหนีเข้าเมือง บุคคลเหล่านี้เข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นการอยู่ชั่วคราวไม่ถือว่าเป็นพลเมืองของไทย และในความหมายตามราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ได้กล่าวไว้ว่า พลเมืองในภาษาไทยในความหมายที่ใช้กันทั่วไปตามพจนานุกรมจะเห็นได้จาก พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ได้ให้ความหมายของพลเมืองไว้ว่า “[พลละ-] น. ประชาชน, ราษฎร, ชาวประเทศ” หรือในพจนานุกรมของมติชนที่ได้ให้ความหมายไว้ว่า “น. ประชาชน, พลังของเมือง” หรือพจนานุกรมของบริษัทซีเอ็ดยูเคชั่นที่ได้ให้ความหมายไว้ว่า “น. ประชาชน, ราษฎร” จะเห็นได้ว่าความหมายตามพจนานุกรมของไทยนั้น พลเมืองมีความหมายเท่ากับคำว่าประชาชนเหมือนกันทั้งสามฉบับ โดยในพจนานุกรมมติชนได้ให้ความหมายว่า พลเมืองคือพลังของเมืองเพิ่มเติมขึ้นมา ความหมายลักษณะนี้ทำให้เกิดข้อสังเกตได้ว่าหากเป็นผู้ที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในเมือง ก็คงจะไม่ใช่พลังของเมือง และอาจจะถามได้ต่อไปได้อีกว่าแล้วพลังของเมืองที่ว่านี้คือพลังของใครเพื่อไปทำอะไร

นอกจากความหมายตามพจนานุกรม พลเมืองยังถูกใช้ในเอกสารของทางราชการในความหมายที่ใกล้เคียงกัน กับในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ดังจะเห็นได้จากในเอกสารของสำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎรได้ให้ (วนัส ปิยะกุลชัยเดช) ความหมายของราษฎร ประชาชน พลเมือง ตามพจนานุกรม ฉบับ อ. เปื้อง ณ นครดังนี้ โดย ราษฎร หมายถึง “ชาวเมือง ไม่ใช่เจ้า เป็นสามัญชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในรัฐ ให้นัยเชิง ‘ผู้ถูกปกครอง’ ประชาชน หมายถึง “คนของประเทศ บุคคลที่ถือสัญชาติและได้รับสิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ให้ความหมายนัยเชิง ‘การมีสิทธิ’ และพลเมืองหมายถึง “กำลังของเมือง หรือกำลังของประเทศ” เป็นที่น่าสังเกตว่า เอกสารของสำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎรได้จำแนกความแตกต่างระหว่างพลเมือง ประชาชนและราษฎรไว้เป็นลำดับขั้นโดยให้ค่า แก่การเป็นพลเมืองสูงที่สุดในแง่ของสิ่งที่ควรจะได้รับถึง ประชาชนรองลงมา และราษฎรมีค่าต่ำที่สุด หรือ ความหมายตามเอกสารของสำนักงาน

คณะกรรมการการเลือกตั้งที่ใช้ความหมายว่า “คนที่เป็นกำลังหรือเป็นอำนาจ ของประเทศ หรือ เป็นกำลังของบ้านเมือง ทั้งในทางเศรษฐกิจ การทหาร และอำนาจต่อรองกับประเทศอื่น

จากความหมายของความเป็นพลเมืองข้างต้น มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับพลเมืองใน ความหมายของพลังของเมืองหรือพลังของประเทศ และมีความหมายในทางที่เป็นบวกอย่างเห็นได้ ชัด กล่าวคือมีการยืนยันถึงสำนึกการเป็นพลเมืองที่สัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ ยิ่งในกรณี รัฐมี สำนึกความเป็นพลเมืองเท่าไรยิ่งทำให้ ประเทศมีการพัฒนามากเท่านั้น นอกเหนือจากการพัฒนา ประเทศ สำนึกความเป็นพลเมืองจะสัมพันธ์กับการเป็น ประชาธิปไตยอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากการ ผูกความเป็นพลเมืองดีเข้ากับการเป็นประชาธิปไตยที่

2. ลักษณะที่ดีของความเป็นพลเมือง

ประเทศใดก็ตามที่มีพลเมืองดีเป็นจำนวนมาก ประเทศนั้นก็จะมีแต่ความสงบสุขและ เจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง พลเมืองที่ดีสมควรมีคุณลักษณะดังนี้เพื่อจะเป็นผู้ที่ทำประโยชน์ให้แก่ ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

คุณลักษณะที่ดีของความเป็นพลเมือง (Civic Virtue) หมายถึง คุณลักษณะหรือคุณสมบัติ ที่แสดงให้เห็นถึงการมีจิตสำนึก การยึดถือคุณธรรมหรือจริยธรรม และมีการกระทำหรือพฤติกรรม ของความเป็นพลเมืองเพื่อสังคมส่วนรวม คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ของตนเอง ลักษณะของความเป็นพลเมืองมีผู้กล่าวไว้หลายท่าน ได้แก่ ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2553) ได้อธิบายถึง ลักษณะพลเมืองดี ในระบอบประชาธิปไตยว่าพลเมืองที่ดีจะปฏิบัติสละระบบอุปถัมภ์ และพลเมือง เหล่านี้จะรวมตัวกันกลายเป็นสังคมพลเมือง ที่ประชาชนใส่ใจในความเป็นไปและปัญหาของประเทศ จึงได้ สรุปลักษณะพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยไว้ 6 ประการ ดังนี้ 1) มีอิสรภาพและพึ่งตนเอง ได้ 2) เห็นคนเท่าเทียมกัน 3) ยอมรับความแตกต่าง 4) เคารพสิทธิผู้อื่น 5) รับผิดชอบ ต่อสังคม 6) เข้าใจระบอบประชาธิปไตยและมีส่วนร่วม และ พลเมืองดีมีหน้าที่ต้องสร้างความเจริญก้าวหน้า ให้แก่ตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ สำหรับ วรากรณ์ สามโกเศศ (2554) ได้กล่าวว่า ความเป็นพลเมือง ประกอบด้วย มีวัฒนธรรม ประชาธิปไตย เคารพกฎหมาย เคารพความเสมอภาค เคารพ สิทธิผู้อื่น เคารพและยอมรับความแตกต่าง ใช้สิทธิและเสรีภาพ อย่างมีความรับผิดชอบ ตระหนักและรับผิดชอบต่อตนเองและ สังคม ซึ่ง วิชัย ภูโยธิน, สุคนธ์ สนิธพานนท์, พิวรรษา นภารัตน์, และ ดิษยา กุศลฤชมงคล (2552) ได้กล่าวว่าพลเมืองดีถูกนำ มากำหนดในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในบริบทของสังคมที่ ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยไว้ดังนี้ 1) เคารพกฎหมาย บ้านเมืองและ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับของสังคม 2) เป็นผู้มีความรับผิดชอบและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 3) ยอมรับ มติเสียงส่วนใหญ่ 4) เป็นผู้มีความรักประชาธิปไตยและเห็น แก่ประโยชน์ส่วนรวม 5) เคารพใน

สิทธิเสรีภาพของผู้อื่น 6) มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม ชุมชน ประเทศชาติ 7) มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมือง การปกครอง 8) มีส่วนร่วม ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม 9) มีคุณธรรมและ จริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรม

จากการกล่าวถึงลักษณะที่ดีของความเป็นพลเมืองข้างต้น สามารถสรุปคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองที่ควร ส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับประชาชนในชาติ ได้ดังนี้ ดังนี้ 1) เคารพกฎหมายและปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับของสังคม 2) เป็นผู้ไม่มีเหตุผล และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 3) ยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่ 4) เป็นผู้ที่มีน้ำใจประชาธิปไตย และเห็นแก่ประโยชน์ 5) เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น 6) มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม ชุมชน ประเทศชาติ 7) มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมือง การปกครอง 8) มีส่วนร่วม ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม 9) มีคุณธรรมและ จริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรม

3. รูปแบบการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย มีจุดเริ่มต้นในสังคมตะวันตก โดยมีโครงสร้าง รูปแบบ หลักสูตร เนื้อหา กระบวนการและวิธีการจัดการศึกษาที่แตกต่างกันไปตามภูมิหลังและบริบทของแต่ละรัฐ การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (Civic Education) ถือเป็นเครื่องมือของรัฐในการสร้างพลเมืองให้มีคุณลักษณะตามที่รัฐต้องการ ส่วนการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย (Democratic Citizenship Education: DCE) เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองในรัฐที่ปกครองตามระบอบประชาธิปไตยโดยมุ่งเน้นการพัฒนาประชาชนในรัฐให้มีความรู้ความเข้าใจหลักการพื้นฐานทั้งในมิติของวิถีชีวิต อุดมการณ์และรูปแบบทางการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ตระหนักและมีทักษะเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของตนเองที่มีต่อชุมชนสังคมและรัฐด้วยความรับผิดชอบ ในลักษณะเข้าไปมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของความมีเหตุผลมีวิจรรย์ญาณรู้เท่าทัน และมีความเชื่อค่านิยมทัศนคติในฐานะสมาชิกของสังคมประชาธิปไตยที่เป็นหุ้นส่วนการพัฒนาทุกมิติในฐานะเจ้าของสังคมที่สมัครใจเข้ามาผูกพันกันเป็นสมาชิกของสังคมร่วมกันสอดคล้องกับแนวคิดของทิพย์พพร ต้นดีสุนทร (2554) ที่มีความเห็นเช่นเดียวกันว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญทางการเมืองของรัฐที่จะต้องจัดขึ้นเพื่อออกแบบลักษณะพลเมืองของตนให้เข้ากับระบอบสังคม รัฐที่ปกครองในระบบเผด็จการจะมีลักษณะของการวางกฎระเบียบไว้เข้มงวดเคร่งครัดเพื่อให้พลเมืองปฏิบัติตามและเชื่อฟังก็จะมีวิธีการจัดการศึกษาในแบบหนึ่ง ขณะที่รัฐซึ่งปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยก็จะให้คุณค่าในเรื่องสิทธิเสรีภาพ เสมอภาคและการใช้เหตุผล

หลักการสำคัญของการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองจะต้องมีการพัฒนารูปแบบการสอนให้แก่ นักเรียน ควรจะสอนในรูปแบบให้นักเรียนเข้าร่วมทำกิจกรรมและการลงมือปฏิบัติ หรือ การเรียนการสอนผ่าน กระบวนการคิดวิเคราะห์ ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็น ความเชื่อมโยงที่มีนัยสำคัญมากขึ้น คือ ให้เน้นการมีส่วนร่วมว่าเราต่างเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาและต้องร่วมในการคลี่คลายแก้ไขปัญหา ทั้งนี้สำหรับกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวผู้สอนจะเป็นวิทยากรที่มีหน้าที่เชื่อมโยงการเรียนรู้กับประสบการณ์จริงทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในความเป็นพลเมืองใน ระบอบประชาธิปไตย

รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองเป็นกระบวนการหนึ่งที่ช่วยให้เยาวชนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองเพื่อเตรียมตัวที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นพลเมืองดีของชาติในอนาคต สอดคล้องกับที่ ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2548) ได้กล่าวว่าการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง เป็นการให้ นักเรียนได้มีเครื่องมือสำหรับเตรียมตัวเป็นพลเมืองดี เพื่อเตรียม ให้นักเรียนได้มีบทบาท มีส่วนร่วมรับผิดชอบสังคมเมื่อเขาโตเป็น ผู้ใหญ่ สำหรับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2556) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการพัฒนาศักยภาพประชาชนให้เป็น พลเมืองที่มีคุณภาพ มีความรู้ดี มีความรับผิดชอบ ตระหนักใน บทบาทหน้าที่ มีคุณลักษณะและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม และประเทศชาติในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครอง

จากการกล่าวถึงรูปแบบการศึกษา เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองจะต้องมีการพัฒนารูปแบบการสอนให้แก่ นักเรียน ควรจะสอนในรูปแบบให้นักเรียนเข้าร่วมทำกิจกรรมและการลงมือปฏิบัติจริง หรือ การเรียนการสอนผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นความเชื่อมโยงที่มีนัยสำคัญมากขึ้นให้เน้นการมีส่วนร่วมว่าเราต่างเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาและต้องร่วมในการคลี่คลายแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้รูปแบบการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองยังเป็นกระบวนการหนึ่งที่ช่วยให้เยาวชนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองเพื่อตระหนักและมีทักษะเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของตนเองที่มีต่อชุมชนสังคมและรัฐด้วยความรับผิดชอบ เพื่อเตรียมตัวที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นพลเมืองดีของชาติในอนาคต

4. ความสำคัญของการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

เนื่องจากพลเมืองเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสังคม ดังนั้นการสร้างความเป็นพลเมืองจึงนับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการพัฒนาประเทศ การศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองในสังคมการเมือง

แบบประชาธิปไตยจะเห็นคุณค่าในการพัฒนาคนของรัฐให้มีคุณภาพ ตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบ มีคุณลักษณะในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตย เป็นพลเมืองที่มีความกระตือรือร้น (active citizen) และยังเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เยาวชนได้เรียนรู้ทางการเมือง และแสดงออกถึงความเป็นพลเมืองในอนาคตอีกด้วย ถือว่าเป็นการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย (Democratic Citizenship Education)

ในปัจจุบันปัญหาของประเทศที่เกิดจากการไม่ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน การชุมนุมทางการเมือง เมืองที่รุกรานสิทธิมนุษยชนหรือการเคลื่อนไหวทางการเมือง ของประชาชนที่นำไปสู่ความรุนแรงและความแตกแยก สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เน้นย้ำให้เห็นความสำคัญของการสร้างความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นกับประชาชน(สุทธิรักษ์ โรจนหัตถ์สิน,2560) ดังจะเห็นความสำคัญของการสร้างความเป็นพลเมืองที่มีผู้กล่าวไว้ดังนี้ ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2548) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความเป็นพลเมืองไว้ว่าทำให้ ประชาชนมีความสามารถที่มองปัญหาและแก้ปัญหาได้ในฐานะของคนในสังคมโลกาภิวัตน์มีความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทของตนเอง มีความสามารถที่จะเข้าใจยอมรับ และอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม มีความสามารถที่คิดในลักษณะวิพากษ์ วิจาร์ณ (critical way) และคิดอย่างเป็นระบบ มีเจตนารมณ์ที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งใดๆด้วยสันติวิธีมีเจตนารมณ์ที่จะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและอุปนิสัยการบริโภคให้เอื้อต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การที่สมาชิกในสังคมรู้จักปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยย่อมเกิดผลดีต่อสังคมและประเทศและ Banks (1997) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสร้างความเป็นพลเมืองไว้ว่าจะช่วยให้นักเรียนทุกคนได้รับความรู้ คุณค่าที่ ดีงามและทักษะในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่หลากหลายเชื้อชาติ หลากหลายวัฒนธรรมและทำให้สามารถสร้างข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันเพื่อสร้างเป็นสังคมประเทศและโลกของคุณธรรมและความยุติธรรมความสำคัญของความเป็นพลเมืองทำให้สังคม และประเทศชาติมีการพัฒนาไปอย่างมั่นคง เกิดความรักความสามัคคีในหมู่คณะ สังคมมีความเป็นระเบียบสงบเรียบร้อย สังคมมีความเป็นธรรม สมาชิกทุกคนได้รับสิทธิเสรีภาพด้วยความ เสมอภาคเท่าเทียมกัน ทำให้สมาชิกมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีน้ำใจต่อกัน

จากประเด็นที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพคนเพื่อการพัฒนาประเทศ ที่ครอบคลุมทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยเฉพาะการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ต้องปลูกฝังเด็ก เยาวชน และประชาชนนับตั้งแต่เกิดจนตาย ให้เรื่องของความเป็นพลเมืองต้นรู้ทั้งในเรื่องของสิทธิและ หน้าที่ ความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วน

ตน การมีส่วนร่วม มีทักษะ การคิดวิเคราะห์และ มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการดำรงตนในวิถีประชาธิปไตย

5. แนวทางการจัดการรูปแบบการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

การสร้างความเป็นพลเมืองที่ดีนั้นสามารถทำได้โดยให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ในฐานะพลเมือง และนำแนวคิดความเป็นพลเมืองดีมาใช้ในการดำรงชีวิตได้ ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองนั้นมีรากฐานความคิด มาจากแนวคิดพลเมืองที่สมบูรณ์ (perfect citizen concept) ธเนศวร์ เจริญเมือง (2548) การสร้างพลเมืองโดยใช้การศึกษานั้นได้ผนวกเข้าไป ในรัฐธรรมนูญ แผนการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาและ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบของคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียน (ศักดิ์ชัย นิธิวุฒิวรรักษ์, 2548) นอกจากนี้ (วรการณ สามโกเศศ, 2554) ได้กล่าวถึง การให้การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองที่ควรมุ่งเน้น “ความเป็นประชาธิปไตย” ไม่ใช่การเรียนรู้ประชาธิปไตย ดังนั้นการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองจึงไม่ใช่การสอนด้วยการบรรยายแต่ผู้สอนต้องพัฒนาการสอนในรูปแบบของ “กิจกรรม” และ “การลงมือปฏิบัติ” หรือใช้การเรียนรู้การสอนผ่านกระบวนการ “วิเคราะห์ ปฏิบัติ” เพื่อให้ผู้เรียนเห็นถึงความเชื่อมโยงที่มีนัยสำคัญมากขึ้นนอกจากนี้ผลการศึกษาดังกล่าวนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ (อเนก เหล่าธรรมทัศน์, 2551) เรื่องโรงเรียนกับการสร้างพลเมือง ที่ว่าโรงเรียนเป็นสถาบันกล่อมเกลาศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองที่สำคัญโดยความรู้สำหรับพลเมือง สามารถจัดการศึกษาได้ทั้งในโรงเรียนและนอกระบบการศึกษา

การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองเป็นหนึ่งในหน้าที่ของรัฐ ซึ่งได้ถูกระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาเพื่อให้คนไทย มีความเป็นพลเมือง ซึ่งสามารถสรุปได้ว่ารัฐต้องดำเนินการ จัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความ เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แนวทางตามหลักการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิด พุทธิพิสัย (Cognitive domain) ทักษะพิสัย (Psychomotor domain) และจิตพิสัย (Affective domain) การเรียนการสอนต้องมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนใน 3 ประการ ดังนี้ 1. การสร้างให้เกิดความรู้ความเข้าใจ (Cognitive domain) และนำไปประยุกต์ใช้ได้ความรู้ที่สำคัญสำหรับพลเมือง (Civic knowledge) ได้แก่ 1) เนื้อหาความรู้ที่เป็นหลักและแนวคิดเรื่องระบบการปกครอง สถาบันทางการเมือง รัฐธรรมนูญ การออกกฎหมายและการกำหนดนโยบาย

หลักนิติธรรม หลักฉันทามติ หลักการจัดการความขัดแย้ง เป็นต้น ความรู้เหล่านั้นจะใช้เป็นหลักคิดในการจำแนกรูปแบบของ รัฐบาลแบบประชาธิปไตยกับแบบอื่น วิเคราะห์การใช้อำนาจและความสามารถของรัฐและความเข้าใจได้ ว่าประชาธิปไตยจะล้มเหลวหากรัฐบาลมีอำนาจมากเกินไปหรือน้อยเกินไป และไม่สนใจเสียงส่วนน้อย เป็นต้น 2) การสร้างทักษะในการเป็นพลเมือง (Psychomotor domain) คือมุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญ สำหรับพลเมือง (Civic skills) ความรู้ต้องได้รับการประยุกต์ใช้ให้เป็นผลต่อชีวิตของพลเมือง มีการพัฒนา ทักษะทางสติปัญญา (Intellectual skills) และทักษะการมีส่วนร่วม (Participatory skills) ที่ทำให้พลเมือง สามารถคิดและแสดงสิทธิของตน ดังนี้ ทักษะทางสติปัญญาจะทำให้พลเมืองสามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลและข่าวสารอันเกี่ยวกับประเด็นสาธารณะ ชีวิตส่วนรวมและประโยชน์ร่วมของชุมชน รัฐ และประเทศชาติ และสามารถตัดสินใจในประเด็นเหล่านั้นได้ การเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ผู้เรียนต้องถูกท้าทายให้ใช้ความคิดและข่าวสาร ทั้งโดยปัจเจกบุคคลและร่วมกันคิด ทักษะการมีส่วนร่วมสามารถผลักดันให้พลเมืองมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ 3) การสร้างทัศนคติหรือเจตคติต่อประชาธิปไตย (Affective domain) ได้แก่ ผู้เรียนต้องเกิดความรู้สึก 12 ประการ ความเต็มใจและมีทัศนคติประชาธิปไตยต่อปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นหรือเผชิญอยู่ เช่น เต็มใจในการเคารพกฎหมาย เห็นความสำคัญของความคิดเห็นที่แตกต่างและรับฟังอย่างเคารพในความเห็นต่างนั้นเชื่อมั่นในตนในฐานะเจ้าของอำนาจการ จัดพิสัยที่สำคัญคือ การมีคุณธรรมของพลเมือง (Civic virtue) ซึ่ง หมายถึงคุณลักษณะของบุคคลที่จะช่วยยกระดับและรักษาประชาธิปไตยให้ยั่งยืน ดังนั้นที่ว่าหากพลเมือง ต้องการความมั่นคงปลอดภัยของสิทธิของตนในระบอบประชาธิปไตยแล้ว พลเมืองต้องมีความรับผิดชอบ ต่อสิทธิเหล่านั้นด้วยการเคารพต่อสิทธิบุคคลอื่น ต้องกระทำหรือปฏิบัติการใดๆ ในการป้องกันสิทธิของตนเองและผู้อื่นจากการคุกคามของบุคคลอื่น ใช้สิทธิของตนในการทำให้ประชาธิปไตยทำงาน เช่น การใช้ สิทธิออกเสียง การใช้เสรีภาพในการพูดและแสดงออก การมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะต่างๆ การมีวินัย ในตนเอง การให้อภัย การเคารพศักดิ์ศรีและความเป็นมนุษย์ การทำหน้าที่ของตนอย่างเหมาะสม

แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ปฏิบัติจริง จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมากที่สุด คือการสอนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เทคนิคการจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างหลากหลาย เน้นวิธีสอนเชิงรุกหรือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน การลงมือปฏิบัติ (Active learning) เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และทักษะผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์และ ฝึกปฏิบัติบทบาทครูคือ ผู้ชี้แนะ สนับสนุนส่งเสริม อำนวยความสะดวกให้เกิดกิจกรรม สำหรับการประเมินผล เป็นการประเมินทั้งความรู้ทักษะ เจตคติและ

พฤติกรรม ตามหลักสูตรทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีการกำหนดหลักสูตรชัดเจนในแต่ละระดับการศึกษา แต่ก็ยังไม่สามารถ ทำให้ผู้เรียนประยุกต์ความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงเท่าที่ควร โดยเฉพาะความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย การเคารพสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น และการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง และสังคม เป็นต้น จุดเด่นมีการกำหนดหลักสูตรและวิชาเรียนไว้ชัดเจนที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ ทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ ข้อจำกัดยังขาดการติดตามประเมินผลความเป็นพลเมือง ของผู้เรียนที่ชัดเจน โดยเฉพาะการประพฤติปฏิบัติตนในฐานะของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยและ การมีส่วนร่วมในสังคมของประชาชนเป็นการเฉพาะ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อความเป็นพลเมืองทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ตลอดจนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กล่าวโดยสรุปได้ว่า แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองนับเป็นสิ่งสำคัญ การสร้างความเป็นพลเมืองที่ดีนั้น สามารถทำได้โดยให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ในฐานะพลเมืองการศึกษา เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองไม่ใช่แค่การสอนด้วยการบรรยายเพียงอย่างเดียวแต่ผู้สอนต้องพัฒนาการสอนในรูปแบบของ “กิจกรรม” และ “การลงมือปฏิบัติ” หรือใช้การเรียนการสอนผ่านกระบวนการ “วิเคราะห์ ปฏิบัติ” เพื่อให้ผู้เรียนเห็นถึงความเชื่อมโยงและได้ลงมือปฏิบัติจริง แนวทางการจัดการรูปแบบการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมความเป็นมนุษย์และการทำหน้าที่ของตนอย่างเหมาะสมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สรุป

รูปแบบของการศึกษาก็เป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองประการหนึ่ง เป็นเหมือนกระบวนการกล่อมเกลางานสังคมผ่านระบบการศึกษาและประสบการณ์ในสถาบันการศึกษา ถือเป็นส่วนหนึ่งของ การปลูกฝังสำนึกความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย คือ การศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมของประชาชนให้ตระหนักรู้ ถึงบทบาทของตนเองในฐานะสมาชิกของสังคมและพลเมืองของประเทศ ถือว่าเป็นการศึกษาเชิงการเมืองที่บ่มเพาะคุณค่า ความรู้ และทักษะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทาง การเมืองเป็นการสร้างเสริมคุณภาพของพลเมืองให้เป็นบุคคลที่ ต้องสามารถแสดงบทบาทตามหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อ ตนเองต่อสังคมในระบอบประชาธิปไตย การศึกษาเพื่อความเป็น พลเมือง มีเป้าหมายเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบอบประชาธิปไตย ด้วยกระบวนการบ่มเพาะความเป็นประชาธิปไตย ให้แก่ทุกคนในสังคม เนื่องจากประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครอง

ที่ทุกคนเป็นเจ้าของอำนาจและควรร่วมกันกำหนดทิศทางของสังคม การเสริมสร้างเพื่อความเป็นพลเมืองจะต้องให้ความสำคัญแก่ประชาชนในการแสดงออกการมีส่วนร่วมทางการเมือง และต้องให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ กระบวนการทางประชาธิปไตยและการรู้เท่าทันการเมือง เพื่อให้ประชาชนสามารถพัฒนาทักษะในการมีส่วนร่วมทางการเมือง เข้าใจบทบาท สถานภาพ และความสำคัญของสถาบันทางการเมืองและเป็นบุคคลที่ตื่นรู้ทางการเมือง

องค์ความรู้ที่ได้รับ

รูปแบบการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งปลูกฝังจิตสำนึก ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นเหมือนแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองและวางรากฐานการพัฒนาพลเมืองของประเทศ โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจสร้างทักษะในการเป็นพลเมือง และสร้างทัศนคติหรือเจตคติที่ดีต่อประชาธิปไตย โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และทักษะผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์โดยตรง นอกจากนี้การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง มีความสำคัญต่อสังคมและประเทศชาติเป็นอย่างมากเพราะพลเมืองเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้สังคมและประเทศชาติเจริญก้าวหน้า ฉะนั้น ถ้าพลเมืองส่วนใหญ่ของสังคมเป็นพลเมืองดี ย่อมทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าและพัฒนาได้อย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กิจฐเขต ไกรवास,อนุจิตร ชินสาร,เฉลิม เกิดโมลี,สกุล วงษ์กาฬสินธุ์,ชัยวัฒน์ รุ่งเล็กและอาภาภรณ์ สุขหอม. (2561). รูปแบบการให้การศึกษาทางการเมืองเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย. วารสารชุมชนวิจัย. 12(1), 228-244.
- จิรพงศ์ มหาพจน์และเบญจวรรณ บุญโทแสง. สถาบันการศึกษากับการขัดเกลาทางสังคมที่มีต่อเยาวชนเพื่อความเป็นประชาธิปไตย. วารสารสังคมศาสตร์ นิติรัฐศาสตร์. 1(1), 187-208.
- บริษัทซีเอ็ดยูเคชั่น, พจนานุกรมไทย ฉบับทันสมัยและสมบูรณ์(กรุงเทพฯ: บริษัท, 2552), 752
- ปรีดี ประทุมสุรวรรณ์. (2562). การศึกษาเพื่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองโลก : การเรียนรู้แบบบูรณาการสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา. 90-103.
- ประหยัด พิมพา. (2561). การศึกษาไทยในปัจจุบัน. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอริยธรรมา. 7(1), 242-249.

- ปณฺณ เทพนรินทร์. (2562). ระบบคิดเชิงเหตุผลของการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสังคมไทย. วารสารการเมือง การบริหารและกฎหมาย. 12(1), 93-17.
- พฤกษา เครือแสง. (2558). คุณภาพการศึกษาไทย กับมาตรฐานการบริการสาธารณะของรัฐ. วารสารนักบริหาร. 35(2), 46-60.
- ไพบุลย์ ช่างเรียน, ประดิษฐ์ ตีวัฒนกุล, ดิน ปรัชญและณัฐวุฒิ บุ่งจันทร์. (2563). รูปแบบความสัมพันธ์ความไว้วางใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของสังคมไทย. วารสารรัชต์ภาคย์. 14(35), 261-274.
- มานิตตา ช่างไชย. (2559). ความเป็นพลเมืองกับการบริหารจัดการตนเองของชุมชนไทย. สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2556), 817. 14 บริษัทมติชน, พจนานุกรม ฉบับมติชน (กรุงเทพฯ: มติชน, 2547),
- วิวัฒน์ หล่มศรี, ภาณุวัฒน์ รักดีวงศ์. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองตามระบอบ ประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2563, จาก <http://www.fpps.or.th/>
- ศิลปชัย ชัยสถาตัน, นายสมชาย สิงห์ไชย และนายธีรชัย ภูบาลชื่น. ความหมายของพลเมือง. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2563, จาก <https://sites.google.com/site/khwampenphlmeuxngkxhm>
- สมชาย แสงวงการ. (2554). สร้างความเป็นพลเมืองไทยในระบอบประชาธิปไตย. หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ.
- สมฤดี พลละวูฒิไธทย. (2561). การพัฒนาการบริหารระบบการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. 9(1), 264-273.
- สุทธิรักษ์ โรจนหัสติน, เรชา ชูสุวรรณ, และ เอกรินทร์ สังข์ทอง. (2560). หลักคิดสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 28(1), 207-217.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย (กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2556), 12.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย, 14-17.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, คู่มือพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2558), 12.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. การศึกษากับการพัฒนาประชาธิปไตย. (20 มกราคม 2550)

สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2563, จาก

<http://www.onec.go.th/Act/democ/content.htm>

อัจฉรา อยู่ทศศิริกุล. (2561). การศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน มัธยมศึกษา. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาแผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Thitima Metta. ความสำคัญของพลเมืองดี. สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2563, จาก

<https://sites.google.com>

วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นนำระดับท้องถิ่นไทย : จากมุมมองทฤษฎีชนชั้นนำ

Political Culture of the Thai Local Elite: From an Elite Theory Perspective

เดือนนภา เสนแก้ว¹

Duannapa Senkaew

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นนำระดับท้องถิ่นไทย จึงต้องอาศัยมุมมองทฤษฎีชนชั้นนำแบบคลาสสิกและแบบใหม่ โดยนักทฤษฎีคนสำคัญคือ Gaetano Mosca, Vilfredo Pareto, และ C. Wright Mills ต่างก็แบ่งชนชั้นนำในสังคมออกเป็น 2 ระดับ มีระดับบนกับระดับล่าง ทั้งสองระดับมีบทบาทและอิทธิพลไม่เท่ากัน โดยชนชั้นนำระดับบนมีทุนนิยมทางเศรษฐกิจในการขับเคลื่อนทางสังคมเป็นตัวชี้วัดและแบ่งชนชั้นทางสังคม แต่ชนชั้นนำระดับบนยังต้องอาศัยการปฏิบัติและผลักดันให้เป็นจริงโดยชนชั้นนำระดับล่างอยู่ ซึ่งเป็นสาเหตุการเกิดระบบอุปถัมภ์ทางการเมืองในท้องถิ่นไทย โดยมีลักษณะต่างตอบแทนเอื้อผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน หรือที่เรียกว่า “กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง” แปรเปลี่ยนอำนาจทางเศรษฐกิจให้เป็นอำนาจทางการเมืองสะท้อนให้เห็นว่า วัฒนธรรมทางการเมืองท้องถิ่นไทยนั้นยังเกิดช่องว่างที่ไม่สามารถนำไปสู่การพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบได้

คำสำคัญ: วัฒนธรรมทางการเมือง; ชนชั้นนำ; ทฤษฎีการเมือง

Abstract

The governing of the political community of the top aristocracy should require a glimpse of the new legal and legal theory, The important theorists are Gaetano Mosca, Vilfredo Pareto, and C.Wright Mills split the social elite into two levels. There are upper levels and lower levels. Both levels have different roles and influence. The upper class has economic capitalism as a measure and divides the

¹ นักศึกษาปริญญาตรีปี 3 สาขารัฐศาสตร์ คณะวิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

Email: duannapa.sankaew@gmail.com

social class. But the upper classes still have to be practiced and driven to be fulfilled by the lower elites. Which is the cause of the creation of a political patronage system in the local area of Thailand. By having characteristics of different return, favoring mutual benefits Also known as "political interest groups" transform economic power into political power. Reflect that The local Thai political culture still creates a gap that cannot lead to the development of a perfect democratic system of government.

Keywords: Political culture; Elite; Political theory

บทนำ

วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) แอนดรู เฮย์วูด (Heywood, 2002: 206) ได้กล่าวไว้ว่า เป็นรูปแบบของการกำหนดทิศทางสู่เป้าหมายทางการเมือง ส่วนใหญ่จะแสดงออกในรูปแบบของความเชื่อ สัญลักษณ์ และคุณค่า เป็นรูปแบบแบบที่เป็นความคิดทางการเมืองของนักคิดชนชั้นนำ มีบทบาทและความสำคัญเปรียบเสมือนแบบแผนของค่านิยมและบรรทัดฐานทางการเมือง ซึ่งช่วยให้การทำงานของสถาบันและองค์กรทางการเมืองต่าง ๆ มีความสอดคล้องกัน และทำหน้าที่เป็นเครื่องชี้แนะแนวทางการประพฤติทางการเมืองให้แก่บุคคล สำหรับสังคมไทยปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย วางหลักการไว้ว่าประชาชนทุกคนมีสิทธิ เสรีภาพ และได้รับความคุ้มครองมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย แต่ในความเป็นจริง โดยธรรมชาติจะมีคนบางคนที่มีความสามารถเหนือกว่าคนทั่วไปที่เป็นคนจำนวนน้อยในสังคมที่มีการแสดงออก ในการเป็นผู้นำทำให้บุคลิกลักษณะที่แตกต่างจากคนทั่วไป เรียกว่า “ชนชั้นนำ” แม้ทุกวันนี้เราเป็นสังคมประชาธิปไตย แต่การแบ่งชนชั้นยังเกิดขึ้นโดยโลกแห่งทุนนิยมมีเศรษฐกิจเป็นตัวขับเคลื่อนทางสังคมและโครงสร้างทางเศรษฐกิจเป็นตัวชี้วัดและแบ่งชนชั้นทางสังคม โดยแบ่งคนออกเป็น ชนชั้นสูง ชนชั้นกลาง และชนชั้นล่าง โดยที่ประชาชนแต่ละคนจะถูกจัดอยู่ในชั้นตามศักยภาพ ซึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองอยู่ตลอดเวลาส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางวัฒนธรรมทั้งหมดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นนำระดับท้องถิ่นไทย โดยอาศัยมุมมองทฤษฎีในการคิดวิเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ และเป็นแนวทางสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาระบอบประชาธิปไตย ก้าวหน้าไปสู่การปกครองที่สมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น

บทความวิชาการนี้ ผู้เขียนได้นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นนำระดับท้องถิ่นไทย โดยอาศัยการคิดวิเคราะห์จากมุมมองทฤษฎีชนชั้นนำของ Gaetano Mosca,

Vilfredo Pareto, และ Robert Michels C. Wright Mills ทำให้ผู้ศึกษาทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนทางวัฒนธรรมการเมืองของชนชั้นนาระดับท้องถิ่นไทย และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปพัฒนาต่อยอด ผู้เขียนจะได้แยกประเด็นที่จะอธิบายไว้ดังนี้ 1) ความหมายและความสำคัญวัฒนธรรมทางการเมือง 2) ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง 3) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย 4) แนวคิดทฤษฎีวัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นนำ 5) วิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นนาระดับท้องถิ่นไทย: จากมุมมองทฤษฎีชนชั้นนำ และสรุปท้ายบท

เนื้อเรื่อง

1. ความหมายและความสำคัญวัฒนธรรมทางการเมือง

คำว่า “วัฒนธรรม” (Culture) ตามนิยามของพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 กล่าวว่า “สิ่งที่ทำให้ความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ” ดังนั้นจึงอาจอนุมานได้เป็นสังเขปว่า วัฒนธรรมทางการเมือง (เกษฎา ผาทอง, 2562: 18) คือ สิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามทางการเมืองแก่หมู่คณะหรือวิถีชีวิตทางการเมืองของหมู่คณะนั่นเอง โดยทั่วไปสิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามแก่สิ่งใดสิ่งหนึ่งมักเป็นสิ่งที่ดีงาม ไม่ว่าความเจริญงอกงามจะเกิดขึ้นต่อตัวมนุษย์หรือต่อสังคมก็ตามวัฒนธรรมทางการเมืองจึงมีรากฐานที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตมนุษย์ ในสังคมนั้น ๆ วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) แอนดรู เฮย์วูด (Heywood 2002: 206) ได้กล่าวไว้ว่า เป็นรูปแบบของการกำหนดทิศทางสู่เป้าหมายทางการเมือง ส่วนใหญ่จะแสดงออกในรูปแบบของความเชื่อ สัญลักษณ์ และคุณค่า เป็นรูปแบบแบบที่เป็นความคิดทางการเมืองของนักคิดชนชั้นนำในอดีตแบบที่เป็นทฤษฎีการเมืองเชิงประจักษ์ ในอดีตนั้นเป็นทฤษฎีที่พยายามจะตั้งคำถามในเชิงบรรทัดฐาน เป็นต้น ได้ใช้ครั้งแรกในบทความที่มีชื่อว่า Comparative Political Systems ซึ่งเขียน โดยแกเบรียล อัลมอนต์ (Gabriel A. Almond) มีความเชื่อว่าวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นส่วนสำคัญในการกล่อมเกล่า (socialization) สมาชิกในสังคมการเมืองให้มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามสังคมนการเมืองนั้น ๆ ต้องการหรือการสร้างให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองขึ้นมานั่นเอง โดยให้ความหมายไว้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบแผนของทัศนคติ และความเชื่อของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองหรือต่อระบอบย่อยของระบบการเมือง และต่อบทบาททางการเมืองของบุคคล สำหรับแนวคิดของพาย (Pye, 1966: 33-46) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ 3 ความหมาย ได้แก่

1.1 วัฒนธรรมแบบไม่สนใจการเมือง (the parochial political culture) เป็นลักษณะทางวัฒนธรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคมการเมืองแบบชนเผ่า (tribal society) เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นเล็กๆ มีรูปแบบการปกครองด้วยตนเอง ในสังคมการเมืองดังกล่าวยังไม่มีแบ่ง

งานกันทำ หรือไม่มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยเฉพาะทางการเมือง สังคม และ ศาสนา มีลักษณะเป็นเรื่องของอารมณ์ความรู้สึก (affective) และเป็นเรื่องของกฎเกณฑ์ปฏิบัติ (normative) มากกว่าที่จะเป็นการเมืองแบบใช้เหตุใช้ผล (cognitive)

1.2 วัฒนธรรมแบบรับรู้ แต่ไม่เข้าร่วมทางการเมือง (the subject political culture) เป็นวัฒนธรรมในสังคมการเมืองที่สมาชิกในสังคมการเมืองรับรู้ถึงการบริหารกิจการบ้านเมือง และ อำนาจทางการเมือง และ มีความภาคภูมิใจในความเป็นการเมือง (political) ของสังคมการเมือง โดยมองความสัมพันธ์ระหว่างสังคมการเมืองกับสมาชิกยังเป็นระบบบนลงล่าง (top-down or downward flow) และวัฒนธรรมการเมืองยังเป็นเรื่องของอารมณ์ความรู้สึก (affective) และเป็น เรื่องของกฎเกณฑ์ปฏิบัติ (normative) มากกว่าที่จะเป็นการเมืองแบบใช้เหตุใช้ผล (cognitive) เช่นกัน ทั้งนี้สมาชิกในสังคมการเมืองจึงรู้สึกถึงอำนาจในทางการเมืองแบบเป็นฝ่ายตั้งรับนโยบาย (passive role) แต่ไม่สนใจที่จะเรียกร้องนโยบาย (active role)

1.3 วัฒนธรรมการเข้าร่วมทางการเมืองอย่างแข็งขัน (the participant political culture) เป็นวัฒนธรรมของสังคมการเมืองที่สมาชิกของสังคมการเมืองมีความผูกพันต่อสังคม การเมืองในลักษณะที่เป็นเหตุเป็นผล (cognitive) และมีความตื่นตัวในเรื่องการใช้อำนาจเชิงรุก ในทางการเมือง (active role)

จะกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมือง มีความสำคัญต่อบุคคลในสังคมโดยรวม เปรียบเสมือนแบบแผนของค่านิยมและบรรทัดฐานทางการเมือง ซึ่งช่วยให้การทำงานของสถาบัน และองค์กรทางการเมืองต่าง ๆ มีความสอดคล้องกัน และทำหน้าที่เป็นเครื่องชี้แนะแนวทางการ ประพฤติทางการเมืองให้แก่บุคคล โดยช่วยตีความสิ่งที่เป็นการเมืองนั่นเอง ดังนั้น บทบาทที่สำคัญ ของวัฒนธรรมทางการเมือง คือ สมาชิกในสังคมการเมืองย่อมต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง และสนับสนุนให้มีความชอบธรรมกับระบอบการเมืองในสังคมนั้น ๆ ดำรงอยู่ และมีความมั่นคง ใน ขณะเดียวกันอาจเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการดำเนินงานของระบบการเมืองได้ด้วย

2. ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นมิติที่สำคัญในสาขาวิชาการพัฒนาการเมือง ซึ่งเป็น สาขาวิชาในทางรัฐศาสตร์ เสนอแนวความคิดของนักวิชาการคนสำคัญ Almond และ Verba นั้น ได้แบ่งวัฒนธรรมทางการเมืองเป็น 3 ประเภท ดังนี้ (Gabriel A. Almond & Sidney Verba, 1965: 23-25)

2.1 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial political culture) เป็น วัฒนธรรมทางการเมืองในระบบดั้งเดิม ประชาชนในสังคมไม่มีความรู้ไม่มีบทบาท ประชาชนแทบไม่

มีความสัมพันธ์กับระบบการเมืองและขาดสำนึกความเป็นพลเมืองของรัฐ ไม่หวังว่าระบบการเมืองระดับชาติจะตอบสนองความต้องการของใคร ไม่มีความคิดเห็นและไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่ได้กำหนดบทบาททางการเมืองให้กับใคร ไม่มีรัฐธรรมนูญ และไม่มีข้อเรียกร้องทางการเมืองระหว่างประชาชนกับระบบการเมือง ประชาชนไม่ได้สนใจต่อระบบการเมืองปรากฏในสังคมที่ปฏิบัติตามจารีตประเพณีดั้งเดิม ซึ่งปกครองกันแบบง่าย ๆ ในประเทศไทยหรือประชาชนในสังคมชนบทที่ห่างไกลความเจริญ เป็นต้น แต่ในปัจจุบันจะปรากฏกลุ่มวัฒนธรรมแบบคับแคบในยุคสมัยใหม่ก็มี เช่น เมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปประชาชนก็ไปลงคะแนนเสียง เมื่อลงคะแนนเลือกตั้งเสร็จแล้ว ก็ไม่ได้สนใจว่าใครจะได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ได้ติดตามการทำงานหรือไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองแต่อย่างใด ถือเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบโบราณที่ปรากฏอยู่ในสังคมทางการเมืองสมัยใหม่ ซึ่งยังคงปรากฏอยู่ในสังคมไทย

2.2 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject political culture) เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจต่อระบบการเมืองโดยทั่ว ๆ ไปในระดับหนึ่ง ประชาชนในสังคมไม่มีความรู้สึกว่าตนเองมีความหมายหรืออิทธิพลต่อระบบการเมือง ประชาชนได้ยอมรับอำนาจรัฐ เชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐ แต่ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าเรียกร้องทางการเมือง ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยถือว่าการเมืองเป็นเรื่องของผู้มีอำนาจหรือผู้มีบารมี ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าจะพบได้ในกลุ่มคนชั้นกลาง ในประเทศกำลังพัฒนา ความเชื่อที่ฝังรากลึกมาตั้งแต่อดีตอันเป็นอิทธิพลของสังคมเกษตรกรรม ซึ่งมองว่ารัฐมีอำนาจเป็นผู้ปกครองเท่านั้น ประชาชนทั่วไปควรมีหน้าที่เพียงเชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น วัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้จะพบเห็นได้ในสังคมทางการเมืองของประเทศไทย เช่น เขารู้วาระบบการเมืองสามารถจัดสรรและจัดการผลประโยชน์ให้เขาได้ แต่เขาไม่สามารถบทบาทหรืออิทธิพลต่อระบบการเมืองนั้นได้ เขารู้เรื่องราวเกี่ยวกับอำนาจรัฐและการเมืองและยอมรับกับระบบนั้นๆ แต่ไม่รู้ว่าตนจะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมผ่านช่องทางหรือกลไกนั้นได้อย่างไร (วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ, 2558: 15-17)

2.3 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participant political culture) เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองเป็นอย่างดี มีจิตสำนึกทางการเมืองสูงเห็นคุณค่า ตื่นตัวทางการเมืองตระหนักรู้ และได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง พวกเขาเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถมีอิทธิพลต่อการเมืองได้และมีอำนาจที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ โดยต้องมีการควบคุมกำกับและตรวจสอบผู้ปกครองในการใช้อำนาจทางการเมือง ปกครอง เพื่อให้ระบบการเมืองตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงด้วยความเป็น

ธรรม และอยู่ในขอบเขตของกฎหมาย วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมมักจะพบเห็นได้ในประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบก้าวหน้าสูง และมีชนชั้นกลางกลุ่มใหญ่ที่มีจิตสำนึกทางการเมืองรวมทั้งมีความรับผิดชอบสูง (ฉานทิพย์ สันตะพันธ์, 2549: 4)

ดังนั้น ในสังคมหรือประเทศหนึ่ง ๆ ไม่ได้มีวัฒนธรรมทางการเมืองเพียงตัวแบบหรือประเภทเดียว แต่มักเป็นในรูปแบบการผสมผสานของ 3 ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองเหล่านี้ เช่น แบบค้ำแคบ - ไฟร์ฟ้า แบบไฟร์ฟ้า - มีส่วนร่วม, แบบค้ำแคบ - มีส่วนร่วม สำหรับประเทศไทยนั้น มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไฟร์ฟ้า และแบบมีส่วนร่วม คือการเมืองเป็นเรื่องของผู้มีอำนาจหรือผู้มีบารมี จะพบได้ในกลุ่มคนชั้นกลาง ในประเทศกำลังพัฒนา โดยมีความเชื่อที่ฝังรากลึกมาตั้งแต่อดีต ซึ่งมองว่ารัฐมีอำนาจเป็นผู้ปกครองเท่านั้น ส่วนวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองเป็นอย่างดี ตื่นตัวทางการเมืองตระหนักรู้ในทางการเมือง มีจิตสำนึกทางการเมืองสูงเห็นคุณค่าและความสำคัญในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการผสมผสานประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองไทยนั่นเอง

3. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

วัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทย ในอดีตเป็นวัฒนธรรมการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มองว่าการเมืองเป็นเรื่องเฉพาะของชนชั้นนำที่มีความรู้และฐานะทางเศรษฐกิจ ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 โดยกลุ่มที่เรียกว่า "คณะราษฎร" พัฒนารูปแบบการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย แต่ระบอบประชาธิปไตยก็ยังไม่สมบูรณ์แบบอย่างแท้จริงในอีกหลาย ๆ ประเด็น เช่น ประชาชนยังขาดความสนใจ ความรู้ ความเข้าใจต่อระบบการเมืองการปกครอง จากเหตุและปัจจัยดังกล่าวนี้นี้จะเห็นได้ว่าปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองก็มีความสำคัญมิใช่น้อยในการที่จะพัฒนาประเทศไทยให้เป็นประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ทัดเทียมกับอารยประเทศ ประชาชนจะต้องปรารถนาต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และมีสำนึกหรือวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยดังต่อไปนี้

3.1 สำนึกและความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เมื่อประชาชนศรัทธาแล้วจะมีความเชื่อมั่น ถ้าหากมีอะไรเกิดขึ้นกับระบอบประชาธิปไตย ประชาชนต้องออกมาปกป้องระบบการเมืองที่ต้องรักษาเอาไว้คือ ระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นระบบการปกครองที่เสียหายน้อยที่สุด เพราะมีหลักการเคารพในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จิตสำนึกและความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย เช่น การเคารพกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

3.2 สำนักในเรื่องสิทธิเสรีภาพ เป็นหลักการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย หลักสิทธิเสรีภาพเป็นหลักการที่สำคัญขั้นพื้นฐานของระบบเสรีประชาธิปไตย เป็นการรับรองสิทธิของเสรีชนหรือประชาชนทั่วไป เช่น สิทธิในการเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิในการเลือกประกอบอาชีพ สิทธิในการรับรู้ข่าวสาร สิทธิในการชุมนุม สิทธิในการแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

3.3 สำนักในการต่อสู้ เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ผู้ที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยจะต้องพร้อมที่จะต่อสู้ เพื่อสิทธิของตนเองอันชอบธรรม เช่น ถ้าตนเองถูกกีดกันไม่สามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองหรือถูกกีดกันไม่ให้มีส่วนร่วมทางการเมือง จะต้องต่อสู้เพื่อให้ได้สิทธิของตนเองกลับคืนมา ซึ่งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน การต่อสู้เพื่อสิทธิอันชอบธรรมถือเป็นหลักการของประชาธิปไตย แต่ในการต่อสู้ เพื่อสิทธิของตนเองต้องเคารพสิทธิของผู้อื่นด้วย และต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของคนอื่น หากเป็นการเอาแต่ได้ เพื่อตนเองโดยไม่คำนึงถึงสิทธิของผู้อื่น เป็นการแสดงว่าผู้นั้นขาดจิตสำนึกในระบอบประชาธิปไตยจะกลายเป็นเรื่องการเห็นแก่ตัว

3.4 สำนักเสียงส่วนใหญ่และเคารพสิทธิเสียงส่วนน้อย หลักการตัดสินใจขัดแย้งและการคลี่คลายข้อขัดแย้งในระบอบประชาธิปไตย เช่น การออกเสียงลงคะแนนหรือการลงประชามติเห็นชอบ จะต้องเลือกเสียงส่วนมาก และเคารพเสียงส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ แต่การใช้เสียงส่วนใหญ่จะต้องไม่ขัดต่อสิทธิของเสียงส่วนน้อย ต้องเคารพรับฟังเสียงส่วนน้อย ในขณะเดียวกันเสียงส่วนใหญ่ จะต้องไม่ละเมิดต่อสิทธิของเสียงส่วนน้อยด้วย

3.5 สำนักหลักความเสมอภาค เป็นหลักความเสมอภาคในทางกฎหมาย ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมไม่ว่าจะเพศชายและเพศหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน ประชาชนทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกัน ซึ่งใช้บังคับกับทุกคนในสังคมและหลักความเสมอภาคในทางการเมือง เช่น เมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปประชาชนผู้มีสิทธิในการออกเสียงลงคะแนน เพื่อเลือกตัวแทนของตนเองเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ประชาชนหนึ่งคนก็มีหนึ่งเสียงเท่ากัน และผู้หญิงก็มีสิทธิสามารถลงเลือกตั้งทางการเมืองได้เท่ากับผู้ชายถูกต้องตามหลักกฎหมาย และเป็นที่ยอมรับในสังคมปัจจุบัน หลักทั้งสองประการต้องมีอยู่ในระบอบประชาธิปไตย ถ้าหากไม่มีหลักการนี้จะทำให้ประชาชนบางคนกลายเป็นผู้มีอภิสิทธิ์เหนือประชาชนคนอื่นทั้ง ในทางกฎหมายและในทางการเมือง

3.6 สำนักหลักความยุติธรรม เคารพกฎหมาย ในระบอบประชาธิปไตยจะต้องใช้หลักความยุติธรรมเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชนและการดำเนินการต่าง ๆ ต้องปราศจากอคติหรือเห็นแก่ผลประโยชน์ หากประชาชนในสังคมประชาธิปไตยไม่เคารพ

กติกานำไปสู่ปัญหาความขัดแย้ง ต่าง ๆ ไม่สามารถที่จะยุติลงได้ หรือไม่สามารที่จะแก้ไขให้
ลุล่วง อาจนำมาซึ่งการละเมิดสิทธิของผู้อื่น

3.7 สำนึกในความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง เคารพความ
คิดเห็นซึ่งกันและกัน จะต้องอยู่ในขอบเขตของกฎหมายและทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนหรือเสื่อม
เสียชื่อเสียง การใช้สิทธิเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงออกต่าง ๆ ทุกคนสามารถ
กระทำได้ แม้เราจะไม่เห็นด้วยหรือไม่ชอบก็ต้องอดทนรับฟังในความเห็นต่างนั้น เป็นการเคารพและ
ให้เกียรติซึ่งกันและกัน

3.8 สำนึกในหลักนิติธรรม (The Rule of Law) หลักนิติธรรม คือหลักการอันถูกต้อง
ตามกฎหมายเป็นที่ยอมรับ มีความชอบธรรมตามกระบวนการกฎหมาย เรียกว่าการปกครองต้อง
เป็นไปตามหลักของกฎหมายเท่านั้น ซึ่งตรงกันข้ามกับการปกครองโดยคณะบุคคล (สมปอง รักษา
ธรรม, 2552, น.32-34)

จะเห็นว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยนั้น มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจาก
ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 การ
พัฒนาในระบอบประชาธิปไตยยังไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร ประชาชนยังขาดความสนใจ ความรู้
ความเข้าใจต่อระบบการเมืองการปกครอง ฉะนั้น ต้องเร่งปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตยแก่คนในชาติให้จงได้ตามจิตสำนึกหรือวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบอบ
ประชาธิปไตยที่ได้ไว้กล่าวข้างต้น

4. แนวคิดทฤษฎีวัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นนำ

แนวคิดทฤษฎีวัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นนำ (Elitists) มีทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานมี
ความเห็นว่ ในสังคมใด ๆ ก็ตามที่มีการตัดสินใจในเรื่องใหญ่ ๆ ล้วนแต่กระทำโดยประชากรส่วน
น้อยของสังคมนั้น อาจจะมีความเป็นมาหรือก่อร่างสร้างตัวมาจากเงื่อนไขความแตกต่างที่ไม่
เหมือนกัน เช่น การปฏิบัติทางการเมือง การยึดอำนาจการปกครอง การควบคุมปัจจัยการผลิตทาง
เศรษฐกิจ หรือมาโดยกำเนิดชนชั้นวรรณะ แต่เมื่อถึงที่สุดแล้วกลุ่มเหล่านี้มีอำนาจชี้ขาด และไม่มี
กลไกหรืออุดมการณ์ใดเลยที่จะสามารถป้องกันการครอบงำสังคมโดยกลุ่ม Elite ได้ เนื่องจาก
สมาชิกของชนชั้นนำเหล่านี้มีทั้งอำนาจและการจัดตั้งมีความชัดเจนทางการเมืองตลอดจนคุณสมบัติ
เฉพาะตัวสูงเด่น จึงสามารถรักษาและสืบทอดฐานะครอบงำของตนเอาไว้ได้อย่างต่อเนื่องและมี
อำนาจเหนือบุคคลทั่วไปในสังคมนั้น

ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ว่าด้วย ทฤษฎีแนว Elitists ก็ยังเชื่อว่า อำนาจทาง
การเมืองย่อมตกอยู่ในมือของคนส่วนน้อยที่ครอบงำสังคม บุคคลคนเหล่านี้สามารถผลักดันกลไก

การเลือกตั้ง เพื่อให้รับใช้จุดหมายของตนได้เสมอ มักจะใช้วิธีการตั้งแต่หรือการบังคับขู่เข็ญ นำไปสู่การทุจริตทางการเมืองหรือที่เรียกว่า “การซื้อสิทธิขายเสียง” ไปจนถึงการโฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างเชี่ยวชาญ ทำให้คนที่ประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาเป็นผู้นำทางการเมืองนั้น ล้วนแต่เป็นคนคนที่พวกชนชั้นนำในสังคมยอมรับได้เท่านั้น

แนวความคิดหรือทฤษฎีวิวัฒนาการทางการเมืองของชนชั้นนำ มีหลายแนวทางและมีความแตกต่างกัน เลือกศึกษาทฤษฎีคลาสสิก และแบบใหม่เกี่ยวกับชนชั้นนำ Geraint Parry ได้รวบรวมแนวคิดของกลุ่มนักทฤษฎีที่เชื่อในการดำรงอยู่และอิทธิพลของชนชั้นนำไว้หนังสือ “Political Elites” โดยนักทฤษฎีแนว Elite คนสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีชนชั้นนำแบบคลาสสิก เป็นหลักพื้นฐานของชนชั้นนำ วิลเฟรโด พาเรโต และเกตาโน มอสกา (Vilfredo Pareto & Gaetano Mosca) กล่าวว่า หลักการพื้นฐานของชนชั้นนำ ซึ่งมีลักษณะเหนือกว่าของบุคคลอื่น และบุคคลที่จะขึ้นมาเป็นชนชั้นนำจะต้องมีความฉลาดที่เหนือกว่าประกอบไปด้วยคุณลักษณะเชิงจิตวิทยา เมื่อชนชั้นนำคนหนึ่งขึ้นมาแทนที่ชนชั้นนำคนเดิมเรียกกระบวนการเหล่านี้ว่า “กระบวนการหมุนเวียนของชนชั้นนำ” (Circulation of Elites) ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นครั้งสำคัญ สะท้อนให้เห็นว่า ชนชั้นนำเหล่านั้นถึงจุดอิมมัตูทางการเมือง เนื่องจากสาเหตุหรือปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่ส่งผลกระทบต่อชนชั้นนำจะค่อย ๆ เสื่อมลงหรือสูญเสียความเข้มแข็งของตนเอง เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้นำที่ปกครองด้วยกำลังจะสูญเสียจินตนาการ และสูญเสียความหลักแหลมในการดำรงรักษาไว้ซึ่งหลักการและการปกครองของตนเอง

ความแตกต่างระหว่าง Vilfredo Pareto และ Gaetano Mosca คือ Pareto เชื่อว่า คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับชนชั้นปกครองเหมือนกันในทุก ๆ เวลา แต่ Mosca เชื่อว่า คุณลักษณะดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละสังคม เช่น ในบางสังคมความกล้าหาญและความเป็นนักรบ ในการต่อสู้อาจเป็นปัจจัยหลักที่นำไปสู่การเป็นชนชั้นนำ ในขณะที่บางสังคมทักษะและความสมารถที่จะนำมาซึ่งความมั่งคั่งเป็นสิ่งที่ถูกพิจารณาดีกว่า

ทฤษฎีชนชั้นนำแบบใหม่ (Contemporary Elitists) ซี โรธ มิลล์ (Mills, 1956) มีความเชื่อว่า ชนชั้นนำปกครอง (Elite Ruler) เป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ อยู่บนฐานของการหาผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่โดยมีชนชั้นนำ เพราะมีฐานความคิดแตกต่างกันระหว่างชนชั้นนำและคนส่วนใหญ่ในการแสวงหาผลประโยชน์ และนำไปสู่การสร้างศักยภาพความขัดแย้งระหว่างคน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มหนึ่งอยู่ที่ยอดสุดของลำดับชั้นทางสังคมได้ผูกขาดอำนาจ โดย 3 สถาบัน ได้แก่ การทหาร บริษัทขนาดใหญ่ และรัฐบาลสหพันธรัฐ ผลประโยชน์และกิจกรรมของชนชั้นนำจากสถาบันทั้ง 3 สถาบันหลักเหล่านี้ จะกล่าวได้ว่ามีลักษณะเหมือนกันและความสัมพันธ์เกี่ยวพันกัน

การสร้างชนชั้นนำอำนาจ (Power Elite) มีความเกี่ยวข้องกับความสอดคล้องกันของอำนาจทางการเมือง การทหาร การเศรษฐกิจ Mills เรียกผู้นำทางการเมืองว่า “นายทหารของชนชั้นนำทางเศรษฐกิจ” Lieutenants of the Economic Elite) โดยงานวิจัยพบว่า คนส่วนใหญ่ที่อยู่ในตำแหน่งชนชั้นนำของประเทศ เป็นประชากรที่มีภูมิหลังที่มีอภิสิทธิ์ในสังคมสูง เช่น นักการเมือง ผู้พิพากษา ข้าราชการระดับสูง ข้าราชการทหารระดับสูง และกรรมการบริหารทั้งในบริษัทขนาดใหญ่ นอกจากนี้ยังมีระดับการคัดสรรตนเองของชนชั้นนำขึ้นคือ บุตรของสมาชิกที่เป็นชนชั้นนำถูกคัดโดยตนเอง เพื่อไปสู่ตำแหน่งชนชั้นนำ (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, ชนชั้นนำในการเมืองไทยปัจจุบัน, 2550)

นักทฤษฎีแนว Elite คนสำคัญ ๆ เช่น Gaetano Mosca, Vilfredo Pareto, และ C. Wright Mills ต่างก็แบ่งชนชั้นนำในสังคมออกเป็นสองระดับได้แก่ ระดับบนกับระดับล่าง ทั้งสองระดับดังกล่าว ซึ่งมีบทบาทและอิทธิพลไม่แตกต่างกัน แต่มีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกัน ในบางกรณีชนชั้นนาระดับล่าง มักจะมีบทบาทที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างผู้ตัดสินใจระดับสูงกับส่วนน้อยที่เหลือของสังคม ทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง โดยจะมีการป้อนข่าวสารข้อมูลให้ทั้งสองฝ่ายคอยอธิบายตลอดจนสร้างความชอบธรรมให้กับนโยบายของชนชั้นนาระดับสูง แต่ในขณะเดียวกันมติและกฎหมายที่ออกมาโดยชนชั้นนาระดับบน ล้วนแต่ต้องอาศัยการปฏิบัติและผลักดันให้เป็นจริงโดยชนชั้นนาระดับล่างทั้งสิ้น เนื่องจากชนชั้นนาระดับบนยังมีจำนวนน้อยเกินไป จึงต้องอาศัยชนชั้นนาระดับล่างไปทำหน้าที่เป็นผู้นำ (Leaders) ในวงการต่าง ๆ เพื่อเป็นฐานในการปกครองของตน บ่อยครั้งที่สมาชิกใหม่ของชนชั้นนาระดับบน ถูกคัดเลือกก็มาจากชนชั้นนาระดับล่างเช่นกัน เพื่อเข้ามาสู่สังคมชนชั้นของคนภายนอกจะต้องผ่านการสังกักระดับล่างเป็นแห่งแรกเสียก่อน

จะกล่าวได้ว่า การดำรงอยู่ของชนชั้นนำ เป็นสิ่งที่สังคมเสี่ยงไม่พ้น และเป็นกฎเกณฑ์อย่างหนึ่งของการเมืองที่ถูกค้นพบโดยนักสังคมศาสตร์ นักทฤษฎีแนว Elite ยังมีทรรศนะและความเชื่อเกี่ยวกับชนชั้นนำแตกต่างกันอยู่มาก เช่น Mosca เชื่อว่าชนชั้นนำสามารถกุมอำนาจในสังคมได้ก็เพราะความสามารถในการจัดการองค์การ (organization abilities) เป็นสำคัญ ส่วน Pareto ยืนยันว่า เป็นเรื่องของธรรมชาติมนุษย์ที่มีสภาพจิตต่างกัน ขณะที่ Mills เห็นว่า ฐานะครอบงำของชนชั้นนำไม่ได้เกิดจากคุณสมบัติเฉพาะตัวของพวกเขา หากมาจากตำแหน่งในสถาบันหลัก ๆ ของสังคมที่คนกลุ่มนี้ยึดกุมเอาไว้ จากที่เด็กล่ามาเป็นเงื่อนไขสำคัญ ๆ ที่จะการครอบครองฐานะของชนชั้นนำ

ดังนั้น ชนชั้นนำจึงมีลักษณะความแตกต่างจากคนส่วนใหญ่ โดยสรุปและสามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ประเภท ได้แก่ 1) ชนชั้นนำเป็นคนกลุ่มจำนวนน้อย แต่มีอำนาจต่อคนส่วนใหญ่ และเป็นผู้นำที่จัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม 2) คนจำนวนน้อยแต่ไม่ใช่ตัวแทนของปวงชนที่แท้จริง แต่ถูกคัดมาจากชนชั้นในระดับสูง 3) ค่านิยมของชนชั้นนำกลายเป็นค่านิยมพื้นฐานของสังคมที่คนส่วนใหญ่ตั้งเป็นเป้าหมาย อยากจะได้และอยากจะเป็นชนชั้นนำคอยปกป้องค่านิยมนี้ 4) ชนชั้นนำมักมีความเข้มแข็ง ไม่ค่อยได้รับอิทธิพลจากคนส่วนใหญ่ แต่คนส่วนใหญ่จะได้รับอิทธิพลจากชนชั้นนำ 5) นโยบายของรัฐบาลไม่ได้สะท้อนความต้องการคนส่วนใหญ่ แต่จะสะท้อนความต้องการของชนชั้นนำมากกว่า การเปลี่ยนแปลงนโยบายจะค่อยเป็นค่อยไป 6) การเคลื่อนย้ายสังคมส่วนใหญ่สู่สังคมชนชั้นนำจะเป็นไปอย่างช้าๆ แต่ต่อเนื่องโดยคนส่วนใหญ่จะเข้าไปในชนชั้นนำได้นั้นก็ต่อเมื่อยอมรับกฎ กติกา มาตรฐานของกลุ่มชนชั้นนำ โดยชนชั้นนำจะไม่ปรับตัวเข้าหากลุ่มคนส่วนใหญ่

5. วิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นนำระดับท้องถิ่นไทย : จากมุมมองทฤษฎีชนชั้นนำ

สำหรับประเทศไทย เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยวางหลักการไว้ว่า ประชาชนทุกคนมีสิทธิ เสรีภาพ และได้รับความคุ้มครอง มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย แต่ในความเป็นจริงโดยธรรมชาติ จะมีคนบางคนที่มีความสามารถเหนือกว่าคนทั่วไปที่เป็นคนจำนวนน้อยในสังคมที่มีการแสดงออก ในการเป็นผู้นำทำให้บุคลิกลักษณะที่แตกต่างจากคนทั่วไปหรือที่เรียกว่า “ชนชั้นนำ” แม้ทุกวันนี้จะเป็นสังคมแบบประชาธิปไตย แต่การแบ่งชนชั้นยังเกิดขึ้น โดยโลกแห่งทุนนิยมมีเศรษฐกิจเป็นตัวขับเคลื่อนทางสังคมและโครงสร้างทางเศรษฐกิจเป็นตัวชี้วัดและแบ่งชนชั้นทางสังคม โดยแบ่งคนออกเป็น 3 ชนชั้น ได้แก่ ชนชั้นสูง ชนชั้นกลาง และชนชั้นล่าง โดยที่ประชาชนแต่ละคนจะถูกจัดอยู่ในชั้นตามศักยภาพสามารถวัดได้จากความมั่งคั่งร่ำรวย รายได้ เงินเดือน การศึกษา ฐานะ ตำแหน่งหน้าที่การงาน และชาติตระกูล ชนชั้นสูง ได้แก่ นักการเมือง นักธุรกิจ และข้าราชการชั้นสูง ชนชั้นกลาง ได้แก่ พนักงานหรือข้าราชการทั่วไป ชนชั้นล่าง ได้แก่ ประชาชนทั่วไปที่หาเช้ากินค่ำที่มีฐานะยากจน เกษตรกร และมีการศึกษาน้อยเป็นต้น แต่การเปลี่ยนแปลงทางชนชั้นจะมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป เมื่อบุคคลนั้นมีฐานะที่ดีขึ้น หรือมีการศึกษาที่สูงขึ้นจะได้รับการยอมรับจากสังคม

การเมืองและวัฒนธรรมทางการเมือง ความเข้าใจโดยทั่วไปในเมืองไทยเกี่ยวกับการเมือง เป็นการแย่งชิงตำแหน่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการเมืองในท้องถิ่นไทย นำไปสู่กระบวนการที่จะทำให้เกิดการจัดสรรแบ่งปันทรัพยากรของกลุ่ม โดยกระบวนการนี้อาจเกิดจากการตกลงกันอาศัยกรอบกฎกติกาที่แน่นอน หรืออาจเกิดขึ้นจากการใช้อำนาจดิบของผู้ที่มีพลังกำลังสูงกว่าคนอื่น นับตั้งแต่

ชื่อเสียงเกียรติยศและอิทธิพลที่ได้สั่งสมมาหรือที่เรียกกันว่า “บารมี” ซึ่งเกิดจากการสั่งสมคุณงามความดีอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาานาน ไม่ใช่เกิดมีเพียงช่วงข้ามคืน แม้บางครั้งประสบพบเจออุปสรรคมากมายก็ไม่ท้อถอย ยังคงตั้งมั่นในแนวทางนั้นและรวมไปถึงการเอาชีวิตเป็นเดิมพันในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อบ้านเมืองด้วยความบริสุทธิ์ใจ และมีความดีเป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณชน ทำให้บุคคลผู้นั้นหรือพรรคการเมืองนั้นได้รับศรัทธา เคารพนับถือ สะท้อนให้เห็นการมีอำนาจเหนือบุคคลทั้งหลาย

คำว่า “บารมี” ในนิยามที่เฉพาะเจาะจงของเวเบอร์จะหมายถึง คุณสมบัติที่ไม่ธรรมดาของบางคน ถูกมองว่าเป็นผู้มีอำนาจวิเศษ หรือกระทั่งกลายเป็นผู้วิเศษไปเลย คนที่มีบารมีอย่างแท้จริงมักจะมีฐานะครอบงำผู้อื่นได้ และมีลักษณะเป็นพวกหัวรุนแรง (Radical) ซึ่งก้าวขึ้นมาท้าทายกฎเกณฑ์ที่ยอมรับกันอยู่แตกต่างจากผู้อื่น ผู้นำแบบนี้ไม่ได้รับเลือกมาจากสถานการณ์ปกติ เช่น ในยามที่สังคมมีปัญหายุ่งยากมักจะเกิดผู้นำโดยธรรมชาติ ซึ่งไม่ใช่ผู้มีอำนาจอย่างเป็นทางการหรือมีฐานะนำโดยจารีตประเพณี โดยผู้นำดังกล่าวจะถูกมองว่ามีความสามารถพิเศษ และอาจมีความเป็นมาหลากหลาย ตั้งแต่เป็นศาสดา วีรบุรุษ นักพูด หรือผู้นำฝูงชน และเป็นที่ต้องการในสถานการณ์ที่มีปัญหายุ่งยากทางสังคม การเกิดขึ้นของผู้นำในรูปแบบนี้จึงเกี่ยวข้องกับสภาพจิตตื่นเต้นเร้าร้อนของมวลชนพร้อมที่จะมอบตัวอยู่ภายใต้การชี้นำของผู้ที่มีอำนาจบารมี ยอมเป็นผู้ตามและยินดีที่จะหันหลังให้กับกฎระเบียบเก่า และเดินตามแบบแผนที่ไม่เคยมีมาก่อน อาจกล่าวได้ว่า การนำโดยบารมีที่แท้จริงนั้น จะมีการเรียกร้องพันธะผูกมัดของผู้ตามมากกว่าการนำแบบอื่น ๆ ผู้นำที่มีบารมีจะเรียกร้องให้มวลชนเชื่อฟังและปฏิบัติตาม จะเห็นได้จากสถานการณ์ที่ไม่ปกติช่วยชี้หนทางและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จะถือว่าบุคคลนั้นได้รับการยอมรับจากมวลชน และเป็นผู้ที่มีอำนาจบารมีต่อสถานการณ์นั้นๆ

ดังนั้น เมื่อเวลาผ่านไปการนำแบบนี้มักจะแปรเปลี่ยนไปเป็นการนำแบบอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อสถานการณ์เร่งด่วนมีการเรียกร้องให้มีผู้นำโดยบารมีได้ผ่านพ้นไปแล้ว ส่งผลต่อบรรดาสาวกหรือคนใกล้ชิดผู้นำโดยบารมีกลายเป็นผู้ที่มีอภิสิทธิ์ชนแทน โดยอาศัยบารมีเก่าของนาย เพื่อสร้างเป็นสถาบันการปกครองตนขึ้นมาใหม่ ตลอดจนมีการเริ่มแสวงหาผลประโยชน์จากสถาบันเหล่านี้ เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือไม่ก็มีฐานันดรคนชนชั้นสูงอื่น ๆ ส่วนบุคคลทั่วไปเป็นเพียงราษฎรแบกรับหน้าที่ที่ต้องจ่ายภาษีให้แก่รัฐที่ต้องขึ้นต่อกฎหมายอย่างเข้มงวด ในส่วนของบารมีเก่าของผู้นำก็จะถูกแปรเปลี่ยนเป็นกฎระเบียบประเพณีหรือไม่ ก็เป็นหลักปฏิบัติที่ไม่สามารถละเมิดได้แทน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำโดยบารมีกับผู้ตามเริ่มแปรเปลี่ยนไปจากความเชื่อถือศรัทธาในบุญบารมี ก็กลายเป็นความเคารพในอำนาจที่มีจารีตประเพณีรองรับเท่านั้น สะท้อนให้เห็นถึงปัญหา

การนำโดยบาร์มีเช่นนี้ไม่ค่อยมั่นคงนัก เนื่องจากตัวผู้นำอาจจะสูญเสียบาร์มีไป เช่น อำนาจพิเศษที่เคยมีหมดไปแล้วก็จะทำให้มวลชนอาจจะทิ้งผู้นำไปในที่สุด เนื่องจากความเชื่อถือของมวลชนจะขึ้นต่อลักษณะ “พิเศษ” ที่ไม่เหมือนใครของผู้นำ ซึ่งหากลักษณะพิเศษดังกล่าวหมดไปแล้ว มวลชนก็ไม่จำเป็นต้องเชื่อถือหรือติดตามบุคคลนั้นอีก

การได้มาซึ่ง “อำนาจ” นั้นมีหลากหลาย สามารถที่จะทำให้อันอื่นทำตามความต้องการของตนหรือพรรคการเมืองนั้นได้ อำนาจหรือความสามารถที่จะทำให้อันอื่นทำตามความต้องการได้นั้น มีวิธีการอย่างกว้างๆ อยู่เพียงสองอย่างคือ หากไม่ใช้ความรุนแรงก็ใช้การชักจูง แต่ควรเข้าใจด้วยว่าไม่ว่าความรุนแรงหรือการชักจูง ล้วนมีความสลับซับซ้อนมากกว่าการใช้พลังทางกายบีบบังคับโดยตรง หรือการพูดจาเกลี้ยกล่อม นอกจากนี้วิธีการทั้งสองอย่างนี้ย่อมใช้ร่วมกัน และมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา

อำนาจทางการเมืองหรือความสามารถที่จะกำหนดการจัดสรรแบ่งปันทรัพยากรแล้ว ควรคำนึงว่า อำนาจนี้ไม่ได้ตั้งอยู่โดดเดี่ยว แต่มีอำนาจอื่นเสริมอยู่เป็นอำนาจทางเศรษฐกิจในทุกสังคม ทุกคนเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจได้ไม่เท่ากัน คนที่เข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจมากกว่า (ด้วยเหตุใดก็ตาม) ย่อมมีอำนาจเหนือคนที่เข้าถึงน้อยกว่า เพราะคนอื่นต้องพึ่งพาเขาในทางเศรษฐกิจไม่มากนักน้อยอยู่เสมอ ในทางการเมืองอาจจะมาซึ่งระบบ “หัวคะแนน” ส่งผลให้อำนาจทางเศรษฐกิจแปรเป็นอำนาจทางการเมืองและวัฒนธรรม เช่น ในหมู่ชนชาวนา นักรุกขฤกษ์อุตสาหกรรม ผู้ส่งออก ผู้นำเข้าที่ประสบความสำเร็จ และนายทุนผูกขาด ฯลฯ ผู้คนส่วนใหญ่มักถูกอบรมสั่งสอนให้ยอมรับอำนาจของบุคคลหรือสถาบันนั้น ๆ มาหรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ การยอมรับอำนาจนั้นเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในสังคมมาจากวัฒนธรรมประเพณี เมื่อวัฒนธรรมเปลี่ยนไปฐานของอำนาจทางวัฒนธรรมที่มีกับบุคคลหรือสถาบันใดก็อาจเปลี่ยนไปด้วย และในทางตรงกันข้ามวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปก็อาจถูกใช้เป็นฐานให้แก่อำนาจของบางบุคคลหรือสถาบันใหม่ ๆ หรือเสริมสร้างอำนาจของบุคคลหรือสถาบันเดิมให้แข็งแกร่งมากขึ้นก็ได้ มีอำนาจทางวัฒนธรรมในชุมชนสูง เพราะมีสายสัมพันธ์ส่วนตัวกว้างขวางมักแปรอำนาจทางวัฒนธรรมนี้ ให้กลายเป็นอำนาจทางการเมืองในเวลาต่อมา

ปัญหาวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของไทย และมีผลต่อความมั่นคงของระบอบประชาธิปไตยในแต่ละประเทศ การเป็นประชาธิปไตยขึ้นอยู่กับความศรัทธาของคนในชาติที่ประสงค์จะมีการปกครองและมีชีวิตแบบประชาธิปไตย ถึงแม้จะมีการเลือกตั้งทั่วไปเกิดขึ้นหลายครั้ง มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาหลายชุด มีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนเข้าไปบริหารประเทศมาแล้วหลายรัฐบาล ระบบการเมืองของประเทศไทยก็ยังเป็นปัญหา

และอุปสรรคต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมือง ได้แก่ ระบบเจ้าขุนมูลนาย ระบบราชการ และระบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาระบบเจ้าขุนมูลนาย เป็นบุคคลที่อยู่ในระดับฐานบนสุดของสังคม หรือเป็นคนกลุ่มน้อย แต่มีทรัพยากรจำนวนมากและถือได้ว่ามีอิทธิพลต่อระบบการปกครองของประเทศ ซึ่งมีอำนาจผูกขาดทางเศรษฐกิจและการเมืองสูง โดยชนชั้นนำแบบนี้จะอยู่ในการเมืองทุกระบบ โดยเฉพาะระบบการเมืองไทย เช่น เมื่อมีการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย จะต้องมีการสลับการเกิดรัฐประหารขึ้น ก้าวไม่พ้นไปจากระบบนี้ ซึ่งชนชั้นนำสังคมไทยในปัจจุบัน จะมีลักษณะเป็นผู้ที่มีฐานะดีจบการศึกษาจากต่างประเทศ และมีโอกาสดีกว่าประชาชนทั่วไป

2. ปัญหาระบบราชการ ในประเทศไทยตั้งแต่อดีตที่ผ่านมา เมื่อพรรคการเมืองอ่อนแอหรือโครงสร้างทางการเมืองมีปัญหาเรื่องการทุจริตและประพฤติมิชอบในระบบราชการ ยังคงเป็นปัญหาหลักและเรื้อรังที่สะสมมานาน ไม่อาจแก้ไขได้ สะท้อนให้เห็นภาพลักษณ์ของระบบราชการไทยติดอยู่กับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันอย่างแยกไม่ออก และระบบราชการยังให้ความสำคัญกับลำดับขั้นของการบังคับบัญชา ส่งผลให้ข้าราชการไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร รวมทั้งต้องเคารพในระบบอาวุโส

3. ปัญหาระบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองฝ่ายระหว่างผู้มีอำนาจและผู้ไม่มีอำนาจ ซึ่งมีสถานภาพทางสังคมแตกต่างกันและไม่เท่าเทียมกัน แต่ยังอยู่ร่วมกันได้เพราะมีลักษณะต่างตอบแทนซึ่งกันและกันซึ่งฝ่ายผู้อุปถัมภ์มีทรัพยากรในครอบครองมากกว่า ได้แก่ ทรัพย์สิน เงินทอง และที่ดิน อำนาจจึงสามารถให้การอุปการะ และคุ้มครองแก่ผู้รับการอุปถัมภ์ เพื่อตอบแทนบุญคุณในทุก ๆ เรื่อง สังคมไทยอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ดังนั้น ปัญหาระบบการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของไทย 3 ระบบผสมผสานกันอยู่ในสังคมการเมืองไทยจัดความสัมพันธ์ยากในหมู่ผู้ปกครอง เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองบางอย่างนั้นได้หล่อหลอมเป็นวิถีชีวิต หรือกลายเป็นเอกลักษณ์ที่แยกไม่ออกในสังคม จึงเป็นสาเหตุสำคัญอันหนึ่ง ที่ทำให้การพัฒนาระบอบประชาธิปไตย ไม่เจริญก้าวหน้าไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ประเทศไทย จึงมีลักษณะการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบกึ่งประชาธิปไตย คือ มีการเลือกตั้ง มีรัฐบาลมาจากการเลือกตั้งเข้ามาบริหารประเทศ แต่ประชาชนไม่ได้ติดตามหรือตรวจสอบการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายรัฐบาลให้เข้มแข็ง รวมทั้งประชาชนก็มีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย จนกระทั่งรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศ ทำให้ประเทศเสียหาย เสียโอกาสในการพัฒนาประเทศ เมื่อเลือกตั้งเสร็จก็ยิ่งว่างเฉย เพราะคิดว่าเป็น

เรื่องของผู้ปกครอง วัฒนธรรมทางการเมือง ดังกล่าวจึงแตกต่างจากประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยสากล ซึ่งประชาชนจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมีการติดตามตรวจสอบนักการเมืองอย่างเข้มแข็ง นำมาซึ่งการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยได้อย่างสมบูรณ์แบบ

วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย ที่แตกต่างจากประเทศที่พัฒนาระบบประชาธิปไตยที่เจริญก้าวหน้าอย่างสูงแล้ว ประชาชนในสังคมไทยยังมีลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยโดยสิ้นเชิง

1. ความยึดมั่นในตัวบุคคลมากกว่าหลักการหรือเหตุผล
2. ความยกย่องผู้ที่มีความรู้หรือมีเกียรติสูง
3. ความเคารพและคล้อยตามผู้มีวิวุฒิสูง
4. ความนิยมเรื่องเงินคือแก้วสารพัดนึก เงินซื้อได้ทุกอย่าง และเงินคือพระเจ้า
5. ความรักความอิสระ
6. ความนิยมในอำนาจเป็นลักษณะอำนาจนิยม
7. ความเชื่อในโชคลางของลัทธิและไสยศาสตร์
8. ความนิยมการเล่นพรรคเล่นพวก
9. เฉื่อยชาและความไม่กระตือรือร้นในทางการเมือง
10. นิยมระบบเจ้านายกับลูกน้อง
11. มีการจัดลำดับฐานะในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
12. ยึดมั่นในประเพณีดั้งเดิม
13. ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกแง่ร้าย ขาดความไว้วางใจผู้อื่น
14. รักสงบและประนีประนอม

จะกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แท้จริงเกิดขึ้นได้ทันทีแต่ต้องมีการพัฒนาและศึกษาอบรมหรือบ่มเพาะประชาชนในระบอบประชาธิปไตยจนวัฒนธรรมทางการเมืองสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนของประเทศนั้น ๆ ประชาชน ต้องมีจิตใจปรารถนาในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และมีจิตสำนึกหรือวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย

จุดแข็ง : วัฒนธรรมทางการเมืองในอดีต เป็นรูปแบบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นการปกครองที่มีกษัตริย์เป็นผู้ปกครองและมีสิทธิ์ขาดในการบริหารประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจุบันแล้ว เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุด ณ ตอนนี้อยู่ เป็นกระบวนการที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างอิสระ และ

เป็นกลไกในการแสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน เป็นการเพิ่มอำนาจให้กับประชาชนในแง่ของการมีทักษะความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์ในการรับผิดชอบดูแลตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนในที่สุด เช่น การไปใช้สิทธิการเลือกตั้งแทนที่ตนเองมองเห็นว่า จะช่วยทำให้ประเทศพัฒนาขึ้นกว่าเดิมเข้าไปบริหารบ้านเมืองทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการใช้ชีวิตแบบเดียวกัน และได้ความคุ้มครองทางกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันทุกประการ

จุดอ่อน : การเมืองท้องถิ่นไทยยังมีช่องว่างแสวงหาอำนาจ และแสวงหาผลประโยชน์ทางการเมืองซึ่งกันและกันระหว่างผู้ที่มีอำนาจทางการเมือง (ชนชั้นนำ) กับนักการเมืองในท้องถิ่นที่มีความได้เปรียบอำนาจทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ ทางสังคมและวัฒนธรรม และมีกำลังทุนหรือทรัพยากรที่จะสนับสนุนให้พรรคการเมืองหรือตัวของนักการเมืองนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ในการเมืองร่วมกัน (กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง) ส่งผลทำให้เกิดการซื้อสิทธิขายเสียงผิดกฎหมายและเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง โดยใช้เงินแลกเปลี่ยนกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือการเสนอให้สิ่งอื่นใดในรูปผลประโยชน์หรือทรัพย์สินต่างๆ หรืออาจเป็นการสัญญาว่าจะให้ทรัพย์สินเงินทองหรือสิ่งอื่นใดเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้ลงคะแนนหรือผู้ซื้อเสียงและงดเว้นการลงคะแนนแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นคู่แข่ง จึงเป็นสาเหตุสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาระบบประชาธิปไตย ไม่เจริญก้าวหน้าไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

สรุปท้ายบท

“วัฒนธรรมทางการเมือง” ของไทยปัจจุบันไม่ได้เกิดขึ้นลอยๆ โดยมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีมาก่อน เพราะสังคมไทยเองก็เปลี่ยนทั้งจากเงื่อนไขภายในและเงื่อนไขภายนอกอยู่ตลอดเวลา จึงมีการแปรเปลี่ยนส่วนนั้นส่วนนี้อ้อยอย่างไม่ขาดสาย มีผลกระทบต่อโครงสร้างทางวัฒนธรรมทั้งหมดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ฉะนั้น เพื่อจะเข้าใจวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องเข้าใจมรดกที่คนไทยปัจจุบัน รับผิดชอบมาจากอดีต รวมทั้งมีสำนึกถึงเงื่อนไขความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ, สังคม, และการเมือง ซึ่งเกิดขึ้นภายในและสภาพโลกาภิวัตน์ที่เราต้องเผชิญอยู่ไปพร้อมกัน วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย เกิดการแย่งชิงตำแหน่งสาธารณะ และใช้อำนาจบารมีในการแสวงหาผลประโยชน์ทางการเมืองเข้าเกี่ยวข้องเป็นผลทำให้คนทั่วไปรู้สึกว่าการเมืองไม่เกี่ยวข้องกับตน มากไปกว่าความสามารถที่จะเก่งกว่าอำนาจทางการเมืองจะเป็นของใคร ความเข้าใจเช่นนี้เป็นการกีดกันคนส่วนใหญ่ออกไปจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั่นเอง มีการซื้อสิทธิขายเสียงมาจากความยากจน ทศนคติเช่นนี้รองรับมาตรการรุนแรงต่าง ๆ

ซึ่งชนชั้นนำคิดค้นขึ้น เพื่อตอบสนองต่อคนชั้นกลาง โลกแห่งทุนนิยมมีเศรษฐกิจเป็นตัวขับเคลื่อนทางสังคมและโครงสร้างทางเศรษฐกิจเป็นตัวชี้วัดและแบ่งชนชั้นทางสังคม แม้แต่ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อำนาจทางการเมืองย่อมตกอยู่ในมือของคนส่วนน้อยที่ครอบงำสังคม บุคคลคนเหล่านี้ สามารถผลักดันกลไกการเลือกตั้ง ให้มารับใช้จุดหมายของตนได้เสมอ ดังนั้น ผู้นำทางการเมืองล้วนแต่เป็นคนชนชั้นนำ ในสังคมยอมรับได้เท่านั้น เกิดระบบอุปถัมภ์เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองฝ่าย เพราะมีลักษณะต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน เป็นกลุ่มผลประโยชน์เชิงธุรกิจที่เป็นชนชั้นนำทางเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถผูกขาดทางเศรษฐกิจ และสามารถเข้าไปมีบทบาททางการเมืองได้

องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการศึกษาผู้เขียนสรุปได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทยยังได้รับการสนับสนุนจากชนชั้นนำโดยทุนนิยมมีเศรษฐกิจเป็นตัวขับเคลื่อนทางสังคมและโครงสร้างทางเศรษฐกิจเป็นตัวชี้วัดการแบ่งชนชั้นทางสังคม เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม จึงเป็นสาเหตุสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาระบอบประชาธิปไตย ไม่เจริญก้าวหน้าไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ดังนั้น องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษานี้คือ ทราบจุดแข็งและจุดอ่อนทางวัฒนธรรมการเมืองของชนชั้นนำระดับท้องถิ่นไทย และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปพัฒนาต่อยอดอาศัยการขัดเกลาทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาทัศนคติ และความเชื่อเกี่ยวกับระบบการเมือง โดยเริ่มต้นที่สถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษา ซึ่งมีการปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าและเชื่อมั่นในระบอบการปกครองประชาธิปไตยเพิ่มมากขึ้นนำไปสู่การพัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบการปกครองของไทยให้สมบูรณ์แบบ และลดความเหลื่อมล้ำระหว่างชนชั้นทางสังคม

เอกสารอ้างอิง

- ฉานทิพย์ สันตะพันธ์. (2549). วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย: รัฐธรรมนูญที่แท้จริงซึ่งไม่เคยถูกยกเลิก. สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม 2559, จาก <http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?id=1014>
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2554). วัฒนธรรมทางการเมืองไทย. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 49-52.

- พระครูปลัด เกษภา ฬาทอง. (2562). วัฒนธรรมทางการเมือง : แนวคิดสู่การพัฒนาสังคมไทย. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, 14-27.
- รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข. (2550). ชนชั้นนำในการเมืองไทยปัจจุบัน: การศึกษากระบวนการผลิตซ้ำทุนวัฒนธรรมตามแนวปีแอร์ บูร์ดิเอ. วิทยานิพนธ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วชิรวัชร งามละม่อม. (2558). ทฤษฎีชนชั้นนำ. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2562, จาก http://learningofpublic.blogspot.com/2015/10/blog-post_93.html
- วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ. (2558). รายงานเรื่องกลไกเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในสังคมไทย. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- สมปอง รักษาธรรม. (2552). ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้กับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยช่วงปีพ.ศ.2549-2552: ศึกษากรณีเปรียบเทียบ นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา 5 จังหวัดภาคใต้. วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก.
- Gabriel A. Almond & Sidney Verba. (1956). The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations. Boston: Little Brown & Company.
- Pye, L. W. (1966). Aspects of Political Development: An Analytic Study. Boston: Little Brown and Company.